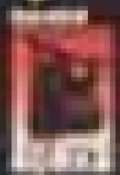
H.P. Lovecraft

Uyku Duvarının Ötesinde

Uyku Duvarının Ötesinde

H.P.Lovecraft

Beyond the Wall of Sleep & Other Stories
Türkçesi: Kozan Demircan

I. baskı: Ekim-2000
ALTIKIRKBEŞ YAYIN

H(oward) P(hillips) Lovecraft

(20 Ağustos 1890, Providence - 15 Mart 1937, Providence, R. Island) Üç yaşında babasını kaybetmesine rağmen neredeyse harika çocuk olarak yetişti. Okuyup yazmayı okula gitmeden önce söktü. Arap kültürüne, mitolojiye, kimyaya ve astronomiye çok küçük yaşlarda ilgi duymaya başladı. Babasından sonra çok sevdiği dedesini de kaybetmesi, onu, 14 yaşlarında çıktığı uzun bisiklet gezileri sonunda, kıyısında soluklandığı ırmağın sularına bakarak intihan düşünmeye dek götürdü. Okul yıllarında hazırlayıp dağıttığı dergilerle Rhode Island'ın fanzincisiydi. Bu merakı ölümüne dek, artarak sürdü. Öyle ki Amerika'nın önde gelen amatör basın derneklerinde başkanlık bile yaptı. Kimi yerel gazetelerin astromomi köşesinde yazdı. Öykülerinin biraz daha geniş bir kitleyle buluşması, ancak 33 yaşındayken, ünlü Weird Tales'in yapıtlarını yayınlamayı kabul etmesiyle gerçekleşti. Arada, kendinden sekiz yaş büyük bir Rus Yahudisi'yle yedi yıl evli kaldı. Başka bir kadınla ilişkisinin olmadığı, hatta bazılarınca, kadınlardan uzak durduğu söylenir. Kant'in Königsberg'e bağımlılığını andırır bir biçimde Providence'a bağlıydı. Hayatının büyük bir bölümünü, evde, içe kapanık bir yaşam sürdüğü yıllar oluşturdu. Yazdığı 100.000'in üstündeki mektubu başka türlü açıklamak çok zor olurdu. Kurduğu sağlam dostlukları bu mektuplaşmalara borçludur. "Cthulhu Mythos" onun 'gotik öykü türünün yirminci yüzyıldaki en büyük ustalarından biri' olarak anılmasını sağladı. Yaşarken, tek tük özensiz, ucuz baskılar dışında, öykülerinin toplu basımını göremedi. Kendisini usta kabul eden ve en yakın yazışma arkadaşlarından biri olan Robert E. Howard'in intiharından bir yıl sonra, yakalandığı bağırsak kanserine yenilerek hayata veda etti. Providence'daki aile mezarlığına gömüldü.

Türkçe'de Lovecraft:

Gotik Öyküler (1994, Mitos; aynı çeviri, *Cthulhu'nun Çağrısı* adıyla, 2000, İthaki)
Deliliğin Dağlarında (2000, İthaki)
Dagon (2000; Altıkırkbeş)
Charles Dexter Ward Olayı (2000; Altıkırkbeş)
Uyku Duvarının Ötesinde (2000; Altıkırkbeş)

Küçük Bir Yanılgılar Atlası

HPL, birçok kişiye yazdığı sayısız mektuba rağmen, zaman içinde hakkında tuhaf söylentiler yayılacak kadar - belki de - şanssız bir kişiydi. Bu durum, karanlık öyküler yazarak yaşamanın beklenilen sonuçlarından biri olmalı. İşte size onun hakkında, soğuk kış gecesi sohbetlerinde sık konuşulan birkaç yaygın söylenti. Bu arada, bu bilgileri internet üzerinden aldığımızı da eklesek "politik doğruluk" kavramına zarar vermemiş oluruz.

Söylenti: Lovecraft, New England'dan asla ayrılmadan yuvasında takılan bir münzevidir.

Lovecraft hakkında sık sık onun bir münzevi olduğu iddialarında bulunuldu, bunun nedeni, belki de, onun insanlarla şahsen görüşmek yerine mektuplaşmayı seçtiği üzerine olan yaygın inanıştı. Bununla birlikte, yazdığı mektuplardan açıkça görülür ki, o zamanının büyük bir bölümünü arkadaşlarıyla, Birleşik Devletler'in doğusundaki kentler de olanlarla bile, evlerinde görüşerek geçirmişti. Aslında, uzun yıllar süren işsizlik dönemlerinin sağladığı fırsatlar yüzünden birçok insandan daha fazla dostlarıyla görüşüp mektuplaşmıştır.

Lovecraft sık sık seyahatlere çıkmış ve bu seyahatlerinden de yazılarında uzun uzun bahsetmiştir. Seyahat yazıları, "Vermont, İlk İzlenim" (1927), "Amerika'nın Çeşitli Bölgelerinden Gözlemler" (1928), "Amerika Eyaletlerinde Seyahatler" (1929), "Charleston'a Bir Ziyaretin Hikâyesi" (1930) ve "Bir Quebeck Kentinin Betimlenmesi" olarak sayılabilir. Quebeck, 75,000 sözcükle Lovecraft'ın en uzun çalışmasıydı, kabaca yaklaşırsak, Charles Dexter Ward Olayı adlı romanından %50 daha uzundu. Seyahatleri onun De Land, Florida ve New Orleans, Louisiana'ya kadar güneye, Cleveland, Ohio kadar batıya, Quebeck, Kanada kadar kuzeye uzanmasını sağlamıştı. Yani kısaca onu bir "münzevi" olarak tanımlamak oldukça zordu.

Söylenti: Lovecraft, bir eşcinseldi.

Lovecraft'ın kadınlar üzerindeki başarılarının küçük olduğu gerçeği ve birçok erkek arkadaşının olması, insanların onun bir eşcinsel olduğuna

inanmaya yöneltecekti. Ama hatırlanmalıdır ki o evlenmiştir (kısa bir süre boyunca) ve karısı onu "layıkıyla mükemmel bir âşık" olarak tanımlamıştır. (Sonia H. Davis, "Lovecraft'ın Anılan : Ben" The Arkham Collector, No:4 Kış 1969). Lovecraft'ın arkadaşlarının ve yakın dostlarının bazıları eşcinseldi (en ünlüleri: Robert H. Barlow, Samuel Loveman ve Hart Crane) ama Lovecraft'ın bunu fark edemediği açıktı.

Lovecraft'ın eşcinsellik üzerine olan tavrı, J. Vernon Shea'ya yazdığı, 14 Ağustos 1933 tarihli mektubunda da açıkça belirtilir: "Söylemek gerekirse - kulamparalığın birçok kadim ulusun iğrenç bir geleneği olduğunu bilmeme rağmen - otuz yaşımı aşana dek gerçek bir içgüdü olarak eşcinselliği duymamıştım... Bu sapıklığın bazı dönemlerde diğerlerine göre daha sık ortaya çıktığını düşünüyorum belirsiz biyolojik ve psikolojik sebepler yüzünden. Düşkünlük çağları - psikolojinin kararsız olduğu - bu olaya müsamaha gösterir. Elbette kulamparalık deneyimlerinin çok yaygın olduğu (hiçbir özel eğilim olmaksızın, üzerinde hiç düşünülmeksizin sadece bir gelenek olarak kabul gördüğü) kadim çağlarda, bu olay bir psikolojik sapıklık olarak ele alınamaz."

August Derleth'e yazdığı 16 Şubat 1933 tarihli mektubunda Lovecraft bu konuya değinmektedir. Bazıları bu yazıların sadece Lovecraft'in ahlaki savunması olduğunu iddia edebilirler ama onun eşcinselliğe eğilimi hakkında henüz hiçbir kanıt gösterilemiştir. Ama bu onun heteroseksüel eğilimlerinin çok güçlü olduğu anlamına da gelmez. Lovecraft, birçok entelektüel gibi, dikkatini ve çabalarını fiziksel olaylardan çok zihinsel kavramlar üzerinde yoğunlaştırmıştı ve sekse olan ilgisi de çok fazla değildi.

Söylenti: August Derleth'in "Ölüm Sonrası İşbirliği"

Lovecraft'ın ölümünün ardından, August Derleth, onun bazı yazı parçalarını almış ve tamamen kendi tasarımı olan öykülerin içine yerleştirmiştir. S.T. Joshi'nin bibliyografyasına göre, Derleth'in "The Lurker at the Threshold" adlı öyküsü 50.000 kelime uzunluğundadır ve sadece 1.200 sözcüğü - yaklaşık %2,4'ü - Lovecraft'ındır. Bu "ölüm sonrası işbirliği" çalışmalarının hiçbiri Lovecraft'ın öyküleri olarak göz önüne alınmamalıdır. Ama buna rağmen bu öyküler Lovecraft ve Derleth tarafından ya da daha kötüsü sadece Lovecraft'ın çalışmaları olarak yayımlandı. "The Lurker at the Threshold" ve "The Watchers Out of

Time"ın kapaklarında neredeyse tamamen Derleth'a ait olmasına rağmen sadece Lovecraft'ın ismi geçer.

Söylenti: "Tarif edilemez Hastur" Lovecraft'ın kurgusudur.

Lovecraft, Hastur'dan sadece bir öyküsünde, 'The Whisperer in Darkness", bahsetmiştir. Diğer yaratıklar, nesneler ve mekânlarla birlikte ona şöyle değinmektedir:

"Başka bir yerde en iğrenç bağlantıların içinde duyduğum şu isimler ve terimlerle karşılaştım - Yuggoth, Yüce Cthulhu, Tsathoggua, Yog-Sothoth, R'lyeh, Nyarlathotep, Azathoth, Hastur, Yian, Leng, Hali Gölü, Bethmoora, Sarı İşaret, L'mur-Kat-hulos, Bran ve Magnum Innominandum - ve Necronomicon'un delirmiş yazarının belirsiz bir şekilde tahmin ettiği gibi eskilerin dünyalarının kavranılamaz boyutları ve isimlendirilemez çağlarına doğru uzayıp gidiyorlardı."

Lovecraft, Hastur'u, Robert W. Chambers'tan ("The Yellow Sign" ve "The Repairer of Reputations") ödünç almıştır; ki Chambers da onu Ambrose Bierce'tan ödünç almıştır. "An Inhabitant of Carcosa"da Bierce, Hastur'u, açıkça, bir çoban tanrısı olarak tanımlarken, Chambers daha sonra şehir ismi olarak kullanır. Lovecraft ise bu ismi asla açık bir şekilde betimlemeyip sadece atmosfer yaratmak için kullanmıştır. Yukarıda bahsedilen ve "The Whisperer in Darkness"dan alınan listenin sonuncu ismi, 'The Magnum Innominandum", Latincesi "Ulu İsimlendirilemez" önemlidir. Her zaman olduğu gibi, Lovecraft, onun ne olduğundan açıkça bahsetmemiştir, ama görünürdeki olay, 'Tarifedilemez Hastur"u yaratmak için, Derleth bu göndermeyi Hastur ile birleştirmiştir.

Söylenti: Lovecraft'ın Kara Büyü Alıntısı

Arkham House'un bastığı The Dunwich Horror and Others'a yazdığı önsözde August Derletti, aşağıdaki yorumu yapar:

"Mitolojinin dokusu, insanoğlunun tarihindeki, iyi ve kötü arasındaki birincil mücadeleyi yansıtan temel dokudur; ve bu aslında Hıristiyan Mitoloji'yle benzerdir, özellikle Şeytan'ın Cennet'ten atılması ve Şeytan'ın sürüp giden kötülük gücüyle ilgili olanlarıyla. 'Benim bütün öykülerim, ki birbirleriyle bağlantısız olabilirler,' diye yazmıştır Lovecraft, 'bir zamanlar bu dünyada yaşayıp kara büyüyle uğraşmış, zaman içinde dayanaklarını

yitirip kovulmuş, ama hâlâ dışarıda yaşayan ve bu dünyaya yeniden hükmetmeye daima hazır olan bir başka ırkın temel ilim ya da efsanelerden kaynaklanır.' "

Gerçekte, bu alıntı Lovecraft'ın değildir, onunla kısa bir süre için yazışan Harold Farnese'e aittir. HPL'nin ölümünün ardından Derleth, Lovecraft'ın mektuplarını ödünç almak için Farnese'e yazmış ve mektuplar ona postalanmıştı. Farnese, daha sonra Derleth'e yazdığı mektuplarında, sık sık Lovecraft'tan "alıntılar" yapacaktır. Bu alıntıların birinde Farnese şöyle yazar:

"Çalışmaları yüzünden HPL'ye yönelttiğim kutlamayı o şöyle yanıtlamıştı: 'Siz, elbette, kavrayacaksınız ki benim bütün öykülerim, ki birbirleriyle bağlantısız olabilirler, temel bir ilimden ya da efsanelerden kaynaklanır, ki bir zamanlar bu dünyada yaşayıp kara büyüyle uğraşmış, zaman içinde dayanaklarını yitirip kovulmuş, ama hâlâ dışarıda yaşayan ve bu dünyaya yeniden hükmetmeye daima hazır olan bir başka ırka ait olan.' "

Derleth, bu "alıntı"yı alıp defalarca kullanacaktı ama Lovecraft'ın mektupları üzerine yapılan araştırmalarda bu "alıntı"ya rastlanamamıştır.

Söylenti: Lovecraft'ın (ya da karısı Sonia'nın) Aleister Crowley ile arkadaşlığı vardı.

Bizim bu yanılgı için, yine, Necronomicon'un "Simon" edisyonuna teşekkür etmemiz gerekiyor. Bu kitap HPL ve Crowley arasındaki bazı belirsiz bağlantıları ima etmektedir.

Ama takipçileri ve hayranları tarafından, "dahi" olarak isimlendirilen bu iki adam, gerçekte, asla birbirleriyle karşılaşıp tanışmamışlardı. Ortada hiçbir şey belirtmeyen ama sadece okurların kafalarında bazı tuhaf şüpheler yaratan belirsiz göndermelerin dışında bir şey yoktur.

Buna ek olarak, Colin Low, "Necronomicon Anti-FAQ htpp://www.dijital-brilliance.com/necron/necron.htm" adresinde Lovecraft ile Crowley arasında bir bağlantıya dikkat çeker. Ama bu kez konu Lovecraft'ın karısı Sonia Greene hakkındadır.

Crowley, 1918 yılında New York'taydı. Her zaman olduğu gibi, edebi ününü sağlamlaştırmaya uğraşıyor ve Vanity Fair'e katkılarda bulunuyordu. Edebi tutkuları olan, dinamik ve hırslı bir Yahudi göçmeni Sonia Greene, "Walker's Sunrise Club" denilen bir mekânda, akşam yemeği ve konferansa katıldı; orada modern şiir üzerine bir konuşma yapmak için davet edilen

Crowley ile ilk kez karşılaştı... Crowley'in kendisiyle ilgilenen kadınlara harcayacak zamanı yoktu; daha sonraki aylar içinde düzensiz olarak birkaç kez daha karşılaştılar.

Low'ın iddiasına göre, Lovecraft, Necronomicon'u ilk kez Green'den, kadın da Crowley'den duymuştur. Bu durum sadece bir rastlantıdır. Lovecraft, Necronomicon'dan ilk kez, Greene ile tanışmasından sadece üç ay sonra 1921 Ekim ayı ortalarında yazdığı "The Hound" adlı öyküsünde bahsetmişti. Ama bununla birlikte, Lovecraft, Necronomicon'un yazan olan Abdul Alhazred'den ilk kez, Greene ile tanışmasından altı ay önce, 1921 Ocağı'nda yazdığı "Adsız Kent" adlı öyküsünde bahsetmektedir.

Söylenti: Necronomicon, gerçektir.

Lovecraft hakkındaki en yaygın yanılgı budur, bu konu belki de onun çevreleyen tüm belgeleri ustaca yaratması yüzünden kaynaklanmıştır.

Söylenti: Lovecraft, yaratıklarının ilhamını Eski Sümer Mitolojisi'nden almıştır.

Bu genel yanlış anlaşılma, "Simon" edisyonu Necronomicon'un oyunbazlığından kaynaklanır. Kitabın büyük bölümünün güya Sümer ve Babil mitolojilerine dayandığı söylenir ve Lovecraft'ın kurgu mitolojisini yaratırken benzer kaynaklara yöneldiği iddia edilir. Lovecraft'ın yaratıkları ve Sümer mitolojisindeki varlıklar arasında bir karşılaştırma yapılır:

Lovecraft: Cthulhu
Sümer: Ctha-lu, Kutulu
Lovecraft: Azathoth
Sümer: Azag-thoth
Lovecraft: Shub-Niggurath
Sümer: Shub Ishniggarab

Bu karşılaştırmaların pek bir anlamı yoktur, çünkü bu şeylerin hiçbiri Sümer ya da Babil mitolojilerinde yer almamaktadır!

Söylenti: Lovecraft'ın babası bir Masondu.

Bu yanlış anlaşılma için, George Hay edisyonu Necronomicon'daki Colin Wilson'ın giriş yazısına teşekkür etmemiz gerekiyor:

Dr. Stanislaus Hinterstoisser... Cari [Tausk] yoluyla, bana yazdığında, Lovecraft'ın babası üzerine bildiklerinin kaynağı hakkında derin ayrıntılar veremeyeceğini ama Winfield Lovecraft'ın sadece Mısırlı bir Mason olmadığını, onun ayrıca en azından Godhizer's Book of the Essence of the Soul gibi iki tane önemli büyü kitabının sahibi olduğunu söylemiştir.

Wilson, HPL'nin "The Dunwich Horror"da tarif ettiği Necronomicon'un, en azından 751 sayfa uzunluğundaki Book of the Essence of the Soul'un sadece bir bölümü olduğunu iddia etmişti! Yani, Necronomicon'un asıl sahibinin Winfild Lovecraft olduğunu savunuyordu. Bütün bu saçmalıkların ardından Wilson, Crypt of Cthulhu'nun 1984 yılındaki bir sayısında bu iddianın saçmalığını kabul edecekti.

Her ne kadar Lovecraft'ın babasının bir mason olduğuna dair hiçbir kanıt bulunamasa da büyükbabası, Whipple Van Buren Phillips, masonluk ortamında oldukça aktif biriydi. Whipple Phillips, Rhode Island'daki Greene kasabasının içinde ve çevresinde çok büyük topraklara sahipti.

Söylenti: Lovecraft'ın "Eskilerin Mührü" tanımlaması

Lovecraft, öykülerinin hiçbirinde Eskilerin Mührü hakkında hiçbir fiziksel tanımlama yapmamıştır. Bu nesneden sadece dört kez ve çok kısa olarak bahsetmiştir.

HPL, 7 Kasım 1930 tarihinde Clark Ashton Smith'e yazdığı mektubunu şu yorumuyla sonlandırır:

"Geçmişte gönderdiğin Tsathoggua'nın ismine yaptığın katkılar yüzünden sana yeniden teşekkür ediyorum ve çok yakında kaleminden çıkmış daha fazla bölümler görmeyi umuyorum. Yhu'nun Karanlık Döngüsü'nde geçen Eskilerin Mührü ve N'gah'ın Mührü'nü ekliyorum."

HPL, "Ec'h-Pi-El" şeklinde attığı imzasının ardından iki tuhaf figür çizmişti. İkincisi, N'gah'ın Mührü, boynuzlu lükan böceğine benzeyen, altı ayaklı, üç boynuzlu bir şeydi. Birincisi, yani Eskilerin Mührü bir çam ya da köknar ağacı dalına benziyordu.

Bu konudaki yanlış anlaşılma, büyük olasılıkla, August Derleth'in "The Lurker at the Threshold" adlı öyküsünde mührü, merkezinde alevli bir göz bulunan bir pentagram şeklinde tanımlaması yüzünden oluşmuştur.

[Türkçesi: Esra Avşar]

Bu kitaptaki "Mağara'daki Hayvan" adlı öykü Esra Avşar, "Randolph Carter'ın İfadesi" adlı öykü Serap Gecü, "Hafıza" adlı öykü Murat Lu, "Önceki Unutuş" ve "Simyacı" adlı öykülerse Banu Irmak tarafından dilimize çevrilmiştir. Geri kalan öykülerde bu çetrefil işlemin yapılmasını Kozan Demircan üstlenmiştir.

Evet, fazla uzatmadan başlayalım. Yayın akışımız ve Lovecraft "puzzle"ı tamamlandığında yirminci yüzyılın en iyi kısa korku öykülerinin yazarı sayılan "büyük usta"nın bu unvanı boşuna almadığını göreceksiniz.

Mağaradaki Hayvan

Davetsiz bir misafir olarak yavaş yavaş sızan dehşet verici bir sonucun sarmaladığı karmakarışık ve gönülsüz zihnim, artık berbat bir kesinliğe ulaşmıştı. Kaybolmuştum, Mamut Mağarası'nın[1] uçsuz bucaksız, labirent benzeri boşluklarının içinde, tamamen ve umutsuzca kaybolmuştum. Zorlanan görüş gücümün ulaşabildiği hiçbir nesne, geri dönebilmem için, herhangi bir yönde beni dışarıya çıkan bir patikaya yöneltebilecek rehberlik yapısına sahip değildi. Yani bundan sonra asla kutsanmış gün ışığını göremeyecek ya da dışarıdaki güzel dünyanın keyifli tepelerini ve vadilerini izleyemeyecek miydim, bu konuda mantığımı rahatlatacak en küçük inanç kırıntısı bile kalmamıştı. Umutlarımı yitirmiştim. Bununla birlikte, davranışlarımın kontrolünü kaybetmediğim için küçücük bir sevinç bile hissedemiyordum; çünkü her ne kadar benzer koşullara düşen kurbanların kapıldığı vahşi çılgınlıkları sık sık okumuş olmama rağmen daha önce hiç böylesi bir deneyim yaşamamıştım, ama yine de, bütün kerteriz noktalarımı yitirdiğimi açıkça kavradığım zaman sakinliğimi korumayı başarmıştım.

Belki de, sükunetimi terk etmeye yöneltecek bir düşünceye, sıradan bir araştırmanın en uç limitlerinin çok ötesinde bir gezintiye sürüklendiğim düşüncesine, bir an bile olsun kapılmamıştım. Eğer öleceksem diye hayal ettim, bu korkunç ama görkemli mağara herhangi bir kilise mezarlığı kadar uygun olabilirdi; ve bu düşünce, umutsuzluk vericiden çok sakinleştirici bir başlangıç oluşturacaktı.

Yazgım eninde sonunda açlıktan ölmekti; bundan kaçamazdım. Böylesi koşullar altında deliliğin oluşabileceğini kavramıştım, ama bir taraftan da sonumun bu olmadığını hissediyordum. Başıma gelen bu felakette benim dışımda kimsenin bir suçu yoktu, çünkü kurallara uygun davranan ziyaretçiler topluluğundan ayrılıp bilinmeyenin rehberliğinde ilerleyen bendim; bir saatten uzun bir süredir, mağaranın yasaklanmış yollarında dolaşıp duruyordum ve arkadaşlarımdan ayrılışımın ardından, bütün çabalarıma rağmen, eğri büğrü dönemeçlerden geriye, başladığım noktaya dönebilmeyi başaramamıştım.

Meşalem, şimdiden bitmeye başlamıştı; ve kısa bir süre içinde yeryüzünün derinliklerinin neredeyse dokunulabilir zifiri karanlığı tarafından tamamen kuşatılacaktım. Azalıp titreşen ışığın içinde dikilirken,

yaklaşan sonumun kesin şartları hakkında aylakça düşünüyordum. Yerleştikleri bu kocaman mağaranın içinde, alışılmadık ve dehşet verici ölüm biçimleri bulmak yerine, yeraltı dünyasının sağlıklı olduğunu düşündükleri havasında, onun sabit, yekpare sıcaklığında ve huzurlu sessizliğinin içinde sağlık bulan veremliler kolonisi hakkında duyduğum öyküleri hatırladım. Diğer ziyaretçilerle birlikte yanlarından geçerken, onların uyduruk kulübelerinin keder verici kalıntılarını görmüş, bu uçsuz bucaksız, sessiz mağaranın içinde uzun süreli bir konukluğun, benim gibi sağlıklı ve güçlü birinin üzerinde ne gibi anormal etkileri olabileceğini merak etmiştim. Kendi kendime söylendim, böyle bir şey için şimdi elime bir fırsat geçmişti, ama yiyecek gereksinimim yüzünden bu yaşamı hızla terk edeceğim açıkça belliydi.

Meşalemin son düzensiz ışıkları belirsizliğin içine doğru sönerken hiçbir taşı çevirmeden oradan ayrılmaya karar vermiştim, kurtuluşumu geciktirmenin hiçbir olası anlamı yoktu; böylece, ciğerlerimin tüm gücünü topladım ve yapacağım yaygaranın rehberin dikkatini çekeceği konusunda boş yere ümitlenerek bir dizi güçlü haykırış gerçekleştirdim. Ama, söylediğim gibi, çığlıklarımın hiçbir işe yaramayacağına ve etrafımdaki karanlık labirentin sayısız duvarı tarafından yansıtılarak güçlendirilen sesimin benimkiler dışında hiçbir kulağa ulaşmayacağına yürekten inanıyordum.

Bununla birlikte, birdenbire, mağaranın kayalık zemininde yavaşça yaklaşan ayak sesleri duyduğumu sanarak irkildim ve bütün dikkatimi yoğunlaştırdım.

Kurtarılışım böylesine çabuk mu başarılacaktı? Hem, sonra, bütün o dehşet verici vesveselerim boşu boşuna mıydı? Ya da gruptaki mazeretsiz yokluğumun farkına varan rehber, geçtiğim yollan izleyerek bu kireç taşından labirentin içinde beni mi arıyordu? Bu sevindirici sorular beynimde canlanırken etrafımı dinliyordum, yerimin keşfedilişi daha da hızlansın diye haykırışlarımı tekrarlamak üzereydim ki kapıldığım sevinç bir an içinde dehşete dönüşecekti; çünkü daima çok keskin olan kulaklarım mağaranın kusursuz sessizliği sayesinde daha da keskinleşmişti ve şimdi beklenmedik, korkutucu bir bilgiyi uyuşmuş kavrayışıma taşıyordu, bu ayak sesleri hiçbir ölümlü insanınkine benzemiyordu. Bu yeraltı âleminin dünyevi olmayan sakinliğinin içinde çizmeli rehberin yürüyüşü sert ve keskin darbeler halinde olmalıydı. Ama duyduğum seslerse yumuşak ve sinsiceydi, tıpkı bir tür kedi pençesi gibiydi. Üstelik, büyük bir dikkatle

dinlemeyi sürdürürken, darbeler iki ayak yerine dört ayaktan çıkıyor gibi gelmişti.

Çığlıklarımın vahşi bir hayvanı uyandırıp dikkatini çektiğine ikna oldum, belki de rastlantı sonucu yanlışlıkla mağaranın içine giren bir dağ aslanıydı. Belki de, diye düşündüm, Tanrı benim için açlık yerine daha hızlı ve daha merhametli bir ölüm seçmişti; ama asla tamamen uyuşmayan kendini koruma içgüdüsü içimde harekete geçmişti, gerçi daha acımasız ve daha can çekiştirici bir sondan beni esirgeyebilecek olsa da yaklaşan tehlikeden kaçılabilirdi, hakim olabildiğim kadar yaşamımı yüksek bir bedele satmaya karar verdim. Tuhaf görünebilir, ama zihnim ziyaretçi hakkında düşmanlık dışında hiçbir niyet düşünemiyordu. Buna uygun olarak, meçhul hayvanın onu yönlendirebilecek bir ses olmadığında yönünü kaybedip yanımdan geçip gidebileceğini umarak hiç ses çıkarmadan durdum. Ama bu umut pek gerçekleşmeyecek gibi görünüyordu, çünkü tuhaf ayak sesleri düzenli olarak ilerliyordu, hayvan açıkça kokumu almış olmalıydı, burası bir mağara olduğu için diğer bütün karıştırıcı etkiler kesinlikle ortadan kalkmıştı ve şüphesiz çok uzak mesafelerden bile iz sürebilirdi.

Görünen oydu ki, karanlığın içinden gelecek uğursuz ve görülemeyen bir saldırıya karşı kendimi savunmak için silahlanmalıydım; mağaranın zemininde her yere yayılmış kaya parçacıklarının en büyüğünü bulmak adına etrafımı el yordamıyla araştırdım ve iki elime de birer taş parçası alarak kaçınılmaz sonu tevekkül içinde bekledim. Bu arada pençelerin iğrenç tıkırtıları daha da yakınlaşmıştı. Kesinlikle, yaratığın davranışı fazlasıyla tuhaftı. Zamanın büyük bölümünde dört ayağının üzerinde ilerliyordu, ama arka ve ön ayakları arasında garip bir uyum eksikliği var gibiydi, kısa ve seyrek aralıklardan, iki ayağının ilerleme işleminde çok daha önemli bir yer tuttuğunu düşündüm. Nasıl bir hayvan türüyle karşı karşıya olduğumu merak ediyordum; bu korku verici mağaranın girişlerinden birini araştırmak için kapıldığı merakını mağaranın uçsuz bucaksız dehlizlerinin içinde yaşam boyu hapisle ödeyen şu şanssız hayvanlardan biriydi sanırım. Şüphesiz, besin olarak, mağara sularıyla birtakım belirsiz bağlantılara sahip olan Yeşil Nehir'in her kabarışında içeri sürüklenen sıradan balıkların yanında, gözsüz balıklar, yarasalar ve fareleri kullanıyordu. Mağara yaşamının hayvanın fiziksel yapısı üzerinde gerçekleştirebileceği başkalaşımların acayip varsayımlarını hayal ederek korkunç düşünceler içinde boğuşuyorken, yerel geleneğe göre, mağaranın içinde uzun süreli bir yaşamın ardından ölen veremlileri anlatmak için

kullanılan berbat tanımlamaları hatırlıyordum. Sonra irkilerek düşündüm, rakibime denk olmayı başarabilecek miydim? Onun biçimini asla göremeyecektim, çünkü meşalem çoktan sönmüştü ve üzerimde tek bir kibrit bile yoktu. Beynimdeki gerilim artık berbat bir hale gelmişti. Karmakarışık olmuş hayal gücüm, etrafımı çevreleyen, hatta bedenimin üzerine gerçek bir baskı yapıyormuş gibi görünen uğursuz karanlığın içinden iğrenç ve korku verici şekiller üretiyordu. O ölümcül ayak sesleri giderek daha da, daha da yaklaşıyordu. Delici bir çığlık atmam gerekli gibiydi ama böylesi bir şeyi denemek için kararsızlık içindeydim, sesim soluğum çıkmıyordu. Taş kesilmiştim, elim ayağım tutmuyordu. Can alıcı an geldiğinde, sağ kolumun mermimi yaklaşmakta olan şeye doğru hızla fırlatmama izin vereceğinden şüpheliydim. Artık adımların çıkardığı düzenli pat, pat sesleri oldukça yakınlaşmıştı; şu anda en yakınıma dek gelmişti. Hayvanın solumakta zorlanan nefesini duyabiliyordum, o da benim gibi dehşete kapılmıştı, oldukça uzun bir mesafeden geldiğini ve bu yüzden bitkin düştüğünü fark ettim. Aniden büyü bozuldu. Daima güvenilir işitme duyumun yol göstericiliği sayesinde sağ elim, kavradığı keskin uçlu kireç taşı parçasını, karanlığın içine, soluma ve patırtı seslerinin kaynaklandığı o noktaya doğru bütün gücüyle fırlattı; ve büyük bir şaşkınlıkla söyleyebilirim ki neredeyse hedefine ulaşmıştı, çünkü o şeyin sıçradığını duydum, oldukça uzağa zıplayıp orada sinmiş gibiydi.

Nişan alışımı yeniden ayarladım ve ikinci mermimi de fırlattım, bu kez çok daha etkiliydi, çünkü yaratığın yere yığılma sesine benzer bir gürültüyle düşmesini büyük bir sevinç seline kapılarak dinlemiştim, açıkça yüzükoyun yere uzanmıştı ve hareketsizdi. Üzerimden fışkıran büyük rahatlamanın etkisiyle neredeyse bayılacak hale gelmiştim, başım dönüyordu ve sırtımı duvara yasladım. Soluma devam ediyordu, zorlanarak, derin nefesler alıp vererek soluyordu, böylece yaratıktan daha ağır yaralı olmadığımın farkına vardım. Ve artık o şeyi incelemeye dair bütün isteğim uçup gitmişti. Sonunda asılsız, batıl korkulara benzer bir şeyler zihnimin içine nüfuz etmişti ve yaratığa yaklaşamadım ne de onun yaşamının sona erişini tamamlamak için üzerine taşlar fırlatmayı sürdürebildim. Bunun yerine, sahip olduğum bütün güçle, bulunduğum delice konumun içinde düşünebildiğim kadarıyla, geldiğim yöne doğru koştum. Aniden bir ses, ya da daha doğrusu, düzenli bir sesler dizisi duydum. Bir an sonra sesler kendilerini keskin, metalik tıkırtılar haline dönüştürüverdiler. Bu kez hiç şüphe yoktu. Bu rehberdi. Sonrasında yaklaşan bir meşale ışığının

yansıması olduğunu anladığım tonozlu kemerlerin üzerindeki soluk, zayıf ışık parıltısını izlerken seslendim, bağırdım, haykırdım, hatta sevinç içinde çığlıklar attım. Alevle karşılaşmak için koştum ye kendime gelip neler olduğunun tamamen farkına vardığımda, rehberin ayaklarının dibinde yerde yatıyordum, adamın çizmelerine sarılmıştım, geçmişçe büyük övgü toplamış ağız sıkılığıma rağmen hızlı hızlı anlaşılmaz bir şekilde konuşuyor, çok anlamsız ve aptalca bir tavır içinde korkunç öykümü bardaktan boşanırcasına anlatıyor, bir yandan da minnettarlığımı belirterek kontrolcümü bunaltıyordum. En sonunda, şuurum yavaş yavaş yerine geldi. Rehber, topluluk mağaranın çıkışına geldiğinde yokluğumu fark etmiş, kişisel yön bulma sezgilerini kullanarak, benimle en son konuştuğu yerin birazcık ilerisindeki kestirme yolların arasından dolaşarak ilerlemiş ve yaklaşık dört saatlik bir arayışın ardından nerede olduğumu saptamıştı.

Bütün bunları bana anlatırken meşalesi ve yanındakiler sayesinde cesaretimi yeniden kazanmış, kısa bir süre önce yaraladığım karanlığın içindeki tuhaf hayvan hakkında düşünmeye başlamıştım; ve el fenerinin yardımıyla kurbanım olan yaratığın neye benzediğini araştırabileceğimizi önerdim. Böylece, bu kez yanımda arkadaşların varlığının getirdiği yüreklilikle birlikte, geldiğim yöne, dehşet verici deneyimi geçirdiğim yere doğru yürüdüm. Kısa bir süre sonra zeminin üzerinde beyaz bir nesne seçtik, parıldayan kireç taşının kendisinden daha beyaz bir nesneydi. Dikkatli bir şekilde ilerledik, hepimiz aynı anda bir şaşkınlık nidası çıkarmıştık, çünkü nesne, her birimizin yaşamları boyunca gördüğü bütün anormal yaratıklarla karşılaştırıldığında, tuhaflığın en üst sınırında geziniyordu. Büyük ölçüde bir insanımsı maymun gibi görünüyordu, kaçmıştı, belki de gezgin bir hayvanat bahçesinden. Kılları kar beyazıydı, ki bu durum şüphesiz mağaranın simsiyah sınırları içindeki uzun süreli var olmanın ağartıcı etkisi yüzünden oluşmuştu, ama aynı zamanda şaşırtıcı derecede inceydiler ve aslında, varlığın üzerinde, kafası dışında büyük oranda kıl yoktu, kafasındakiler öylesine uzun ve gürdü ki omuzlarının üzerinden aşağıya doğru hatırı sayılır bir bolluk içinde dökülüyorlardı. Yaratık yüzükoyun yere uzanmıştı ve kafası diğer tarafa çevreliydi. Kol ve bacaklarının duruşu oldukça tuhaftı, ama bu durum, onların kullanılışı hakkında, daha önceden fark ettiğim, birbirlerinin yerine geçme özelliğini de açıklıyordu, hayvan bazen onların dördünü birden ve diğer durumlarda da ilerleyişine göre sadece ikisini kullanıyordu. El ya da ayak parmaklarının uçlarından farelerinki gibi uzun tırnaklar çıkmıştı. Elleri ve ayakları sarılıp

kavrayıcı özellikte değildi ve bu, daha önce söylediğim gibi, mağaranın içinde uzun süreli bir yaşamanın getirdiği gerçeklerden biriydi, bütün anatomisinin yapısının karakteristik ve neredeyse dünya dışı beyazlığından, bütünüyle ele geçirilmişliğinden açıkça belliydi. Kuyruğu yokmuş gibi görünüyordu.

Solunumu artık çok zayıflamıştı ve rehber, açıkça anlaşıldığı kadarıyla, yaratığın işini hızlı bir şekilde bitirmeye niyetlenerek tabancasını çıkardı, ama hayvandan yükselen ani bir ses yüzünden silahın namlusu hiç kullanılmadan aşağıya doğru eğildi. Sesin yapısının tarif edilmesi çok zordu. Bilinen hiçbir maymun türünün normal sesine uymuyordu ve sesin doğa dışı niteliğinin, o şeyin, yani hayvanın mağaranın içine ilk girişinden bu yana etraftaki ışık yokluğunun ürettiği duyumların dağılışı, kesintisiz ve mutlak sessizlik içinde uzun süreli yaşamın bir sonucu olup olmadığını merak etmiştim. Sanki, bir tür mırıldanma tonunda gevezelik yapmak şeklinde nitelendirebileceğim ses, giderek zayıflayarak devam ediyordu.

Birdenbire, hayvanın bedeninin üzerinde hızlı bir enerji kasılması göründü. Pençeleri şiddetli bir şekilde sarsıldı, kolları ve bacakları büzüştü. Beyaz bedeni bir silkinişle yuvarlanıp döndü ve bunun sonucunda yüzü bize doğru çevrildi. Böylece gözleri ortaya çıktığında, bir an için öylesine büyük bir korkuya kapılmıştım ki başka hiçbir şeye dikkat bile edemiyordum. Gözleri simsiyahtı, koyu kehribar siyahı, kar beyazı kılları ve bedeniyle iğrenç bir zıtlık oluşturuyordu. Tıpkı diğer mağara sakinlerinde olduğu gibi, gözleri oyuklarının içine çökmüş, irisi tamamen ortadan kalkmıştı. Daha yakından incelediğimde, gözlerin ortalama bir maymun yüzüne göre çenesi daha çıkıntılı ve çok çok daha kılsız bir yüzün içine yerleşmiş olduğunu gördüm. Burun kesinlikle farklıydı. Bizim için tekinsiz görünen görüntünün üzerine gözlerimizi dikmiş bakarken kaim dudaklar açıldı, birtakım sesler çıkardı ve ardından o şey ölüm rahatlığına kavuştu.

Rehber paltomun kolunu sıkı sıkıya kavramıştı ve öylesine şiddetli bir şekilde titriyordu ki, ışığı kesik kesik sallıyor ve duvarların üzerinde tuhaf hareketli gölgeler yaratıyordu.

Hiçbir hareket yapamıyordum, dehşet içindeki gözlerim biraz ilerideki zemine sabitlenmiş olarak öylece kaskatı dikiliyordum.

Üzerimize yayılan korku geçti ve yerini merak, huşu, merhamet ve saygı duygularına bıraktı, çünkü kireç taşından zeminin üzerine serilmiş yatan yaralı yaratığın çıkardığı sesler bize korku veren bir gerçeği anlatıyordu.

Öldürdüğüm bu yaratık, derinlikleri kavranılamaz mağaranın bu tuhaf hayvanı, bir zamanlar İNSANDI!

21 Nisan 1905

Ustanın on beş yaşındayken yazdığı bu öykü, ilk kez on üç yıl sonra, Haziran 1918'de, The Vagrant, No. 7'de yayınlanmıştır.

---

(1) *Mamut Mağarası Ulusal Parkı: ABD'de, Kentucky eyaletinin orta batı kesiminde, kireçtaşı oluşumlu bir mağaralar sistemini içine alan park. 1941 yılında, 21.213 hektarlık bir alan üzerine kurulmuştur. Bulunan farklı düzeylerdeki yeraltı geçitlerinin toplam uzunluğu 492 km'den fazladır. Suyun kireçtaşını çözündürmesiyle oluşan mağaralardaki çözünme, günümüzde de sürmektedir. Doğal sıcaklığın 12 derece olduğu mağaraların içinde çok sayıda jeolojik oluşum, akıntılar ve göller bulunmaktadır. Evrim sürecinde karanlık çevreye uyum sağlayan çeşitli böceklerin yaşadığı mağaralardaki bitkilerin tümü çeşitli mantar türleridir. Mağaraların üzerindeki alan sert odunlu ağaçlarla kaplıdır. Mağaraların içinde Kolomb öncesi döneme ait olduğu sanılan mumyalanmış Yerli cesetleri de bulunmuştur.*

Simyacı

Atalarımın eski şatosu, etrafındaki balta girmemiş ormanın boğum boğum ağaçlarıyla birlikte, etekleri ağaçlı, kabarık bir dağın çimenli, yüksek zirvesini taçlandırırcasına yükseliyordu. Onurlu soyu, yosun tutmuş surlarından bile daha eskiye uzanan bu aileye, bir yuva ve kale olarak hizmet eden şatonun mağrur burçlarındaki mazgallar, yüzyıllar boyunca aşağıdaki yabani ve engebeli kırları sert bakışlarla izlemişlerdi. Zamanın yavaş ama kudretli baskısı altında ufalanan, nesillerin saldırılarıyla lekelenen bu kadim küçük kuleler, feodalizm çağında, Fransa'nın en heybetli ve yenilmez kalelerinden birini oluşturmuştu. Baronlar, kontlar, hatta krallar, şatonun aşağıya kızgın yağlar ve benzeri şeyler dökmek için hazırlanmış mazgallarının, güçlendirilmiş siperlerinin ardında saldırganlara meydan okumuş, geniş koridorları hiçbir zaman istilacıların ayak sesleriyle yankılanmamıştı.

Ama eskinin o görkemli yıllarından bu yana her şey değişmişti. Karanlık bir gereksinimden biraz daha iyi bir seviyede yaşanan yoksulluk ve ticari yaşamın meşguliyetleriyle bir parça olsun teselli bulmayı engelleyen saltanat gururu, soyumuzun evlatlarını eski dönemlerin ihtişamlı hayatlarını sürdürmekten alıkoymuştu; surlardan kopup düşmüş taşlar, bahçelerde aşın büyüyerek her şeyi örten bitkiler, kurumuş ve toz toprak içindeki kale hendeği, zemini bozulmuş avlular, devrilecek gibi yan yatmış kuleler, çökmüş yer döşemeleri, kurt yeniği lambriler ve solmuş goblenler içeren görüntü yıkılmış bir ihtişamın kasvetli öyküsünü anlatıyordu. Çağlar geçtikçe, şatonun dört muhteşem kulesinden önce biri, sonra bir diğeri, ta ki sonunda tek bir kule, efendilerin sayıları azalmış hüzünlü torunlarına mesken olmayı sürdürene dek, harabe olmaya terk edilmişti.

Mutsuz ve lanetli C- Kontları'nın sonuncusu olan ben, Antoine, ayakta kalmayı sürdüren bu kulenin geniş ve kasvetli odalarından birinde, gün ışığını ilk kez, doksan uzun yıl önce görmüştüm. Sorunlu yaşamımın ilk yıllarını, bu duvarların arasında ve karanlık, gölgeli ormanların, vahşi koyakların, yamaçtaki mağaraların içinde geçirmiştim. Annemi ve babamı hiç tanımadım. Babam otuz iki yaşındayken, ben doğmadan bir ay önce, terk edilmiş kale mazgallarından, her nasıl olduysa, yerinden çıkan bir taşın kafasına düşmesiyle öldürülmüştü. Annemse beni doğururken ölmüş ve bütün bakımım, eğitimim, geride kalan son hizmetkârımızın üzerine, adını

Pierre olarak hatırladığım yaşlı, güvenilir ve son derece zeki bir adama kalmıştı. Ben yalnız bir çocuktum ve atalarımdan bana miras kalan bu arkadaşsızlık, yaşlı gardiyanımın, dağın eteklerini çevreleyen düzlüklerde, oraya buraya yayılmış evlerinde yaşayan köylü çocuklarının dostluğundan mahrum bırakarak uyguladığı tuhaf koruma yüzünden daha da büyümüştü. O zamanlar, Pierre, bana zorla uyguladığı bu kısıtlayıcı kuralın, benim soylu doğumumun alt tabakadan arkadaşlar edinmemem gerektirdiği gerçeğiyle ilişkili olduğunu söylemişti. Ama artık bu olayın asıl amacının, bayağı kiracıların küçük kulübelerindeki ocak ateşlerinin başında kısık seslerle fısıldaşırlarken, soyumuzun üzerinde gezinen korkunç lanet hakkındaki asılsız söylentilerin abartılı anlatımlarını duymamı engellemeye çalışmak olduğunu biliyorum.

Böylece yalıtılmış ve etraftaki eğlenceden uzaklaştırılmış olarak, çocukluk yıllarımda zamanımı şatonun tekinsiz kütüphanesini dolduran kadim kitapların arasına dalarak veya hiçbir amacım olmaksızın avare avare dolaşarak ya da dağın eteklerini örten ve daima toz içindeki hayaletimsi ormanda amaçsızca gezinerek geçirdim. Belki de etrafımdaki bütün bu şeylerin etkisiyle, melankolinin gölgesi zihnimi çok erken ele geçirmişti. Doğal olarak, okült ve karanlık konular ve bunlarla ilgili çalışmalar, oldukça güçlü bir şekilde ilgimi çekiyordu.

Kendi soyum hakkında çok az şey bilmeme izin verilmesine rağmen, onlar hakkında edinmeyi başardığım ufacık bilgi bile canımı fazlasıyla sıkmaya yetmişti. Belki de başlangıçta bunun nedeni, yaşlı öğretmenimin büyük evimizden her bahsedişimde içimde müthiş bir korku yaratan baba tarafından atalarım üzerine benimle bir diyaloğa girme konusundaki apaçık gönülsüzlüğüydü. Çocukluk çağından çıktığım dönemde, bana daima çok tuhaf gelen ama artık son derece bildik bir korkunçluğa sahip görünen bir konuyla bir şekilde ilgili ama birbirinden bağımsız birtakım parçaları bir araya getirmeyi başarmıştım. Bunaklığa yaklaştığım şu günlerde artık bu konunun, ondan bahsetmeye gönülsüz olan dilimden dökülmesine izin veriyorum. Sözünü ettiğim durum, neslimin bütün kontlarının ölümle erken yaşlarında tanışmalarıydı. Bir yandan, bu durumu kısa ömürlü adamlardan oluşan bir ailenin doğal niteliği olarak kabul ederken, diğer yandan da bu erken ölümler üzerine uzun uzun düşünmekten ve unvanımı taşıyan insanların yaşamlarının otuz iki yıldan daha fazla sürmesini engelleyen yüzyıllık bir lanet hakkında sık sık konuşan yaşlı adamın sayıklamaları arasında bağlantı kurmaya çalışmaktan kendimi alamıyordum. Yirmi birinci

doğum günümde, yaşlı Pierre bana bu durumun ona sahip olanlarca sürdürüldüğünü söyleyerek kuşaklar boyunca babadan oğula geçen ailevi bir belge verdi. Belgenin içerdikleri, son derece ürkütücü bir nitelik taşıyordu ve dikkatle okuduğum zaman endişelerimin en vahimini doğruladığını gördüm. O zamanlar doğaüstü olaylara olan inancım oldukça köklü ve kesindi, öyle olmasa gözlerimin önüne serilmiş olan bu inanılmaz öyküyü küçümseyerek reddetmem gerekirdi.

Elimdeki kâğıt, beni, içinde oturduğum eski şatonun heybetli ve korkutucu bir kale olduğu on üçüncü yüzyıl günlerine götürmüştü. Belgede, bir zamanlar bizim topraklarımızda yaşamış, köylü sınıfının biraz daha üst tabakalarında yer almasına rağmen, küçücük bir başarısı bile olmayan, asıl adının Michel olmasına karşın uğursuz şöhreti yüzünden Mauvais, Şeytan, adıyla anılan kadim bir adamdan bahsediliyordu. Filozof Taşı[(1)] ya da Sonsuz Hayat İksiri[(2)] gibi şeyler hakkında araştırmalar yapmış, kendi türünün alışkanlıklarını aşan bir çalışma içerisine girerek Kara Büyü, Simya konularında uzmanlaşıp ün salmıştı. Michel Mauavis'in, gizli ilimlerde en az onun kadar yetenekli, Le Sorcier ya da Sihirbaz diye çağrılan Charles adında genç bir oğlu vardı. Dürüst halkın uzak durduğu bu ikilinin son derece iğrenç işlerle uğraştıklarından şüpheleniliyordu. Yaşlı Michel'in karısını Şeytan'a kurban etmek amacıyla diri diri yaktığı ve bir sürü küçük köylü çocuğunun nedeni anlaşılamaz yok oluşlarının esrarının bu ikilinin korkunç kapılarının ardında yattığı konuşuluyordu. Ama yine de, baba ve oğlun karanlık doğalarına, tüm kötülüklerini unutturan insani bir ışıltı hakimdi; kötü ve yaşlı baba, evladını vahşi bir coşkuyla severken genç de babasını bir çocuğun ailesini sevmesi gerekenden çok daha büyük bir tutkuyla seviyordu.

Bir gece, tepedeki şato, Kont Henri'nin oğlu genç Godfrey'in ortadan kaybolmasıyla birlikte kendini çılgın bir karmaşanın içinde bulmuştu. Başlarında, oldukça öfkeli babanın bulunduğu bir araştırma grubu, iki büyücünün kaldığı küçük kulübeyi bastılar ve orada fokur fokur kaynayan kocaman bir kazanla haşır neşir olan yaşlı Michel Mauvais'yle karşılaştılar. Zaptedilemez bir öfke ve çaresizlik içinde bulunan Kont, kesinleşmiş bir nedeni olmaksızın yaşlı büyücüyü yakaladı ve adamın bu ölümcül kavrayışı bittiğinde, büyücü artık yaşamıyordu. Bu arada, neşe içindeki uşaklar haykırarak genç Godfrey'i büyük şatonun uzak ve kullanılmayan bir odasında bulduklarını ilan ediyorlardı, ama zavallı Michel'in boş yere öldürüldüğünü söylemek için artık çok geç kalınmıştı. Kont ve yardımcıları

simyacının mütevazı meskenini terk eder etmez, ağaçların arasında Charles Le Sorcier'nin sureti beliriverdi. Etraftaki hizmetkârların heyecanlı konuşmalarından neler olup bittiğini anlamıştı, ilk başta babasının ölümünden etkilenmiş gibi görünmedi. Daha sonra, yavaş yavaş Kont ile karşı karşıya gelmek için ilerleyerek ağır ama korkunç vurgularla, C-'lerin soyuna musallat olacak olan laneti haykırdı:

"Ölüm saçan soyundan hiçbir soylu vardığın yaştan daha fazlasına varamasın!"

Bunları söyleyerek aniden gerisin geriye karanlık ormana dalarken, gecenin mürekkebimsi perdesinin ardında kaybolacağı sırada ceketinin cebinden babasının katilinin suratına fırlattığı ve içi renksiz bir sıvıyla dolu küçük bir şişe çıkardı. Kont tek bir söz bile edemeden oracığa yığılıp öldü ve hemen ertesi gün gömüldü. Doğduğu saatten bu yana otuz iki yıldan biraz daha fazlası geçmişti. Merhametsiz köylülerden oluşan bir topluluk, tepenin etrafındaki ormanları ve çayırları bir baştan diğer uca aramalarına rağmen, katilden tek bir iz bile bulunamamıştı.

Böylece, hem zamanın geçmesi ve hem de olayı anımsatacak hiçbir şeyin oluşmaması sayesinde, lanetin son Kont ailesinin hafızasındaki daimi anısı giderek donuklaştı ve böylece tüm trajedinin masum nedeni olan ve şimdi unvanı taşıyan Godfrey, otuz iki yaşına geldiğinde avlanırken bir okla öldürüldüğünde, onun dünyadan ayrılışı için keder duymalarını gerektirecek hiçbir gizli düşünce oluşmayacaktı. Ama yıllar sonra, Robert adındaki bir diğer kont idrak edilebilir hiçbir neden olmaksızın, yakınlardaki bir tarlada ölü bulunduğunda, köylüler aralarında, beklenmedik bir şekilde meydana gelen bu erken ölümün yanında efendilerinin otuz iki yaşını henüz doldurduğunu fısıldaşarak konuşacaklardı. Robert'ın oğlu Louis ise, alın yazısını tayin eden o malum yaşa geldiğinde kale hendeğinde boğulmuş olarak bulundu; böylece yüzyıllar boyunca, uğursuz bir tarih akıp durdu. Henri'ler, Robert'lar, Antoine'lar ve Armand'lar talihsiz atalarının cinayete kurban gittiği yaşlarda mutlu ve erdemli yaşamlarından çekilip alındılar.

Okuduğum sözcüklerden anladığım tek şey, yaşamımın geri kalanının on bir yıldan daha fazla sürmeyeceğinin kaçınılmaz bir gerçek olduğuydu. Önceleri, kendi hayatımı fazla kayda değer bulmazken, kara büyünün saklı ve esrarengiz dünyasını derinlemesine araştırıp kurcaladıkça, ona verdiğim değer her geçen gün biraz daha artıyordu. Tecrit edilmişçesine bir yalnızlık sürdürdüğüm için çağdaş bilimler beni çok fazla etkilememişti, Orta Çağ konuları üzerinde, yaşlı Michel ve genç oğlu Charles kadar yoğun bir

şekilde, demonoloji[3] ve simya öğretilerine ait eserler üzerinde çalıştım. Ama ne kadar okuyup araştırdıysam da soyumun üzerindeki bu tuhaf lanete hiçbir şekilde bir açıklama getirememiştim. Mantıklı olabildiğim nadir anlarda, atalarımın erken ölümlerini uğursuz Charles Le Sourcier'ye ve mirasçılarına yükleyebileceğim doğal bir açıklama bulabilmek için çok daha fazla uğraşırdım. Hatta, özenli soruşturmalar sonucunda simyacının bilinen hiçbir torununun olmadığı bilgisine ulaşmama rağmen okült araştırmalarıma geri döner ve bir kez daha soyumu lanetin berbat ağırlığından kurtaracak bir büyü bulabilmek için emek harcardım.

Bir konuda kesin kararlıydım. Asla evlenmemeliydim, çünkü eğer aileme ait başka bir dal oluşturmazsam, kendimle beraber bu laneti de sonlandırabilirdim.

Otuz yaşıma yaklaşırken yaşlı Pierre, öteki dünyaya göç etti. Onu tek başıma, hayattayken çevresinde dolaşmayı çok sevdiği kale taşlarının altına gömdüm. Böylece büyük kalede düşünebilen tek insanoğlu olarak ben kaldım ve bu katıksız yalnızlık içinde zihnim gerçekleşmesi kaçınılmaz olan kötü yazgıya direnmekten vazgeçmeye, neredeyse atalarımın birçoğunun yüz yüze kaldığı kaderle barışmaya başladı. Artık zamanımın çoğunu, gençken içimde duyduğum korku yüzünden yaklaşamadığım eski şatonun yıkık, terk edilmiş, hatta yaşlı Pierre'in bir seferinde bana anlattığına göre, bazılarına neredeyse dört yüzyıldır tek bir insanın bile ayak basmadığı koridorlarını ve kulelerini araştırarak geçiriyordum. Karşılaştığım eşyaların çoğu oldukça tuhaf ve dehşet vericiydi. Gözüme nice çağların tozuyla kaplanmış ve nemden çürümüş mobilyalar ilişiyordu. Her yer, hayatımda hiç görmediğim bollukta örümcek ağlarıyla kaplıydı. İçindeki tek kiracıları yarasalar ve örümcekler olan bu kasvetli bölgenin her tarafında, baş aşağı sarkmış bir şekilde duran kocaman yarasalar, kemikli ve esrarengiz kanatlarını çırpıyorlardı.

O malum yaşa gelene dek geçen günlerde, saatlerde, kütüphanedeki yekpare saatin sarkacının lanetlenmiş var oluşumu anlatan her hareketini zihnimde özenle kaydettim. Sonunda, büyük bir kaygıyla uzun süredir kafa yorduğum o malum zamana yaklaştım. Atalarımın pek çoğu, Kont Henri'nin öldüğü malum yaşa ulaşmadan kısa süre önce bir kıskıvrak yakalanma duygusuna kapıldıkları için, ben de yakında gelecek olan meçhul ölümüm için her dakika tetikteydim. Lanetin hangi garip biçimde beni yakalayacağını bilemiyordum; ama en azından, karşısında korkak ve pasif bir kurban bulmaması gerektiğine karar vermiştim. Gücümü yeniden

toparlayarak, kendimi eski şatoyu ve içindekileri incelemeye yoğunlaştırdım.

Bütün hayatımın neticelendiği o doruk anma geldiğimde soluk alıp vermeye devam edebileceğime dair en ufak bir umudum kalmadığı gibi, dünyada kalışımın son noktasını işaretlemek zorunda kalacağım o kaçınılmaz ölüm saatine bir haftadan daha az bir süre kalmıştı ve ben şatonun terk edilmiş kısımlarında çıktığım keşif gezilerinin en uzun olanlarından birindeydim. Sabahın en güzel zamanlarını, bakımsızlıktan harap olmuş kulelerin birinde, yarı yarıya yıkılmış merdivenleri inip çıkarak geçiriyordum. Öğleden sonranın ilerleyen vakitlerinde, aynı zamanda bir Orta Çağ zindanına ya da yeni kazılmış bir barut ambarına benzeyen daha aşağıdaki bölümleri araştırdım. Duvarları güherçileden kabuk tutmuş koridoru yavaş yavaş geçerken, merdivenin son basamağına geldiğimde taş zemin iyice nemlenmeye başladı ve biraz sonra elimde titreyen meşalenin ışığı altında daha fazla ilerlememi engelleyen boş ve nemle lekelenmiş bir duvar gördüm. Adımlarımı, gerisin geriye, geldiğim yöne çevirdiğimde, gözlerim, ayağımın altında boylu boyunca uzanmış ve üzerinde bir zil olan küçük bir yer kapağına ilişti. Zorlukla ve duraksayarak kapağı kaldırmayı başardığımda, elimdeki meşalenin cızırdamasına neden olan zehirli gazları yayan ve titrek ışıkta taş basamakların en üstündeki merdiveni gösteren kara bir delik açığa çıktı.

Ürkütücü derinliklere doğru indirdiğim meşale, serbestçe ve titremeksizin yandığında aşağı inmeye başladım. Çok fazla basamak vardı ve bu basamaklar yerin epey altında olduğunu anladığım, taş döşeli, dar bir dehlize doğru uzanıyordu. Dehlizin oldukça uzun olduğu çok açıktı ve dehliz, mekândaki rutubet yüzünden üzerine damlacıklar birikmiş olan, onu açmak için harcadığım bütün çabalara direnen, meşeden yapılmış yekpare bir kapıyla sona eriyordu. Bir süre sonra bu yöndeki çabalarımdan vazgeçerek, basamaklara doğru birkaç adım atmıştım ki birdenbire insan zihninin algılayabileceği en sarsıcı ve delirtici şoklardan biriyle karşı karşıya kaldım. Hiçbir uyarı olmaksızın arkamdaki ağır kapının gıcırdadığını ve paslı menteşelerinin üstünde dönerek yavaşça açıldığını duydum. O an için duyularım çözümleme yetisini yitirdi. En az eski şato kadar tamamen terk edilmiş olduğunu sandığım böyle bir yerde, bir insanın ya da ruhun varlığına tanıklık etmekle karşı karşıya kalmak beynimde en uç tanımların korkusunun oluşmasına neden olmuştu. Nihayet arkama dönüp de sesin geldiği yere baktığımda manzara karşısında gözlerim yuvalarından

fırlamıştı. Kadim gotik kapının yanında bir insan sureti duruyordu. Kafasında takke, üzerinde Orta Çağ'a ait uzun, koyu renkli bir entari olan bir adamdı. Uzun saçlarıyla kabarık sakalı keskin, korkunç bir siyahlıkta ve inanılmaz bir sıklıktaydı. Alnı alışılmış ölçülerin ötesinde bir açıklıktaydı; oldukça çökük görünen yanaklarında derin çizgiler vardı; çengele benzeyen elleri, uzun, yıpranmış ve başka hiçbir insanda görmediğim kadar mermeri andıran ölümcül bir beyazlıktaydılar. İskeleti andıran sureti, tuhaf bir şekilde bükülmüş ve kendine has giysisinin bol kıvrımları içinde neredeyse kaybolmuş gibiydi. Ama hepsinden tuhafı derin karanlıkların ikiz mağaralarına benzeyen gözleriydi, günahkârlık derecesinde zalimce olduğu kadar engin bir zekâ ifadesine sahipti. Ruhumun içine işleyen ve beni olduğum yere mıhlayan kin dolu bakışları artık üzerime sabitlenmişti.

Bu insan sureti, en sonunda, kanımı donduran, kuvveden fiile geçmemiş bir kötü niyet ve ruhsuz bir sahtelik taşıyan gürleyen bir sesle konuştu. İçinde üstü kapalı laflar olan dili, Orta Çağ'ın daha eğitimli kesimlerinde kullanılan ve eski simyacıların, demonologların çalışmaları üzerine yaptığım uzun incelemeler sayesinde aşina olduğum Latince'nin biraz bozuşmuş bir biçimiydi. Karşımdaki görüntü, evimizin üzerinde dönüp duran lanet hakkında konuştu, yaklaşmakta olan sonumdan bahsetti, atalarımın yaşlı Michel Mauvais'e karşı yaptıkları yanlışın üstünde durdu. Büyücü Charles Le Sorcier'nin intikamından şeytani bir haz duyuyordu. Genç Charles'in gecenin içinde nasıl kaybolduğunu, sonraki yıllarda, varis Godfrey tam babasının öldürüldüğü yaşa geldiğinde, bir okla onu öldürmek için geri dönüşünü, malikâneye gizlice girişini, o zamanlar bile son derece ıssız olan ve kapısı şu anda öyküyü anlatan korkunç sureti çerçeveleyen yeraltı odasına yerleşmesini, Godfrey'in oğlu Robert'ı bir tarlada yakalayıp boğazından aşağı zorla zehir akıtışını ve onu oracıkta, otuz iki yaşındayken ölüme terk edişini, böylece kin dolu lanetinin tiksindirici koşullarını devam ettirdiğini anlattı. Tam bu noktada, büyücü Charles'in doğa kanunlarına göre ölmüş olması gereken zamandan bu yana, lanetin nasıl yerine getirildiği hakkındaki büyük gizemin çözümünü aramaktan vazgeçtim, çünkü adam, özellikle, Charles Le Sorcier'nin sonsuz hayat ve gençlik veren, muhtemelen kendisinin de içtiği sonsuz hayat iksiri hakkındaki araştırmaların üzerinde durarak iki büyücünün engin simya çalışmalarını anlattı .

Gösterdiği şevk, başlarda yakamı bir türlü bırakmayan kötü niyetli gözlerindeki karanlık hainliği bir anlığına yok etmiş gibiydi, ama aniden o

şeytani bakışı geri geldi ve yabancı adam, yılan tıslamasına benzeyen sarsıcı bir sesle küçük bir cam şişeyi havaya kaldırdı. Tıpkı, büyücü Charles'ın altı yüzyıl önce atalarıma yaptığı gibi, niyetinin beni öldürmek olduğu açıkça görülüyordu. Bir tür kendini koruma içgüdüsüyle hareket ederek şimdiye kadar kımıldamamı engelleyen büyüyü dağıtarak sönmek üzere olan meşalemi varlığımı tehdit eden yaratığa doğru fırlattım, yabancının giydiği entari alev alıp berbat manzara dehşetengiz bir parlaklıkla aydınlandığında, şişenin koridor taşları üzerinde büyük bir gürültüyle kırıldığını duydum. Sözde katilin korkunç ve aciz intikam çığlıkları zaten alt üst olmuş sinirlerimi çok fazla germişti. Bitkin bir halde yapışkan zemine yüzükoyun düştüm.

Kendime geldiğimde, her yer son derece korkunç bir şekilde karanlıktı, olup biteni hatırlamaya başlayan zihnim olay üzerine daha fazla kafa yormaktan kaçındı, ama yine de merak duygusu her şeyin önüne geçti. Kendi kendime, bu şeytan görünümlü adamın kim olduğunu ve kale duvarlarını nasıl aştığını sordum. Neden Michel Mauvais'in ölümünün intikamını almak için uğraşması gerekiyordu ve Charles Le Sorcier zamanından beri uzun yüzyıllar boyunca bu berbat lanet nasıl olmuştu da devam ettirilmişti. Omuzlarımdan yılların korkusu kalktı, çünkü biliyordum ki devirdiğim adam üzerimdeki lanetten kaynaklanan bütün tehlikenin asıl kaynağıydı; ve artık serbesttim, yüzyıllardır, soyuma musallat olan uğursuz şey hakkında daha fazla bilgi edinme arzusuyla yanıp tutuşuyordum ve gençliğimin uzun süren bir kâbus olduğunu anladım. Başka araştırmalarda bulunmaya karar vermiş bir halde, çakmaktaşı ve bıçak bulmak için ceplerimi yoklayıp yanımda getirdiğim sönmüş meşaleyi yeniden yaktım.

Işık ilk önce gizemli canavarın biçimi bozulmuş ve kararmış bedenini aydınlattı. Korkunç gözleri kapalıydı. Karşımdaki manzaradan tiksinerek arkamı döndüm ve Gotik kapının ardındaki odaya girdim. Orada bulduğum, bir simyacının laboratuvarına fazlasıyla benzeyen bir yerdi. Bir köşede, meşalenin ışığı altında görkemli bir şekilde parlayan sarı metallerden oluşmuş büyük bir yığın vardı. Altın olabilirlerdi, ama onları incelemek için duraksamadım, çünkü katlanmak zorunda olduğum şey beni tuhaf bir şekilde etkilemişti. Salonun uzak ucunda dağın eteklerindeki karanlık ormanın vahşi derelerinden birine açılan kurşun çerçeveli bir pencere vardı. Artık adamın şatoya nasıl girdiğini anlamış olarak merak içinde geri döndüm. Kafamı başka tarafa çevirip yabancının kalıntılarına bakmamaya çalışarak üzerinden geçmeye niyetlendim, ama bedenine yaklaştığım sırada,

sanki yaratık tam olarak can vermemişti ve bir an için yattığı yerden zayıf bir ses işittiğimi sandım. Dehşet içinde, yerde yatan kömürleşip büzülmüş bedeni incelemek üzere geri döndüm.

Daha sonra, birdenbire, yanmış yüzünden bile daha karanlık, tüyler ürpertici gözleri, yorumlayamadığım bir ifadeyle kocaman açıldı. Çatlak dudakları, anlamakta zorluk çektiğim kimi kelimeleri bir araya getirmeye çalışıyordu. Bir ara Charles Le Sorcier adını duyar gibi oldum ve yine bükülmüş dudaklarından "yıllar", "lanet" gibi sözcüklerin çıktığını zannettim. Hâlâ kesik kesik konuşmasının ne ifade ettiğini kavramak için çok büyük çaba harcıyordum. Anlatmak istediği şey karşısındaki apaçık cahilliğim yüzünden şimşek gibi çakan zift rengi gözlerini, yeniden hain bir ifadeyle bana doğru çevirdi. Ta ki, karşımdaki düşmanda da gördüğüm bir acizliklikle ona bakıp korkudan titreyene kadar.

İğrenç adam, aniden son bir kuvvetle harekete geçerek berbat durumdaki başını ıslak ve çökük merdivenlerden yukarıya doğru kaldırdı. Ardından, ben orada korkudan felç olmuş bir şekilde dikilirken, en sonunda sesine yeniden ulaştı ve son nefesinde, daha sonra bütün gün ve gecelerime musallat olacak o kelimeleri böğürdü. "Aptal!" diye feryat etti. "Sırrımı hâlâ anlayamadın mı? Senin kafanda hiç beyin yok mu, ki altı uzun yüzyıl boyunca şatoya musallat olan korkunç lanetin beslendiği arzunun farkına varamıyorsun? Sonsuz yaşamın ulu iksirini sana daha önce anlatmadım mı? Simya'nın sırrının nasıl çözüldüğünü bilmiyor musun? Anlatayım sana; o bendim! BEN! BEN! İntikamımı sürdürebilmek için altı yüzyıl boyunca yaşıyorum. Çünkü ben Charles Le Sorcier'yim!"

1908

Bu öykü ilk olarak Kasım 1916'da, The United Amateur, Vol. 16, No. 4'de yayınlanmıştır. HPL'nin yayınlanan ilk öyküsüdür.

---

(1) *Filozof Taşı : Simyacı Taşı da denir. Simyacıların temel metalleri altına dönüştüreceğine inandıkları, bilinmeyen madde. Kaynaklarda adı "tentür" ya da "toz" (Yunancada "kurutucu toz" anlamına gelen kserion Latinceye, oradan el-iksir biçiminde Arapçaya geçmiştir) olarak da geçen maddenin ölümsüzlük getireceğine inanılan yaşam iksirinin kaynağı olduğu düşünülürdü. Bazılarına göre; her yerde bulunan ama tanınmayan ve değeri anlaşılamayan sıradan bir maddeydi.*

(2) *Sonsuz Hayat İksiri : Ab-ı Hayat olarak da bilinir. Simyada yaşamı sonsuz kılacağı düşünülen sıvı. Pek çok kültürde değişik biçimlerine rastlanan iksir kavramı Batı'da temel madenleri altına dönüştürebileceğine inanılan simyacı taşıyla özdeşleştirilmiştir. Bu nedenle iksir sözcüğünün Latinceye geçmiş biçimi elixir daha çok simyacı taşını belirtir, hastalan iyileştiren, yaşamı uzatan, hatta ölümsüzlük kazandıran sıvı ise elixir vitae olarak adlandırılır.*

(3) *Demonoloji: Büyünün, kötü (niyetli) ruhlarla ilgilenen kolu. Din bilimlerince 'Tanrı' olmayan doğaüstü yaratıkları inceleyen ilim olarak kabul edilir. 'Demon' kökü eski Yunan'da deha, ruh gibi anlamları çağrıştırırken İngiltere'de daha çok kötü niyetli varlıklar için kullanılır.*

Uyku Duvarının Ötesinde

İnsanoğlunun büyük bölümünün, rüyaları ve onların ait olduğu belirsiz dünyanın devasa anlamı üzerine ara sıra düşünüp düşünmediğini sık sık merak etmişimdir. Gece gördüklerimizin büyük bir bölümünün, uyanıkken sürdürdüğümüz yaşam üzerine geliştirilen belirsiz ve fantastik düşüncelerden daha fazla bir şey olmamasına karşın - Freud'un çocukça simgeciliğiyle[1] buna karşı çıkmasına rağmen - onların, dünyevi olmayan, uçucu yapıları yüzünden sıradan bir yoruma izin vermeyen, belli belirsiz heyecanlandırıcı ve huzursuz edici etkisi büyük olasılıkla en az fiziksel yaşam kadar önemli olan, ama yine de o yaşamdan aşılmaz bir engelle ayrılan bir zihinsel var oluş küresine anlık bakışlar olduğunu düşündüren kalıntılar vardır. Kendi deneyimlerimden yola çıkarak, hiç değilse, dünyevi bilincini yitirdiğinde bildiğimiz yaşamın doğasından çok farklı, başka ve somut olmayan bir dünyaya yolculuk eden ve uyandıktan sonra, bir süreliğine en önemsiz, en belirsiz anılarla baş başa kalan o adamdan şüphe edemem: hani o, pek çok sonuç çıkardığımız ama çok azının doğruluğunu ispat edebildiğimiz bulanık ve parça parça anılarla . . . Dünyadaki halleriyle bildiğimiz yaşamın, maddenin ve dirimin, rüyalarda kesinlikle değişmez olmadığını, hatta uzamın ve zamanın da uyanık halimizde kavradığımız gibi olmadığını tahmin edebiliriz. Bazen, daha az maddi olan bu yaşamın gerçek yaşamımız olduğuna, su ve topraktan ibaret bu kürenin de ikincil ya da sanal bir görüngü olduğuna inanırım.

1900-1901 kışında, bir öğleden sonra, stajyer tıp öğrencisi olarak çalıştığım eyalet ruh hastalıkları enstitüsüne, o zamandan bu yana düşüncelerimi devamlı meşgul eden bir adamı getirdiklerinde, bu tip kurgularla dolu bir gençlik hayalinden uyandım. Kayıtlarda geçtiği üzere, adı Joe Slater ya da Slaader'dı ve daha şanslı olarak kalabalık ilçelere yerleşmiş kardeşleriyle birlikte yaşayacakları yerde, az gidilir bir taşranın tepelik yerleşimlerinde, neredeyse üç yüzyıldır tecrit edilmiş halde yaşamalarının, onları bir tür barbarca yozlaşmaya uğrattığı, ilkel bir kolonici köylü soyunun itici evlatları olan, Catskill Dağları'nın[2] tipik bir sakini gibi görünüyordu. Tam da Güney'e inen "beyaz süprüntü"nün yozlaşmış ögesi olan bu tuhaf halk arasında yasa ve ahlak yoktur; genel

zihinsel düzeyleri de başka herhangi bir Amerikan yerli halkından herhalde daha azdır.

Tetikte olan dört eyalet polisinin nezaretinde enstitüye gelen ve çok tehlikeli bir kişi olarak tanımlanan Joe Slater, onu ilk gördüğümde tehlikeli durumuna ilişkin bir belirti göstermiyordu elbette. Orta boyun epeyce üstünde ve biraz adaleli olmasına karşın; küçük, sulu gözlerinin soluk ve uykulu maviliği, savsaklanmış ve tıraş yüzü görmemiş sarı sakalıyla iri alt dudağının kayıtsız sarkıklığı, adama zararsız bir aptallığın saçma görüntüsünü veriyordu. Sülalesinin ne aile kayıtları ne de düzenli aile bağları olmadığı için yaşı bilinmiyordu; ama başhekim kafasının ön tarafındaki kelliğe ve çürümüş dişlerine bakarak yaklaşık kırk yaşlarında biri olduğunu yazdı.

Tıbbi belgeler ve mahkeme kayıtlarından adamın vakası hakkında toparlanabilecek her şeyi öğrendik: Serseri, avcı ve kürk hayvanları için tuzaklar kuran biri olan bu adam, ilkel tanıdıklarının gözünde daima tuhaf biri sayılmıştı. Normal sürenin ötesinde bir alışkanlıkla uyur ve uyandığında bilinmeyen şeylerden öylesine tuhaf bir biçimde söz edermiş ki anlattıkları hayal gücü olmayan insanların bile yüreklerinde korku uyandırırmış. Bölgenin düzeysiz lehçesinin dışında konuşmadığı için dil biçemi öyle alışılmadık değildi; ama konuşmasının tonu ve mizacı öylesine gizemli bir yabanıllığa sahipti ki kimse korkmadan onu dinleyemiyordu. Zaten kendisi de genellikle dinleyicileri kadar dehşete düşmüş ve şaşırmış oluyor, uyandıktan sonra geçen bir saat içinde dediği her şeyi ya da en azından ne yaptığını söylemesine neden olan şeyleri unutarak diğer dağlı insanların öküzce ve kısmen sevimli sıradanlığına dönüyormuş.

Anlaşılan Slater yaşlandıkça, sabaha karşı kapıldığı yarı deliliklerin sıklığı ve şiddeti, enstitüye getirilişinden bir ay öncesinde, yetkililer tarafından tutuklanmasına yol açan trajedinin gerçekleşmesine kadar, aşamalı olarak artmıştı. Bir gün sabaha karşı, önceki akşam saat beşe doğru başlayan viski aleminin ardından adam birdenbire birkaç komşusunu kulübesine - en az kendisi gibi anlatılamaz ailesiyle birlikte oturduğu kirli bir domuz ahırına - getirecek kadar dehşetengiz ve doğaüstü çığlıklar atarak uyanmıştı. Dışarıya, karların içine doğru fırlamış, kollarım havaya kaldırarak sallamış ve yukarıya, havaya doğru bir dizi sıçrayışlar gerçekleştirmiş. Bunları yaparken bir yandan da bir tür "çatısı, duvarları ve zemini ışıltılı büyük, büyük bir kulübeye ve uzaktan gelen yüksek sesli garip bir müziğe" ulaşma çabasıyla haykırıyormuş. Orta boylu iki adam onu

zaptetmeye uğraşırken, "parlayan, sallanan ve gülen" bir şeyi bulup öldürme arzusunu bağırarak manyakça bir güç ve öfkeyle çırpınıp durmuş. Bir süre sonra, kendisini tutanlardan birini ani bir darbeyle düşürmesinin ardından, gözünü kan bürümüş ve şeytani bir coşkunluğa kapılmış bir durumda, "havaya, çok yukarılara sıçrayacağını ve onu durduran her şeyi yakarak yolunu zorla açacağını" haykırıp kendisini diğer adamın üzerine fırlatmış.

Ailesi ve komşular panik içinde kaçışmış, sonra daha cesur olanları geri döndüğünde, bir saat önce yaşayan bir adam olan ama artık tanınmaz bir hale gelip lapa benzeri bir şeye dönüşmüş nesneyi arkasında bırakan Slater çoktan gitmiş. Dağlıların hiçbiri onu izlemeye yeltenmemiş. Zaten çoğu soğuktan ölmesini hoşnutlukla karşılarmış; ama birkaç sabah sonra uzak bir koyaktan gelen çığlıkları duyulduğunda, bir şekilde hayatta kalmayı başardığım ve öyle ya da böyle ortadan kaldırılması gerektiğini anlamışlar. Sonra silahlı bir araştırma grubu peşine düşmüş, ardından eyalet atlı müfrezesi arayanları kazara görmüş, sorgulayıp ve sonunda da onlara katıldığında kalabalık bir şerif müfrezesi haline dönüşen silahlı bir araştırma takımı oluşmuş.

Üçüncü gün, Slater bilincini yitirmiş olarak bir ağaç kovuğunda bulunarak en yakın hücreye götürülüp kapatılmış ve orada adam kendine gelir gelmez Albany'li akıl hastalıkları uzmanları tarafından incelenmiş. Onlara basit bir öykü anlatmış. Dediğine göre, bir akşam gün batımı civarı, çok fazla viski içmesinin ardından sızmış. Uyandığında kendini kanlı elleriyle karların üzerinde, kulübesinin önünde bulmuş. Komşusu Peter Slader'ın parçalanmış cesedi ayağının dibindeymiş. Dehşete kapılıp, kendi suçu olması gerektiğini düşündüğü için oradan kaçmak adına anlamsız bir çabayla ormanın yolunu tutmuş. Bundan başka bir şey bilmiyor gibiymiş. Sorgucuların uzmanca sorgulaması da daha fazla tek bir olayı bile ortaya çıkaramamış.

O gece Slater sakin bir şekilde uyumuş ve ertesi sabah yüzünün ifadesindeki belli bir değişikliğin dışında özel bir farklılık göstermeden uyanmış. Hastayı gözlemleyen Doktor Barnard, adamın soğuk mavi gözlerinde, tuhaf niteliklere sahip bir ışık, gevşek dudaklarında neredeyse farkına varılamaz durumda ama zekice bir kararlılığa aitmiş gibi görünen bir gerginleşme fark etmiş. Ama Slater sorgulanmaya alındığı zaman, bir dağlının bildik bönlüğüne bürünüp önceki gün dediklerini tekrarlamış.

Üçüncü sabah adamın zihinsel krizlerinden ilki gerçekleşmiş. Uykusunda biraz huzursuzluk göstermesinin ardından öylesine güçlü bir cinnet geçirmiş ki ona deli gömleği giydirmek için dört adamın ortak çabası gerekmiş. Ailesinin ve komşularının, ipuçları veren ama çoğunlukla çelişkili ve tutarsız öyküleri yüzünden merakları doruğa yükselen akıl hastalıkları uzmanları, adamın sözlerini çok büyük bir dikkatle dinlemişler. Slater, kaba şivesiyle ışıktan yeşil binalar, uzay okyanusları, garip müzik, gölgeli dağlar ve vadiler sayıklayarak, on beş dakika boyunca hezeyanlar geçirmiş. Ama bu sürenin büyük bölümünde onu sarsan, ona gülen, onunla alay eden, esrarengiz ve alevler içindeki bir varlıktan bahsedip durmuş. Bu güçlü ve bulanık kişilik ona çok kötü, yanlış bir şey yapmış gibiymiş, onu zafer dolu bir intikamla öldürmek en çok arzuladığı şeymiş. Dediğine göre, ona ulaşmak için, yolundaki her engeli yakarak boşluğun dipsiz derinliklerinde uçabilirmiş. Büyük bir hüzün içinde susana kadar, konuşması böylece sürüp gitmiş. Gözlerindeki delilik ateşi sönmüş ve aptalca bir merak içinde sorgucularına bakarak neden bağlı olduğunu sormuş. Dr. Barnard deri bağları çözmüş ve geceye dek, kendi iyiliği için Slater'ı kendi isteğiyle onu giymeye ikna edene dek yeniden bağlamamış. Adam, artık nedenini bilmese de bazen garip garip konuştuğunu kabul ediyormuş.

Bir hafta içinde iki kriz daha meydana gelmiş, ama doktorlar bunlardan az şey öğrenebilmişler. Doktorlar, Slater'in görülerinin kaynağı hakkında bol bol fikir yürütmüşler, çünkü adam okuma yazma bilmediği ve galiba bir efsane ya da peri masalları dahi duymadığı için sahip olduğu muhteşem düş gücü açıklanamıyormuş. Bu talihsiz deli, kendisini ona has, yalın anlatımıyla ifade ettiği için, durumunun bilinen herhangi bir mit ya da macera romanından gelmediği açıkça ortadaymış. Anlayamadığı, yorumlayamadığı ve yaşanmış olduğunu öne sürdüğü, ama herhangi bir normal ya da bağlantılı anlatıdan öğrenemeyeceği şeyler için cinnetler geçiriyormuş. Akıl hastalıkları uzmanları, kısa bir süre içinde, adamın anormal rüyaların sorunun temeli olduğuna dair fikir birliğine varmışlar. O rüyaların gerçekliği, aslında sıradan biri olan bu adamın uyanık zihnini bir süreliğine tamamen ele geçiriyormuş. Slater formalite icabı cinayetten yargılanarak akıl hastası olduğu için beraat etmiş ve benim çok mütevazi bir yer işgal ettiğim enstitüye teslim edilmiş.

Rüya yaşamı hakkında sürekli fikirler yürüttüğümü size daha önce söylemiştim ve bu yüzden, olay hakkındaki bulgulardan tamamen emin olur

olmaz, yeni gelen hastayı incelemek için neden şevkle harekete geçtiğimi anlayabilirsiniz. Adam benden gizleyemeyeceğini bir ilgiden doğan dostça bir yaklaşım ve sorgulama sırasında nazik bir tavırla karşılaştı. Elbette, kaotik ama kozmik tasvirlerini nefesim kesilerek tutkuyla dinlediğim krizleri sırasında beni tanımadı ama sakin saatlerinde, parmaklıklı penceresinin önüne oturup saman saplarından ve söğüt dallarından sepetler örüp belki bir daha asla tadını çıkaramayacağı dağların özgürlüğünü düşündüğü zamanlarda beni tanıyordu. Ailesi onu görmek için hiç gelmedi, aramadı; galiba yozlaşmış dağ halkının âdetleri uyarınca başka bir geçici reis bulmuşlardı.

Joe Slater'ın çılgınca ve fantastik kavramlarına yavaş yavaş karşı konulmaz bir merak duymaya başlamıştım. Adam, kafa yapısı ve konuştuğu dil bakımından acınacak derecede sıradandı; ama onun parıltılı, muazzam görüleri, barbarca parçalanmış bir jargonla betimlenmesine rağmen sadece üstün, hatta fevkalade bir beynin kavrayabileceği şeylerdi. Onlara sahip olmasının dahiliğin gizli kalan bir kıvılcımı olduğu söylenebilecek böylesi görüleri yozlaşmış bir Catskilllinin vurdumduymaz imgelemi, zihninde nasıl uyandırabilir diye kendime sık sık sordum. Hangi cahil ahmak, Slater'in çılgınca hezeyanlarındaki ışıyan, parlak göksel âlemler ve uzay hakkında bunca fikir edinebilirdi? Önümde korkuyla çömelen bu acınacak kişilikte, kavrayışımın ötesinde bir şeyin çarpık nüvesinin olduğuna giderek daha çok inanmaya başladım; daha deneyimli ama hayal gücü daha küçük olan meslektaşlarımın kavrayışının sonsuzca ötesinde bir şey ...

Yine de bu adamdan somut hiçbir şey çıkaramıyordum. Bütün soruşturmamın toplamı Slater'ın bir tür yarı cisimsel rüya yaşamının içinde dolandığı ya da insanoğlundan koparılmış ve insanoğlunun bilemeyeceği bir bölgede bulunan göz alıcı, kocaman vadilerin, çayırların, bahçelerin, kentlerin ve ışıklı sarayların üstünde yüzdüğüydü; orada rençper ya da yozlaşmış biri olmadığı, mağrur ve hükmeder gibi yürüyen, canlı bir yaşama sahip önemli bir yaratık olduğu ve ölümcül bir düşman tarafından, uçucu bir yapıya sahip bir varlığa benzeyen ama bir insan biçiminde olmayan, çünkü Slater onu bir insan ya da başka bir nesne olarak değil şey diye tanımlıyordu, kontrol altına alındığıydı. Bu şey, Slater'a iğrenç, adlandırılamayan bir şey yapmıştı ki adam manyakça (eğer manyaksa) öç almayı arzuluyordu.

Slater'ın işlerinden söz etme biçemine bakarak, onun ve ışıltılı şeyin eşit koşullarda; adamın rüya varlığında düşman ırkından biri olan ışıklı şey

olarak karşılaştığı yargısına varmıştım. Bu izlenim sık sık yaptığı, uzayda uçmak ve ilerleyişini engelleyen her şeyi yakmaya ilişkin değinmeleriyle destekleniyordu. Yine de bu kavramlar, onlara hiç uygun olmayan kaba sözcüklerle dile getiriliyordu, ki bu durum beni eğer bir rüya âlemi varsa sözel dilin, düşüncenin aktarımı için aracı olmadığı sonucuna ulaştırıyordu. Bu aşağılık bedende yaşayan rüya kişisi, bönlüğün basit ve tutuk diliyle söylenemeyecek şeyleri konuşmak için umutsuzca çırpmıyor olabilir miydi? Yüz yüze olduğum bu entelektüel çıkarımlar onları keşfetmeyi ve okumayı öğrenebilsem, bu gizemi açıklayabilir miydi? Benden daha yaşlı olan hekimlere bu tarz şeylerden bahsetmedim; çünkü orta yaşlılar kuşkucu ve şüphecidir, yeni fikirleri kabul etmeye pek eğilimli değillerdir. Zaten enstitünün başındaki hekim, babacan tavrını kullanarak aşırı çalıştığım ve zihnimin dinlenmeye ihtiyacı olduğu hakkında beni geçenlerde uyarmıştı.

İnsan düşüncesinin temel olarak atomik ya da moleküler hareketlerden oluştuğuna, hava dalgalarına ya da ısı, ışık, elektrik gibi yayman enerjiye çevrilebileceğine uzun zamandır inanıyordum. Bu inanç beni, daha önceden, uygun bir donanım kullanıldığında telepati veya zihinsel iletişimin olabilirliği üzerine düşünmeye yönlendirmişti ve üniversite günlerimde, o ilkel, radyo öncesi dönemdeki kablosuz telgraf hizmeti veren hantal aygıtlara benzeyen bir dizi alıcı ve verici cihaz hazırlamıştım. Bunları bir öğrenci arkadaşımla denemiş, ama bir sonuç alamamış, kısa bir süre sonra da onları başka bilimsel araç gereçlerle birlikte gelecekte kullanılabilir düşüncesiyle kutulayarak kaldırmıştım.

Şimdi, Joe Slater'ın rüya yaşamını araştırmak için yoğun bir istek duymaya başladığım bu dönemde, o eski aygıtları yeniden buldum ve birkaç gün boyunca onları çalışır hale getirmek için onarmakla uğraştım. Onları yeniden bir kez hazır hale getirdiğimde aygıtlarımı denemek için hiçbir fırsatı kaçırmadım. Slater'ın şiddeti her patlak verdiğinde, zekâ enerjisinin çeşitli varsayımsal dalgaları için devamlı ince ayarlar yaparak; alıcıyı onun alnına, vericiyi kendiminkine taktım. Düşünce izlenimlerinin nasıl olacağına ilişkin pek fikrim yoktu; eğer başarılı olarak aktarılırlarsa beynimde bir zekâ karşılığı oluşacaktı ve onları saptayıp yorumlayabileceğime emindim. Buna uygun olarak deneylerimi sürdürdüm, ama çalışmalarım hakkında kimseyi bilgilendirmedim.

Olay, yirmi bir Şubat 1901'de gerçekleşmişti. Geriye dönüp geçen yıllara baktığımda onun ne kadar gerçek dışı göründüğünün farkına varıyor ve bazen yaşlı Doktor Fenton'un, her şeyi benim ortalığı ayağa kaldıran hayal

gücüme yüklemekte haklı olup olmadığını merak ediyorum. Ona anlattığımda beni pek kibar ve sabırlı bir şekilde dinlediğini, sonra sakinleştirici tozlar ve gelecek hafta çıkabileceğim şekilde bir yarı yıl tatili verdiğini anımsıyorum.

O meşum gecede çılgınca heyecanlı ve huzursuzdum, çünkü kendisine gösterilen mükemmel tedaviye rağmen Joe Slater, yanılgıya yer bırakmamacasına ölüyordu. Belki bu onun dağlardaki özgürlüğünü özlemesi yüzündendi, belki de beyninde kopan fırtına tembel doğalı bünyesinin kaldıramayacağı kadar şiddetlenmişti; ama öyle veya böyle, çürüyen bedenindeki hayat ateşi azalmış ve titreşerek yanıyordu. Sona yaklaşırken iyice pineklemeye başlamıştı ve karanlık çökerken huzursuz bir uykuya dalıyordu.

Tehlikeli olamayacak denli zayıf olduğunu gördüğüm için, ölmeden önce zihinsel düzensizlik yüzünden uyanma olasılığına rağmen, âdet olduğu üzere uyurken giydirilen deli gömleğini bağlamadım. Ama kalan kısa zamanda rüya âleminden ilk ve son mesajı alabilmek için ümidimi kesmeden, kozmik 'radyo'mun iki ucunu onun basma ve benimkine yerleştirmiştim. Hücrede, bizimle birlikte, aygıtın amacını anlamayan ve amacımı sorgulamayı bile düşünmeyen sıradan bir burslu hemşire vardı. Saatler ilerledikçe uyumak üzere olan başının sakarca öne düştüğünü gördüm; ama adamı rahatsız etmedim. Sağlıklı ve ölmekte olan adamın ritmik soluk alışıyla ben de kısa süre içinde dalıp uyumuş olmalıydım.

Beni uyandıran şey, esrarengiz, lirik bir melodinin finişiydi. Çıldırmışcasına coşmuş görüşümün önünde çözümlenemez güzelliğin heybetli manzarası açılırken, çalgı telleri, titreşimler ve armonik esrimeler her yerden tutkulu bir şekilde yankılanıyordu. Oynaşan ateşten duvarlar, sütunlar, sütün başlıkları, yukarıya, havada yüzüyormuş gibi göründüğüm betimlenemez bir harikanın tonozlu kubbesine doğru sonsuzca yükselerek uzanan bölgeyi kuşatarak alevler içinde bırakıyordu. Haz alan gözlerimin algılayabileceği her türlü hoş sıfatı kaldırabilecek manzaralarla kaplı, yine de bir tür parlayan uçucu esnek varlık, her şeye rağmen maddenin özünden olabildiğince payını almış içeriğe sahip geniş ovaların ve zarif vadilerin, yüce dağların ve davetkâr mağaraların anlık görüntüleri, bu muhteşem görkem içinde harmanlanıyor, daha doğrusu kaleydoskopik bir döngüyle ara sıra onun yerini kapıyordu. Bakmayı sürdürdükçe bu büyüleyici biçim değiştirişin anahtarını kendi beynimin tuttuğunu anladım; çünkü bana görünen her manzara, değişen zihnimin görmeyi en çok dilediği şeylerdi.

Cennete benzeyen bu âlemin ortasında bir yabancı gibi dolaşmadım; çünkü her görüntü ve ses bana tanıdıktı; sayısız çağlar önce olduğu gibi, gelecek sonsuzlukta da olacağı gibi. . .

Ardından kardeşimin parlak halesi yaklaştı ve ruh ruha, suskun ve mükemmel düşünce değişimiyle benimle konuşmaya başladı. Saat, yaklaşan zaferin saatiydi; çünkü benim arkadaş varlığım bozulan dönemsel bir esaretten sonunda sadece kurtulmakla kalmıyor, sonsuza dek kaçarak lanet olası gaddarı, göğün en uzak sahalarında bile izlemeye hazırlanıyordu. Acaba orada küreleri sarsacak alevli bir öç mü alacaktı? Bir süre böylece süzüldük. Sonra bir güç beni gitmeyi en az isteyeceğim dünyaya çağırıyormuşcasına, etrafımızdaki nesnelerde biraz bulanıklaşma ve solma fark ettim. Yanımdaki şekilde bir değişiklik sezer gibiydi; çünkü konuşmasını aşama aşama sonuçlandırdı ve diğer nesnelerden biraz daha hızlı olarak görüşümden solup kendini sahneyi terk etmeye hazırladı. Birkaç düşünce daha değişildi ve ışık kardeşim için son kez olacak olmasına karşın, ışıldayanla benim yeniden esarete çağrılacağımızı anladım. Hüzünlü gezegen kabuğu neredeyse tükenmiş olan dostum, bir saatten az bir sürede gaddarı Samanyolu boyunca izlemek ve sonsuzluğun sınırına kadar yıldızları geçmek için özgür olacaktı.

Oldukça belirgin bir şok, beni solan ışık sahnesine dair son izlenimimden koparıyor, ani ve biraz da mahcup uyanışımın ardından yatakta sabırsızca kıpırdanan ölen figürü görürken sandalyemin üzerinden kalkıyordum. Joe Slater gerçekten uyanıyordu; galiba son kez olarak...

Daha yakından baktığımda gördüm ki solgun yanaklarında daha önce hiç var olmamış renkli benekler parlıyordu. Slater'ın sahip olduğu karakterden daha güçlü bir kişilik tarafındanmışçasına sıkıca bastırılmış dudakları da alışılmadık görünüyordu. Sonunda bütün yüzü gerilmeye ve gözleri kapalı bir halde başı huzursuzca dönmeye başladı.

Uyuyan hemşireyi kaldırmadım; ama rüya görenin iletebileceği herhangi bir ayrılık mesajını yakalamak amacıyla, telepatik 'radyomun' hafifçe kaymış kafa bandını yeniden ayarladım. Birden, adamın kafası keskin bir şekilde benden yana döndü ve gözleri açıldı; bu durum gördüğüm şeye şaşkın, boş bakışlarla bakmama sağladı. Joe Slater, Catskillli zavallı, bana bir çift ışıltılı, büyüyen ve mavisi pek az derinleşmiş görünen gözleriyle bakıyordu. O bakışta ne cinnet ne de yozluk görünmüyordu ve hiç kuşkusuz onun ardında yüksek düzeyde etkili bir zihin gördüğümü hissettim.

Bu bağlamda zihnim kendisine işleyen düzenli ve dış kaynaklı etkinin farkına varmıştı. Düşüncelerimi daha derin yoğunlaştırmak için gözlerimi kapadım ve uzun zamandır aradığım zihinsel mesajın geldiğinin olumlu bilgisiyle ödüllendirildim. Her aktarılmış fikir kafamda çabucak oluştu ve hali hazırda bir dil kullanılmamasına karşın, kavram ve ifadeyi ilişkilendirme alışkanlığım öylesine bilenmişti ki mesajı sanki bildik İngilizce'yle almışım gibiydi.

"Joe Slater öldü," dedi uyku duvarının ötesinden gelen aracının, insanı taş kestiren sesi. Meraklı bir dehşetle açılmış gözlerim, acı ifadesini aradı; ama mavi gözler hâlâ sakin bir şekilde bakıyordu ve çehre hâlâ zekânın eseri olarak canlıydı. "Ölmesi daha iyi; çünkü kozmik varlığın etkin zekâsını taşımaya uygun değildi. Yontulmamış bedeni uçucu yaşam ve gezegen yaşamı arasında gereken ayarlan yapma işini başaramazdı. Çok fazla hayvan ve çok az insan gibiydi; yine de onun yetersizliği sayesinde beni keşfettin; çünkü kozmik ruhlar ve gezegen ruhları haklı olarak hiç karşılaşmamalıdır. O, sizin kırk iki dünya yılınız boyunca benim gündüz hapishanem ve işkencem altında yaşadı.

"Ben senin de rüyasız uykunun özgürlüğünde var olduğun gibi bir varlığım. Ben senin ışık kardeşinim ve görkemli vadilerde seninle birlikte havada süzüldüm. Bana, senin gerçek benliğinin uyanık dünya benliğini anlatma izni verilmemiştir; ama bizler engin uzamların gezgini ve çağların yolcusuyuz. Gelecek yıl belki sizin eski dediğiniz Mısır'da ya da bu zamandan üç bin yıl sonra gelecek olan zalim Tsan Chan İmparatorluğu'nda olabilirim. Sen ve ben,

Arktürüs[3] civarında dönen dünyaların arasından kaydık ve Jüpiter'in dördüncü uydusunda gururla sürünen böcek filozoflar arasında yaşadık. Dünya, yaşam ve onun uzamı hakkında ne denli az şey biliyor! Kendi huzuru için gerçekten ne kadar az şey bilmek zorunda!

"Gaddar hakkında konuşamam. Siz Dünya'da onun uzak varlığını istemeye istemeye hissettiniz: Bilmeden göz kırpan fenere boş yere Umacı[4], Şeytan Yıldız adını verdiniz. Bedensel ayak bağlarıyla oyalanarak, çağlar boyunca gaddarla karşılaşıp onu fethetmek için boşuna çabalayıp durdum. Bu gece alevlenmiş tufansı bir intikamla salt Nemesis[5] olarak gideceğim. Beni gökte, Şeytan Yıldız'ın yakınında seyret.

"Daha fazla konuşamam; çünkü Joe Slater'ın bedeni soğuyup katılaşıyor, beyni istediğim gibi titreşmeyi bırakıyor. Sen bu gezegendeki tek dostum

oldun: Beni, bu bedende yatan itici, engelleyici şeyin içinden sezip arayan tek ruh...

Yine karşılaşacağız: belki Orion'un Kılıcı'nın[(6)] parlak sislerinde, belki tarih öncesi Asya'nın çıplak yaylalarında, belki bu gecenin anımsanmayan rüyalarında, belki de bu zamandan çağlar sonra, güneş sistemi silinip süpürülünce, başka bir biçimde..."

Bu noktada düşünce dalgaları apansız kesildi ve düş görenin soluk gözleri - yoksa ölü adam mı demeliyim? - balığınkiler gibi camlaştı. Yarı afallamış halde yatağa eğilip bileğini tuttum; ama onu soğuk, katı ve nabızsız buldum. Benzi atmış yanaklar yeniden solgunlaştı, kalın dudaklar, Joe Slater'ın çürük, itici dişlerini açığa çıkaracak biçimde düşüp açıldı. Titredim ve korkunç yüzün üstüne bir örtü çekip hemşireyi uyandırdım. Ardından hücreden çıkarak sessizce odama gittim. Hatırlayamayacağım rüyalar için ani ve anlatılamaz bir açlık hissettim.

Ya hikâyenin doruk noktası? Hangi düz, bilimsel öykü böyle bir retorik etkiye sahip olmakla övünebilir? Ben sadece bana ilginç gelen bazı şeyleri, olaylar olarak ve onları istediğiniz gibi yapılandırmanıza fırsat vererek kaydettim. Çoktan kabul ettiğim gibi, üstüm, yaşlı Doktor Fenton, değindiğim her şeyin gerçekliğini inkâr ediyordu. Sinirsel zorlama yüzünden çöktüğüme ve gayet cömertçe bana verdiği tam ücretli uzun bir tatile fena halde gereksindiğime yemin ediyordu. Joe Slater'ın, yalnızca fantastik kavramları, en yozlaşmış topluluklarda bile rastlanan kaba, kalıtsal halk masallarından kaynaklanmış olması gereken, düşük dereceden bir paranoyak olduğuna dair beni meslek şerefi üzerine temin ediyordu. Bana bütün bunları söylüyordu ama yine de Slater'ın ölüşünün ardından geceleyin gördüklerimi unutamıyordum. Benimkini peşin hükümlü bir tanık olarak kabul etmeyesiniz diye, bu son tanıklığa başka bir kalem eşlik etsin ki bu belki beklediğiniz havayı verir. Perse Novası yıldızının[(7)] aşağıdaki açıklamasını pek saygın gökbilim otoritesi Profesör Garrett P. Serviss'in sayfalarından harfi harfine aktarıyorum:

"22 Şubat 1901'de, Edinburgh'dan Doktor Anderson tarafından Algol'dan çok uzak olmayan harikulade bir yıldız keşfedildi. O noktada daha önceden başka hiçbir yıldız görünmüyordu. Yirmi dört saat içinde ilk kez görülen bu yıldız öyle parlak bir hale geldi ki Kapella'yı[(8)] gölgede bıraktı. Bir iki hafta içinde görünür derecede solgunlaştı ve sonraki birkaç hafta içinde çıplak gözle zor seçilebilir hale gelmişti."

1919

Bu öykü ilk kez Ekim 1919'da Pine Cones, Vol. 1. No: 6'da yayınlanmıştır.

---

(1) *Burada, 'Freud'un simgeciliği'ni, bilinçaltında baskıya alınmış duygu ve dileklerin kılık değiştirerek bilinç alanına çıkma durumu olarak anlamak doğru olur.*

(2) *Catskill Dağları : ABD'de Allegheny Yaylası'nın ayrı bir parçası ve Apalaş Dağları'nın bir bölümü. New York eyaletinin güneydoğusunda yer alır. Washington Irwing'in efsanevi Rip Van Winkle hakkında yazdığı kısa öyküler dağların ünlenmesine yol açmıştır. Rip Van Winkle'ın, parkın doğu girişinde, Hudson Irmağı üzerindeki Catskill kasabası yakınlarında yıllar süren bir uykuya yattığı söylenir.*

(3) *Arktürüs : Geceleri gökyüzünde görülen en parlak beş yıldızdan biri ve kuzeydeki Çoban takımyıldızının en parlak (alfa) yıldızı (Alpha Boötis) Görünür kadri 0,2 olan Arktürüs, Yerküre'den yaklaşık 40 ışık yılı uzaklıkta, turuncu renkte dev bir yıldızdır. Büyükayı'nın kuyruğuyla hemen hemen aynı hizada yer alır; bu nedenle de adı 'ayı kuyruğu' anlamına gelen Yunanca sözcükten türemiştir.*

(4) *Umacı : Algol olarak da bilinir. Kuzey gökküre takımyıldızlarından Perse'nin ikinci (beta) en parlak yıldızı (Beta Persei). Değişen yıldızların örten çiftyıldız sınıfının tipik bir örneğidir. Görünür kadri yaklaşık 2,2 ile 3,5 arasında değişir. Umacı en soluk durumunda bile çıplak gözle görülebilir.*

(5) *Nemesis : Nemesis, hem soyut bir kavramı simgeler hem de bir tanrıça adıdır. Zeus, Nemesis'i elde etmek için onun peşine düşer. Kurtulmak için Nemesis kaz biçimini bürününce Zeus da kuğuya dönüşür ve isteğine ulaşır. Birleşmenin ürünü olarak Nemesis'in bıraktığı yumurtadan Helena doğar.*

(6) *Orion'un Kılıcı : Astronomide 5 saat 30 dakika açılımında ve sıfır derece yükseliminde bulunan büyük takımyıldızın bölümü. Orion takımyıldızı adını, eski Yunan efsanesindeki avcıdan alır. Pek çok kültürde, Orion'un şafak zamanı doğması yazın yaklaşmakta olduğuna, akşam doğması kışın başladığına ve fırtınalara, gece yarısı doğması ise bağ bozumu zamanının geldiğine işaret eder. Orion takımyıldızında, avcının kılıç bölümünde çıplak gözle görülebilen, parlak yayınımlı Orion Bulutsusu yer alır.*

(7) *Perse Novası : Nova Persei olarak da bilinen ve mutlak kadri 9,2'ye ulaşan parlak nova. 190T de görülen nova üzerinde yapılan spektroskopik gözlemler sonucunda; yıldızlararası gazlar üzerine önemli bilgiler elde edildi. Patlayan yıldızın fırlattığı kabuk asimetrikti. Ve yıldızın yakınlarında inanılmaz hızla genişleyen parlak bir bulutsu (nebula) oluştu. Bu hızın yıldız çevresinde daha önceden bulunan karanlık bir bulutsunun içindeki yansımanın bir sonucu olduğu sanılmaktadır. Işık yankısı olarak da bilinen bu olaydan yararlanılarak bu bulutsu ile yerküre arasındaki uzaklığın 650 ışık yılı olduğu saptanmıştır.*

(8) *Kapella : Arabacı takımyıldızının en parlak (alfa) yıldızı (Alpha Aurigae) Gökyüzünün de altıncı parlak yıldızıdır. Görünür kadri 0,05'tir. Kapella 10. kadirden bir kırmızı yıldızla spektroskopik çiftyıldız oluşturur. Yerküreden yaklaşık 50 ışık yılı uzaklıktadır.*

Hafıza

Lanetlenmiş soluk ay, cılız boynuzlarıyla, büyük bir upas ağacının[1] ölümcül yaprakları arasında ışığına yol açarak, Nis vadisinde kuvvetsizce parlıyordu. Vadinin, ışığın ulaşmadığı derinliklerinde görülmemesi gereken suretler dolaşıyordu. Aşırı büyümüş otlar, uğursuz sarmaşıkların ve sarılarak ilerleyen bitkilerin yıkılmış sarayların taşları arasına yayıldığı, kırılmış sütunlara, tuhaf, yekpare taştan oyulmuş abidelere sıkıca dolandıkları, unutulmuş eller tarafından döşenmiş mermer kaldırımların arasından fışkırdıkları, kabarttıkları her yamacı kaplamışlardı. Derin hazine kasalarından içeri ve dışarı zehirli yılanlar, üzerleri pullarla kaplı adlandırılamayan yaratıklar sürünürken harap olan avlularda, devleşen ağaçların dallarında küçük maymunlar zıplıyordu. Nemli yosunların örtüsü altında uyuyan devasa taşların düştükleri duvarlar bir zamanlar güçlü ve görkemliydi. İnşa edenlerin onları yükselttikleri günler adına, is içinde ama yine de asaletle hizmet ediyorlardı, çünkü altlarında gri kurbağanın evi vardı.

Vadinin en dibinde yabani otlarla dolu, çamurlu sularıyla Than nehri uzanır. Gizli kaynaklarından doğup yeraltındaki mağaralara akar ve bu yüzden de Vadinin Demon'u[2] ne sularının niçin kırmızı olduğunu ne de nereye gittiklerini bilmezdi.

Ay ışınlarını lanetleyen Cin, Vadinin Demon'uyla konuştu. "Ben yaşlıyım ve çok unutuyorum. Bana bu Taş'tan şeyleri inşa edenlerin adlarını, nasıl göründüklerini, neler yaptıklarını anlat." dedi. Ve Demon yanıtladı: "Ben Hafızayım, geçmiş zaman ilmine sahibim ama artık ben de çok yaşlıyım. Bu yaratıklar, Than nehrinin suları gibiydi, anlaşılmazdılar. Yaptıklarını hatırlamıyorum, çünkü anlıktılar. Görünüşlerini belli belirsiz hatırlıyorum, ağaçlardaki küçük maymunlara benziyorlardı. Adlarınıysa kesin bir biçimde hatırlıyorum, çünkü nehrin adıyla kafiyeliydi. Bu dünün yaratıklarına İnsan denirdi."

Böylece Cin ince boynuzlu aya geri uçup harap olan avluda büyüyen bir ağaçtaki küçük bir maymuna dikkatle baktı.

1919

Bu öykü ilk kez The United Coopetative, 1. No: 2'de (Haziran 1919; s. 8) yayınlanmıştır.

---

(1) *Upas ağacı: Cava adasına özgü, özsuyu zehirli bir ağaç.*

(2) *Şeytan, ifrit, iblis gibi sözcüklerle karşılanmaya çalışılan Demon'u artık olduğu gibi bırakmanın daha rahat ve daha doğru bir okuma sağlayacağına inandığımızdan ...*

Randolph Carter'ın İfadesi

Beyler, size tekrarlıyorum, soruşturmanız verimsiz, isterseniz beni sonsuza dek burada tutun; adalet diye adlandırdığınız yanılsamayı yatıştırmak için bir kurban bulmanız gerekiyorsa eğer, beni hapsedin ya da idam edin; ama size daha önceden anlattıklarımın daha fazlasını söyleyemem. Hatırlayabildiğim her şeyi, bütün samimiyetimle anlattım. Hiçbir şey çarpıtılıp gizlenmedi ve karanlıkta kalan bir şeyler varsa eğer bu sadece zihnimi ele geçiren karanlık bulut yüzündendir - o bulut ve onu üzerime çökerten korkunun belirsiz doğası yüzünden.

Tekrar söylüyorum, huzur dolu bir unutuş içinde olduğunu düşünsem ve hatta, neredeyse bunu ümit etsem bile, şüphesiz bir yerlerde böylesine kutsanmış bir şey varsa eğer, Harley Warren'a ne olduğunu bilmiyorum. Beş yıl boyunca onun en yakın arkadaşı olduğum ve bilinmeyenin derinliklerine doğru yaptığı korkunç araştırmalarına kısmen de olsa katıldığım doğrudur. Hafızamın güvenilmez ve kararsız olmasına rağmen, bizi Gainsville yolunda birlikte gördüğünü söyleyen şahidinizin anlattığı gibi, o korkunç gecenin on bir buçuğunda Big Cypress Bataklığı'na doğru yürüdüğümüzü yalanlayacak değilim. Hatta elektrik fenerleri, bahçıvan belleri ve gerekli malzemesiyle birlikte dikkat çekici bir kangal tel taşıdığımızı da onaylayacağım; çünkü bütün bu şeyler, sarsılmış hafızamın içinde yanıp duran o özel iğrenç ortamda rol oynamışlardı. Ama sonrasında neler olduğu ve ertesi sabah bataklığın kıyısında, tek başıma ve yarı şuursuzca bulunuşumun nedeni hakkında, size tekrar tekrar anlattıklarım dışında hiçbir şey bilmediğimi söylemekte ısrar etmeliyim. Bana, bataklıkta ve çevresinde o berbat olayı gerçekleştirebilecek hiçbir şeyin olmadığını söylüyorsunuz. Ben de bunun karşılığında size, gördüğüm şeylerin ötesinde hiçbir şey bilmediğimi söylüyorum. Hayal ya da karabasan olabilir - hayal ya da karabasan olmalarını öyle çok umuyorum ki - ama yine de insanların görüş alanından çıkmamızın ardından o şok edici saatlerde yaşananlara dair aklımda kalanların hepsi bu. Ve Harley Warren'ın neden dönmediğini sadece kendisi ya da kendisinin gölgesi - ya da tarif edilemez isimsiz bir varlık - söyleyebilir.

Daha önce de söylediğim gibi, Harley Warren'ın esrarengiz çalışmalarını çok iyi biliyordum ve bir yere kadar onlara katılmıştım. Yasaklanmış

konular üzerine yazılmış, tuhaf ve az bulunur kitaplardan oluşan engin koleksiyonunda yer alan bildiğim dillerdeki bütün eserleri okudum; ama onlar anlayamadığım dillerde yazılanlarla karşılaştırıldığında çok küçük kalırlardı. Sanırım büyük bölümü Arapça'ydı; ve onun sonunu getiren, şeytani ilhamlar verici o kitap - sürekli cebinde taşırdı - daha önce asla görmediğim harflerle yazılmıştı. Warren bana o kitabın içinde neler olduğunu hiç söylemedi. Çalışmalarımızın doğasına gelince; tam olarak kavrayamadığımı daha fazla hatırlatmama gerek var mı? Bunu yapamadığıma şükrediyorum, çünkü onlar gerçek bir heves duymaktan çok zorlama bir etkilenmeyle katılmış olduğum dehşet verici çalışmalardı. Warren daima beni iradesi altına alırdı ve bazen ondan korkardım. O korkunç olaydan önceki gece, bazı cesetlerin neden çürümeyip binlerce yıl boyunca mezarlarında değişmeden kaldıkları hakkındaki teorisiyle ilgili olarak durmaksızın konuşurken, yüzünde oluşan ifadenin beni nasıl da ürperttiğini hatırlıyorum. Ama şimdi, ondan korkmuyorum; çünkü kavrayışımın ötesindeki dehşetlerle tanıştığından şüpheleniyorum. Artık onun için korkuyorum.

Bir kez daha söylüyorum o geceki amacımızın ne olduğu konusunda kesin bir fikrim yok. Bariz bir şekilde, Warren'ın yanında taşıdığı kitapla oldukça ilgiliydi - bir ay önce ona Hindistan'dan gönderilen ve okunamayan harflerle yazılmış şu kadim kitap - ama yemin edebilirim ki, bulmayı umduğumuz şeyin ne olduğunu bilmiyordum. Şahidiniz, bizi on bir buçukta Gainsville yolunda, Big Cypress Bataklığı'na doğru ilerlerken gördüğünü söylüyor. Bu belki de doğru, ama bu olayla ilgili hatırlayabildiğim kesin bir şeyler yok. Ruhuma işlemiş görüntünün sadece tek bir sahnesi var, saat gece yarısından oldukça sonraydı; çünkü olmakta olan bir hilal puslu gökyüzünde iyice yükselmişti.

Bulunduğumuz mekân, kadim bir mezarlıktı; öylesine kadimdi ki, hatırlanamayacak kadar eski yıllara ait çeşit çeşit işaretleri gördüğümde titremiştim. Sıra sıra otların, yosunların, aşırı uzayıp dal budak salan tuhaf yabani bitkilerin bürüdüğü, derin, nemli, çukurluk bir bölgenin içindeydi ve aylaklık yapan düş gücümün, saçma bir şekilde, çürüyen taşlara benzettiği belirsiz bir leş kokusunun doldurduğu bir yerdi. Her yerde ihmal etmenin ve yıpranmışlığın izleri vardı, Warren'la benim yüzyılların bu ölümcül sessizliğini işgal eden ilk canlı yaratıklar olduğumuz düşüncesi beni iyice ele geçirmişti. Vadinin kıyılarının üzerinde, solgun ve giderek oluklaşan hilal, yeraltı mezarlarının işitilmemişliğinden yükseliyor gibi görünen pis

kokulu pusların arasından gözetliyordu ve onun zayıf dalgalanan ışınları sayesinde eski mezar kapaklarını, urn'ları[(1)], mezarlık abidelerini, mozole cephelerinin itici görüntülerini birbirlerinden ayırt edebiliyordum; hepsi de harap olmuş, yosun bürümüş, nemden leke leke olmuştu ve sağlığa zararlı bitkilerin aşırı büyümesiyle kısmen örtülüp gizlenmişti.

O dehşet verici mezarlığın içinde, kendi varlığıma ait ilk canlı izlenimim, Warren'la birlikte yarı yarıya harap olmuş belirli bir mezarın önünde durup, taşıyor göründüğümüz yüklerin bir bölümünü yere bırakma eylemimize aitti. Şimdi benim yanımda bir elektrik feneri ve iki bahçıvan beli olduğunu ve dostumun da benzer bir fener ve seyyar bir telefon donanımı taşıdığını söyleyebilirim.

Tek bir kelime bile konuşmadık, çünkü bulunduğumuz yer ve yapacaklarımız bizim için oldukça bilindikti; hiç vakit kaybetmeden, bellerimizi alıp arkaik mezarın üzerini bürümüş olan otları, yabani bitkileri ve toprağı temizlemeye koyulduk. Üç koca granit kapağı içeren yüzeyin tümünü temizlememizin ardından görüntüyü incelemek için birkaç adım geri çekildik; Warren kafasından bazı hesaplamalar yapıyor gibiydi. Sonrasında gömüte yaklaştı ve bahçıvan belini bir kaldıraç gibi kullanarak, zamanında bir mezarlık anıtı olduğunu düşündüğüm bir taş yığınına en yakın kapağı kaldırmaya çalıştı. Başaramamıştı ve benden gelip kendisine yardım etmemi işaret etti. Sonunda birleştirdiğimiz gücümüz, taşı gevşetmeyi başardı ve kaldırıp kenara yatırdık.

Kapağın kaldırılması, zehirli gazlar yayan karanlık bir deliği ortaya çıkardı, içinden yayılan zehirli havanın etkisi öylesine mide bulandırıcıydı ki korku içinde irkilerek geriye çekildik. Bir süre sonra, yine de, yeniden çukura yaklaştık, bu kez koku soluk alıp vermek için biraz daha dayanılabilir durumdaydı. Fenerlerimiz, üzerine gizli dünyanın tiksindirici irinlerinin damladığı, güherçileden kabuk tutmuş ıslak duvarların çevrelediği birtakım taş basamakların en üstünü açığa çıkarıp aydınlatmıştı. Ve şimdi, hafızam ilk kez sözlü bir konuşma kaydediyordu, en azından Warren'ın tatlı tenor sesiyle benimle konuşuyordu; bulunduğumuz korku verici ortamdan tuhaf bir şekilde hiç etkilenmemiş bir sesle.

"Burada kalmanı istemek zorunda olduğum için üzgünüm," dedi, "ama senin gibi zayıf sinirlere sahip birisinin aşağıya inmesine izin vermek bir suç olur. Görmek ve yapmak zorunda olduğum şeyleri, kitaplarda okuduklarına ya da şimdiye dek sana anlattıklarıma rağmen, hayal edemezsin. Bu şeytani bir iş, Carter ve ben sinirleri tamamen demir gibi

olmayan herhangi birinin aşağıdakileri görüp de canlı ve aklı başında geri dönebileceğine emin değilim. Seni kırmak istemiyorum ve Tanrı biliyor ki yanımda olmandan yeteri kadar mutluyum; ama sorumluluk duygusu, benim için önemli ve senin gibi bir sinir çuvalını aşağıya, olası bir ölüm ya da deliliğe sürükleyemem. Sana söylüyorum, o şeyin gerçekten neye benzediğini asla hayal edemezsin! Ama telefonu kullanarak seni her hareketimden haberdar edeceğime söz veriyorum. Görüyorsun burada, dünyanın merkezine ulaşıp dönmeme yetecek kadar tel var!"

Büyük bir soğukkanlılıkla söylenmiş bu sözleri hafızamın derinliklerinde hâlâ duyabiliyor; buna karşılık yaptığım sitemleri hâlâ hatırlayabiliyorum. Arkadaşımın kabrin derinliklerine yapacağı yolculukta ona eşlik etmek için fazlasıyla hevesli görünüyordum, ama o, esnetilemez bir inatçı olduğunu kanıtladı. Bir ara eğer daha fazla ısrar edersem, araştırmadan vazgeçmekle tehdit etti, olayın anahtarını sadece o elinde tuttuğu için etkili bir tehditti. Araştırdığımız şeyin doğası hakkında daha fazla bir şey bilmesem de bütün bunları hâlâ hatırlayabiliyorum. Planını bana zorla kabul ettirmesinin ardından, Warren tel makarasını aldı ve donanımını hazırladı. Başıyla işaret etmesinin ardından teçhizatın bir ucunu elime aldım ve yeni açılmış deliğin yanında duran eski, küf lekeli bir mezar taşının üzerine oturdum. Sonrasında elimi sıktı, tel kangalını omuzladı ve anlatılamaz kemik deposunun içinde gözden kayboldu.

Bir dakika boyunca, elektrik fenerinin ışıltısını görmeyi ve aşağı doğru indikçe peşi sıra sürüklenen telin sürtünme seslerini duyabildim ama kısa süre sonra ışıltı birdenbire kayboldu, sanki taş basamaklarda keskin bir dönüş varmış gibiydi ve ardından da ses kesildi. Yapayalnızdım ve yalıtılmış yüzeyi giderek oluklaşan hilalin kıvranıp duran ışınlarının altında yeşil yeşil uzanan şu büyülü tellerin sayesinde hâlâ bilinmeyen derinliklere bağlıydım.

O terk edilmiş kadim ölüler şehrinin sessizliğinde aklım korkunç fanteziler ve illüzyonlar yaratıyor, grotesk lahitler ve mezar taşlarının ardında belli belirsiz korkunç bir varlığın hayali canlanıyordu. Şekli bozuk gölgeler, otlarla kaplanmış deliğin karanlıklarında hareket ediyor gibi görünüyor ve tepenin eteklerinde çürümekte olan mezarların üstünde, tanrının varlığını reddeden bir seremoni oynanıyordu sanki ve soluk hilalin ışığının gücü gölgeleri yok etmeye yetmiyordu. Elektrik fenerimin ışığından yararlanarak sürekli olarak saatime bakıyor ve telaşlı bir endişeyle telefonun alıcısını dinliyordum; ama çeyrek saatten uzun bir süre boyunca

hiçbir şey duyamadım. Ardından aletten zayıf bir klikleme geldi ve gergin bir tonla arkadaşıma seslendim. Endişeliydim ama yine de Harley Warren'dan şimdiye dek hiç duymadığım kadar korkmuş ve titreyen bir sesle gelen sözcükler için hazırlıksızdım. Kısa bir süre önce çok sakin bir şekilde yanımdan ayrılan adam, şimdi, en keskin çığlıktan bile daha ürkütücü olan titrek bir fısıltıyla aşağıdan sesleniyordu:

"Aman tanrım! Gördüğümü sen de görebilseydin!"

Cevap veremedim. Dilim tutulmuş bir şekilde, sadece bekleyebiliyordum. Ardından çıldırmış ses yeniden duyuldu:

"Carter, bu korkunç – canavarca - inanılmaz!'

Bu kez sesim beni hayal kırıklığına uğratmadı ve vericiyi heyecanlı bir soru seline uğrattım. Dehşete düşmüş bir şekilde, "Warren, ne oldu? Ne oldu?" diye tekrar tekrar sorup duruyordum.

Arkadaşımın sesi bir kez daha yükseldi, hâlâ korkudan kısılmıştı ve artık açıkça çaresizlik içinde titriyordu:

"Sana söyleyemem, Carter! Bu tamamen düşünce ötesi - sana söylemeye cesaret edemiyorum - hiç kimse bunu bilerek yaşayamaz - Yüce Tanrım! Bunu asla hayal etmemiştim!"

Tüylerimi diken diken eden soruşturmamın tutarsız sağanağı dışında, etrafı sessizlik kaplamıştı. Ardından çok daha büyük bir dehşet tonuna ulaşmış olan Warren'ın sesi yeniden duyuldu:

"Carter! Tanrı aşkına kapağı geri koy ve eğer yapabilirsen bir an önce buradan git! Hemen! Geri kalan her şeyi bırak ve kaç - Bu senin tek şansın! Söylediklerimi yap ve benden açıklama isteme!"

Söylediklerini duydum ve yapabildiğim tek şey delirmiş sorularımı yinelemek oldu. Etrafımı mezarlar, karanlık ve gölgeler çevirmişti; altımdaysa insanın hayal gücünün çok ötesinde birtakım tehlikeler vardı. Ama dostum benden çok daha büyük bir tehlike içindeydi ve korkumun arasında böyle bir durumda onu bırakabileceğimi düşündüğü için arkadaşıma karşı belirsiz bir kızgınlık duyuyordum.

Kliklemeler yeniden başladı ve kısa süren bir sessizliğin ardından Warren'ın hazin feryadı yükseldi:

"Kaybol! Tanrı aşkına, kapağı geri koy ve kaç buradan Carter!"

Dağıldığı açıkça belli olan dostumun kullandığı çocuksu argoda bulunan bir şeyler gücümü yeniden toplamamı sağladı. Bir çözüm düşündüm ve bağırdım: "Warren sıkı dur! Aşağı geliyorum!" Bu teklifin ardından alıcımdan gelen ses, uç noktada ümitsiz bir çığlığa dönüştü:

"Yapma! Anlamıyorsun! Artık çok geç - ve bu benim kendi hatam. Kapağı kapat ve koş - ne senin ne de başkasının yapabileceği hiçbir şey yok artık!'

Sesin tonu yeniden değişti, bu kez umutsuz bir teslimiyetin sonucu olarak daha yumuşaktı. Ama yine de benim için duyduğu endişe yüzünden hâlâ gergindi.

"Hemen - çok geç olmadan!"

Onu dinlememeye çalıştım; bedenimi ele geçiren felçten kurtulmayı ve aşağı inip yardımına koşma konusundaki sözümü tutmayı denedim. Ama bir sonraki fısıltısını duyduğumda hâlâ çıplak dehşetin zincirleri içinde kımıldayamadan duruyordum.

"Carter - acele et! İşe yaramaz – gitmelisin - en azından birimiz kurtulsun – kapak -" Bir sessizlik, yeni kliklemeler ve ardından Warren'in zayıf sesi:

"Neredeyse bitmek üzere - işi daha da zorlaştırma - şu lanet olası basamakların üzerini kapat ve hayatını kurtarmak için koş - vakit kaybediyorsun - elveda, Carter - seni bir daha göremeyeceğim."

Bu sırada Warren'ın fısıltısı bir çığlığa dönüştü; giderek büyüyerek asırların dehşetini taşıyan bir feryada dönüşen bir çığlığa:

"Lanet olsun bu cehennem şeylerine - kalabalıklar - Tanrım! Kaç buradan! Kaç buradan! KAÇ!"

Sonrası sessizlikti. Tükenmek bilmeyen çağlar boyunca orada ne kadar, öylece, aptallaşmış bir şekilde oturduğumu hatırlamıyorum; fısıldayarak, mırıldanarak, seslenerek, telefona çığlıklar atarak.

Bütün o asırlar boyunca, tekrar tekrar fısıldadım, mırıldandım, seslendim, bağırdım ve çığlıklar attım, "Warren, Warren! Cevap ver! Orada mısın?" Ardından her şeyi taçlandıran dehşet üzerime çöktü. İnanılmaz, düşünülemez, hatta bahsedilemez bir şey. Warren'ın dördüncü ve son umutsuz uyarı çığlığının ardından sanki çağların geçtiğini ve dehşet verici sessizliği bozan tek şeyin benim kendi çığlıklarım olduğunu söylemiştim. Ama kısa bir süre sonra alıcıdan yeni kliklemeler yükseldi ve duymak için kulaklarımı sonuna dek açtım. Yeniden aşağıya seslendim, "Warren, orada mısın?" Ve karşılığında zihnime bu bulutu çökerten şeyi duydum. Bu şeyi - sesi - açıklamaya çalışamam, beyler, ne de onu ayrıntılarıyla tanımlamaya cesaret edebilirim, çünkü duyduğum ilk sözcükler bilincimi alıp götürmüş ve hastanedeki uyanışıma kadar geçen zaman içinde zihinsel bir boşluk yaratmıştı. Sesin boğuk olduğunu söyleyebilir miyim; boşluktan gelir gibi olduğunu; jelatin gibi; uzak; dünya dışı; insanlık dışı; bedensiz? Ne

söyleyebilirim ki? Tecrübelerimin sonuydu o ve de hikâyemin. Onu duydum ve daha fazlasını bilmiyorum - çukurluk bölgenin içindeki şu bilinmeyen mezarlıkta, parçalanmış taşların ve yıkılmış mezarların arasında, etrafı bürümüş otların ve zehirli dumanların ortasında sersemlemiş bir şekilde otururken onu duydum - kahrolası solgunlaşan ayın altında dans eden şekilsiz, hayaletsi gölgeleri seyrederken sesin, şu lanet olası açık mezarın en derin noktasından yüksekliğini duydum. Ve bana söylediği de işte şu:

"Seni salak, Warren ÖLDÜ!"

Aralık 1919

Bu öykü ilk kez the Vagrant dergisinin 13. sayısında (Mayıs 1920; s. 41-48) yayınlanmıştır.

Not: Bu arada şunu belirtmeliyiz ki, Randolph Carter, yakın arkadaşı olan Dr. Willett'a anlattığı bazı şeyler sayesinde Providence'ı karmakarışık eden Charles Dexter Ward Olayı'nın çözümlenmesine tuhaf bir katkıda bulunacaktı. Bkz. H.P. Lovecraft, Charles Dexter Ward Olayı; Altıkırkbeş Yayın, 2000.

---

(1) *Urn: Yakılmış cesetlerin küllerini saklamak için kullanılan kap.*

Ağaç

Arkadia'daki[1] Maenalus Dağı'nın yeşil yamaçlarında, bir villanın yıkıntıları civarında, bir zeytinlik bulunur. Yakınında, bir zamanlar en görkemli heykellerle süslenmiş, ama şimdi tıpkı oradaki ev gibi büyük ölçüde yıpranmış bir mezar vardır. O mezarın bir ucunda, acayip damarları zamanla lekelenmiş Pentel mermerinden yapılma blokları yerinden çıkartan, tuhaf, itici bir biçime sahip ve doğaüstü bir şekilde büyük olan bir zeytin ağacı büyür; grotesk bir adama ya da bir insanın ölümle çarpılmış gövdesine benzer, ki ay geceleyin, eğri büğrü çalılar arasından solukça doğduğunda köylüler onun yakınından geçmeye korkarlar. Maenalus Dağı, nice garip arkadaşı olan ürkütücü Pan'ın[2] sık sık uğramak için seçtiği bir yerdir ve cahil köy delikanlılan ağacın bu garip Pan hısımlarıyla iğrenç bir akrabalığının olması gerektiğine inanırlar; ama komşu bir kulübede yaşayan yaşlı bir ancı bana farklı bir öykü anlattı.

Yıllar önce, tepenin eteğindeki villa henüz yeni ve görkemliyken, içinde Kalos ve Musides adlı iki heykeltıraş yaşarmış. Yapıtlarının güzelliği Lydia'dan Neapolis'e kadar övülür ve hiç kimse birinin ustalığının diğerininkini geçtiğini söylemeye kalkışmazmış. Kalos'un yonttuğu Hermes[3], Korinthos'da[4] mermer bir sunakta dururmuş ve Musides'in yonttuğu Pallas[5], Atina'da, Parthenon[6] civarındaki bir sütunun üstüne konulmuş. Bütün insanlar Kalos ile Musides'e hürmet eder; kardeşçesine dostluklarının sıcaklığını hiçbir sanatsal kıskançlığın gölgesinin soğutmadığına şaşarlarmış.

Oysa Kalos ve Musides'in bozulmayan bir uyumla yaşamalarına karşın, doğaları farklıymış. Musides, Tegea'daki[7] şenliklerde geceleyin cümbüş ederken, Kalos evde kalır; kölelerinin gözünden uzağa, zeytinliğin serin köşelerine kaçarmış. Orada zihnini dolduran görüntüleri derin derin düşünür ve sonradan nefes alan mermerde ölümsüzleşecek olan güzelliğin biçimlerini tasarlarmış. Nitekim sıradan halk, yapıtlarını canlı bir modele bakmadan ortaya çıkardığı için, Kalos'un zeytinliğin ruhlarıyla sohbet ettiğini, heykellerinin orada karşılaştığı keçi insanlar ve orman perilerinin imgelerinden başka bir şey olmadığını söylermiş.

Kalos ve Musides öylesine ünlüymüş ki Syrakusa[8] Tiranı, kenti için planladığı kıymetli Tyche[9] heykelini konuşmak amacıyla onlara elçiler

yollayınca, buna kimse şaşırmamış. Heykel çok büyük ve incelikli bir işçiliğin ürünü olmalıymış; çünkü ulusal bir harika ve yolcular için varılası bir hedef olacakmış. Yapıtı kabul edilecek kişi düşünemeyeceği kadar yüceltilecekmiş ve Kalos ile Musides bu şeref uğruna rekabet etmeye çağrılmış. Birbirlerine duydukları kardeşlere yaraşır sevgi iyi bilmiyormuş ve kurnaz Tiran, yapıtlarını birbirlerinden saklamak yerine, her ikisinin de birbirlerine yardım edeceğini ve tavsiyelerde bulunacağım tahmin etmiş; bu yardımlaşma duyulmamış güzellikte iki heykel ortaya çıkaracak; en güzeli ozanların rüyalarını bile gölgede bırakacakmış.

Heykeltıraşlar Tiran'ın teklifini büyük bir sevinçle kabul etmişler ve sonraki günler boyunca, köleleri bitip tükenmez keski darbelerini dinlemişler. Kalos ve Musides yapıtlarını birbirlerinden gizlememişler; onlara yalnızca kendileri bakıyormuş. Kendilerininki dışında hiçbir ölümlü göz, dünya var olduğundan beri onları içine hapseden kayalardan becerikli darbelerle şerbet bırakılan tanrısal güzellikteki o iki figüre bakmamış.

Geceleri, Musides, eskiden olduğu gibi Tegea'daki şölen salonlarında gezinirken, Kalos tek başına dolaşmaya, zeytinliğe gitmiş. Ama zaman geçtikçe insanlar, Musides'in bir zamanlar ışıldayan gözlerinde gösteriş isteği görmüşler. Aralarında konuşurlarken, sanatın en güzel ödülünü kazanma şansına en fazla sahip olan birinin böyle bir bunalıma girmesi tuhaf, demişler. Aylar geçmesine karşın, Musides'in hırçın suratında böyle bir durumun ortaya çıkarması gereken keskin beklenti ifadesi görülmemiş.

Sonra bir gün Musides, Kalos'un hastalığından bahsetmiş. Yine kimse onun üzüntüsüne şaşırmamış; çünkü heykeltıraşın bağlılığının çok derin ve kutsal olduğu bilmiyormuş. Bunun hemen ardından birçok kişi Kalos'u ziyaret etmiş ve gerçekten yüzündeki solgunluğu görmüş; ama yüzünde, bakışını Musides'inkinden daha büyüleyici kılan mutlu bir huzur varmış. Zaten onun dikkatinin huzursuzluk yüzünden dağıldığı acıkmış; destek olma ve dostunu kendi elleriyle bekleme telaşıyla bütün kölelerini etrafından uzaklaştırmış. Kalın perdenin arkasına saklanmış olarak, son zamanlarda hasta adam ve sadık bakıcısı tarafından pek dokunulmamış olan Tyche'nin bitmemiş iki figürü duruyormuş.

Şaşkınlık içindeki doktorların ve yorulmak bilmez arkadaşının hizmetlerine rağmen, Kalos gözle görülür şekilde zayıflar ve zayıflarken de, sık sık, çok sevdiği zeytinliğe götürülmeyi arzulamış. Orada görünmez şeylerle konuşmak istermiş gibi, kendisini yalnız bırakmalarını rica ediyormuş.

Musides bu dileği hemen kabul etmiş; ama Kalos'un kendinden çok keçi insanları ve orman perilerini sevdiğini düşündüğü için, gözleri, apaçık, yaşlarla dolmuş. Nihayet son yaklaşmış ve Kalos bu yaşamın ötesindeki şeylerden bahsetmiş. Musides ağlayarak ona Mausolus'un mezarından[10] daha güzel bir lahit sözü vermiş; ama Kalos mermerlerin ihtişamından daha fazla söz etmemesini istemiş. Ölümüne yaklaşan adamın zihninde şimdi sadece bir dilek dolaşıyormuş; zeytinlikteki bazı zeytin ağaçlarından alınma sürgünlerin ebedi istirahat yerine gömülmesini istiyormuş başına yakın bir yerlere. Bir gece, zeytinliğin karanlığında tek başına otururken Kalos ölmüş.

Felakete uğramış Musides'in, sevgili arkadaşı için yonttuğu mermer lahit anlatılamayacak kadar güzelmiş. Kalos'tan başka hiç kimse Elysium'un[11] tüm harikalarının sergilendiği böyle yarım kabartmalar biçimlendiremezmiş. Musides, Kalos'un başucuna zeytinlikten gelen zeytin ağacı sürgünlerini de gömmeyi unutmamış.

Musides'in şiddetli kederi yerini teslimiyete bırakırken, Tcyhe figürü üstünde özenle çalışmış. Syracusa Tiranı onu Kalos'tan başka hiç kimseyle yarışmaya sokmayacağı için bütün şeref artık ona aitmiş. Bu iş, duygularını boşalttığı bir kanal olmuş ve bir zamanlar tat aldığı şölenlerden kaçarak her gün daha düzenli olarak çalışmış. Bu arada akşamlarını, arkadaşının mezarının yanında, sonsuz uykudakinin başucunda serpilmekte olan körpe zeytin ağacının altında geçiyormuş. Bu ağacın büyümesi öylesine hızlı ve şekli öylesine tuhafmış ki ona kim bakarsa şaşkınlık içinde bir çığlık atıyormuş; Musides, ağaca hem hayran olmuş hem de ondan nefret etmiş.

Kalos'un ölümünden üç yıl sonra Musides, Tiran'a bir haberci yollamış ve Tegea'nın agorasında muhteşem heykelin bittiği fısıldanmış. Bu arada mezarın yakınındaki ağaç, kendi cinsinden bütün ağaçları aşarak olağanüstü boyutlara varmış ve özellikle ağır bir dalı, Musides'in çalıştığı binanın üstüne uzanmış. Heykeltıraşın sanatını takdir etmek için olduğu kadar, kocaman ağacı görmek için de gelenler olmuş; böylece Musides nadiren yalnız kalmış. Ama bunca çok sayıda konuğu olmasına aldırmıyormuş. Doğrusu yıpratıcı yapıtının bitişinin ardından yalnız kalmaya korkuyormuş. Zeytinlikten ve mezarın başucundaki ağacın yakınından geçerken iç çeken kasvetli dağ rüzgârının, belli belirsiz hecelenebilen sesler yaratmak gibi garip bir huyu varmış.

Tiranın elçilerinin Tegea'ya geldiği gün gökyüzü kapalıymış.

Büyük Tyche heykelini götürmeye ve Musides'e sonsuz onur getirmeye geldikleri çok iyi bilmiyormuş. Bu yüzden vekiller onları çok sıcak karşılamışlar. Gece ilerlerken Maenalus'un zirvesinde sert bir fırtına kopmuş ve uzak Syracusa'dan gelen adamlar geceyi kentte rahatça geçirdiklerine memnun olmuşlar. Ünlü Tiran'larım, başkentlerinin harikalarını anlatmışlar ve Musides'in onlara yaptığı heykelin şerefini yüceltmişler. Sonra Tegea halkı, Musides'in iyiliğinden, dostu için duyduğu büyük üzüntüden ve bu üne asıl sahip olması gereken Kalos'un yokluğunda gelen sanat şöhretinin bile onu avutamayacağından söz etmişler. Mezarın yanında,

Kalos'un başucunda büyüyen ağaçtan da bahsetmişler. Rüzgâr çok daha korkunç biçimde inleyerek esmiş ve hem Sryakusalılar hem de Arkadialılar, Aiolos'a[(12)] dua etmişler.

Sabah, gün doğumunda vekiller, Tiran'ın elçilerini yamaçtan yukarıya, heykeltıraşın meskenine götürmüşler; ama gece rüzgârı garip şeyler yapmış. Kölelerin çığlıkları bir yıkım sahnesinden geliyormuş ve Musides'in hayal kurduğu, çalıştığı geniş salonun parlak sütunlan artık zeytinliğin ortasında yükselmiyormuş. Hakir avlular ve alçak duvarlar, bir başına kalıp sallanarak yas tutuyormuş; çünkü avluyu çevreleyen daha büyük, yüce sütunların tam ortasına yeni, acayip ağacın yukarıdan sarkan ağır dalı düşerek, bambaşka bir bütünlük havası veren mermerle yazılmış heybetli şiiri bakılamayacak bir yıkıntı yığınına çevirmiş. Yabancılar ve Tegealılar, yıkıntının içinden, artık görünümü anlaşılmaz bir biçimde insanı andıran ve kökleri Kalos'un heykelli lâhitine ulaşan, büyük, uğursuz ağaca bakarken, betleri benizleri atmış halde kalakalmışlar. Sonra çökmüş binanın içini ararlarken korkuları ve kederleri artmış, çünkü Tyche'nin heykelini fevkalade bir şekilde bitiren iyi huylu Musides'den hiçbir iz bulunamamış. Bu etkileyici yıkıntının ortasında sadece karmaşa varmış ve iki kentin temsilcileri düş kırıklığıyla oradan ayrılmışlar; ne Syrakusalılar'ın eve götürecek heykelleri ne de Tegealılar'ın taçlandıracak sanatçıları kalmış. Ancak Syrakusalılar, bir süre sonra Atina'dan harikulade bir heykel almışlar ve Tegealılar, agoraya Musides'in yeteneğini, değerlerini ve rahiplere yaraşır alçak gönüllüğünü anan mermer bir tapınak dikmişler.

Ama, Kalos'un mezarından çıkıp büyüyen ağaç gibi, zeytinlik de hâlâ duruyor ve yaşlı arıcı bana, bazen, gece olduğunda, çalıların birbirlerine tekrar tekrar fısıldayarak 'Oida! Oida! Biliyorum! Biliyorum!' dediklerini, söyledi.

1920

Bu öykü ilk kez The Tryout dergisi, Vol. 7, No: 7'de (Temmuz 1921; s. 10-14) yayınlanmıştır.

---

(1) *Arkadia : Eski Yunanistan'da, Peloponnesos'un orta kesiminde dağlık bölge. Arkadia'nın Yunan ve Roma kır şiirlerinde ve Rönesans edebiyatında bir cennet olarak gösterilmesi, kısmen diğer yörelerden kopuk oluşuna ve yaşam tarzının pastoralliğine bağlıdır. Düzensiz yağış alan bölgede az miktarda bağ bulunmasına karşılık hiç zeytin ağacı yoktur. Yer yer meşe ormanları görülür ama doğu kesimi daha kuru ve daha az yeşildir.*

(2) *Pan : Dağlık Arkadia'da küçükbaş hayvanların, çobanların tanrısı. Keçi ayaklı Pan, Hermes'in oğludur. Tanrıların, çokluk insan kılığında değil de hayvan kılığında düşünüldüğü ilk zamanlarda Pan da keçi kafalıydı, sonradan bu keçi kafasından sadece boynuzlar ve sakal alıkonarak, yüzü insan yüzü oldu. Pan, çoban kavalını sever, azgın tekeler gibi güzel nymphaların peşine düşerdi. İnsanların, hayvanların uyuduğu kızgın, ıssız yaz öğlelerinde birdenbire, beklenmedik gürültüler koparır, dört bir yana 'panik' korkular saçardı. - B. Necatigil*

(3) *Hermes : Titanlar soyundan Atlas'la Pleione'nin kızı Maia'nın Zeus'la birleşmesinden doğmuştur. Tanrıların ve özellikle Zeus'un habercisi olarak görev alan Hermes, Olympos tanrılarının en renklilerinden ve en özgünlerinden biridir. Hermes, çobanların bekçisi olarak, omuzlarında bir koyun taşıyarak canlandırılırdı.*

(4) *Korinthos : Yunanistan'daki Peloponnesos Yarımadası'nda kent. Antik kentin kalıntıları Atina'nın 80 km. batısındaki Korinthos Körfezi'nin doğu ucunda, denizden 90 m. yükseklikteki bir düzlükte yer alır. Kentin adı, Havari Aziz Paulus'un buradaki Hıristiyan cemaatine yazdığı mektuplar nedeniyle Yeni Ahit'te de geçer. Antik kentin kalıntıları arasında Apollon Tapınağı'ndan geri kalan, Dor düzeninde yedi sütun ayakta durmaktadır. Eski kentin 1858'deki depremde yerle bir olmasından sonra 4,5 km. kuzeydoğusunda bugünkü kent kurulmuştur.*

(5) *Pallas : Zeus'un kızı ve on iki Olympos tanrısından biri olan Athena, çoğu zaman iki adla, yani Pallas Athena diye anılır. Athena adının kökeni bilinmediği gibi, Pallas'ın kaynağı da bir tartışma konusudur. Pallas adlı bir Titan vardır, adının Yunanca 'Pallo'dan (kargı sallamak, atmak anlamında) gelen bir kökenden türemiş olduğu sanılır; ayrıca bir efsanede tanrıça Athena'nın Pallas adında Attikalı bir devi öldürdüğü de anlatılır. Bilindiği gibi, bir efsaneye göre, Tanrıça Athena, babası Zeus'un kafasından silahlı ve elinde kargısı olarak çıkmıştır.*

(6) *Parthenon : Atina Akropolisi'nde, Eski Yunan Tanrıçası Athena'ya adanmış tapınak. Adı Athena Parthenos (Bakire Athena) kültünden kaynaklanır. İÖ 5. yüzyılın ortalarında yapılmıştır. Mimarları İktinos ile Kallikrates'dir. Genel denetimi heykelci Phidias'ın yaptığı sanılmaktadır. Tapınağın yapımı IO 438'de bitirilmiş, aynı yıl Phidias'ın altın ve fildişinden yaptığı Athena heykeli de kutsanmıştır. Athena heykeli, İS 5. yüzyıla kadar tapınakta kalmış daha sonra Parthenon bir kiliseye dönüştürüldüğünde yapının dışına çıkarılmıştır.*

(7) *Tegea : Arkadia'nın doğu kesiminde Eski Yunan kenti. Yunan coğrafyacı Pausanias, Tegea'daki Athena Alea tapınağının Peloponnesos'taki diğer tüm tapınaklardan daha görkemli olduğunu*

yazar. Bu tapınak kentin efsanevi kurucusu Aleos tarafından yaptırılmış ve daha sonra ünlü heykelci Skopas tarafından yeniden inşa edilmiştir.

(8) *Syrakusa : İtalya'da, Sicilya Adası'nda Siracusa ilinin merkezi kent. Eski çağlarda önemli bir Yunan kenti olan Siracusa İÖ 734'de Korinthoslular tarafından kuruldu. İÖ 5. yüzyıldan sonra tiranlar tarafından yönetildi.*

(9) *Tyche : Yunan mitolojisindeki talih tanrıçası. Sonradan Eski Roma mitolojisindeki Talih Tanrıçası Fortuna ile özdeşleştirilmiştir. Eski Yunanlı şair Hesiodos, Tykhe'nin, Titan Okeanos ile Tethys'in kızı olduğunu anlatır. Öteki yazarlarsa Tykhe'nin babasının Zeus olduğunu ileri sürerler. Tykhe aynı zamanda, hem bireylerin ve ailelerin koruyucusu iyilikçi ruh Agathos Daimon ile hem de insanların öfkesi karşısında tanrıların öfkesini simgeleyen Nemesis'le eş tutulurdu. Çoğu zaman kanatlı, başında taç, elinde asa ve bereket boynuzu ile betimlenirdi. Bazen de gözleri bağlı, belirsizlik ve riski simgeleyen çeşitli işaretler taşırken gösterilirdi. Tykhe'nin tapınaklarından biri de Argos'tadır. Troya Savaşı kahramanlarından Palamedes'in, kendi buluşu olan zarları Tykhe'ye bu tapınakta adadığı söylenir.*

(10) *Mausoleion : Karya satrabı Mauolos için karısı Artemisia'nın Halikarnassos'ta yaptırdığı, Dünyanın Yedi Harikası'ndan biri sayılan anıt-mezar. Adı Latincedeki biçimiyle (mausoleum) Batı dillerine geçerek bütün anıt-mezarları tanımlamada kullanılmıştır.*

(11) *Elysium : (Elysion) Yunan mitolojisinde, tanrıların ölümsüzlük bağışladığı kahramanların gönderildiği cennet. Bir olasılıkla Minos dininden kaynaklanır. Homeros'ta Elysion çayırları, yeryüzünün bir ucunda Okeanos Irmağı'nın kıyısında, eksiksiz bir mutluluk ülkesidir.*

(12) *Aiolos : Homeros'un yapıtlarında rüzgârların efendisi ve yüzen ada Aiolia'nın yöneticisi. Odysseia destanında Odysseus'a yolculuğunu kolaylaştıran bir rüzgâr armağan eder, kötü rüzgârları da bir torbaya doldurup yanına verir. Odysseus'un arkadaşları torbayı açınca kötü rüzgârlar esmeye başlar ve onları geriye, adaya sürükler. Homeros'un yapıtında insan niteliğinde olmasına karşın, zamanla ikincil tanrılardan biri olarak betimlenmiştir.*

Ulthar'ın Kedileri

Denir ki Skai ırmağının ötesinde uzanan Ulthar'da hiç kimse bir kediyi öldüremezmiş; ve ateşin başına oturmuş mırıldayan kediye baktığımda buna gerçekten inanabilirim; çünkü kedi gizemlidir, insanların anlayamadığı tuhaf şeylere yakındır. O, Eski Mısır'ın ruhudur ve Meroe[(1)] ile Ophir'deki unutulmuş kentlerin masallarının taşıyıcısıdır. Balta girmemiş ormanların efendilerinin akrabası, eski ve uğursuz Afrika sırlarının mirasçısıdır. Sfenks onun kuzenidir ve kedi onun dilini konuşur; ama sfenksten daha kadimdir, onun unuttuklarını hatırlar.

Ulthar'da, köy sakinleri kedilerin öldürülmesini yasaklamadan önce, komşularının kedilerini tuzağa düşürüp öldürmekten zevk alan yaşlı bir rençper ve karısı yaşarmış. Birçok insanın gecenin içine yayılan kedi sesinden nefret etmesini, kedilerin alaca karanlıkta avlularda ve bahçelerde gizlice koşuşturmalarını kötüye yormasını hesaba katmazsak bunu neden yaptıklarını bilmiyorum. Hangi nedenle olursa olsun, bu yaşlı adam ve kadın kulübelerinin yakınma gelen her kediyi tuzağa düşürüp öldürmekten zevk alırlarmış ve köylülerin çoğu, karanlıkta duydukları bazı sesler yüzünden, öldürme yöntemlerinin hiç alışılagelmiş olmadığını tahmin ederlermiş.

Ancak köylüler, o ikisinin çarpık suratlarında daima var olan ifadeleri ve bakımsız bir avlunun berisinde dallarım yaymış meşe ağaçlarının altında, karanlıkta öylece gizlenmiş bir barakada yaşamaları yüzünden böyle şeyleri yaşlı adam ve karısıyla konuşmuyorlarmış. Aslında kedi sahipleri bu tuhaf insanlardan nefret etmekten çok korkuyorlarmış, onları zalim katiller diye yaftalamak yerine, ister evcil ister avcı olsun, hiçbir kedinin karanlık ağaçların altındaki uzak kulübenin yakınlarına kaçmamasına dikkat ediyorlarmış. İster istemez gözden kaçırılan bir kedi kaybolunca ve karanlıktan sonra sesler duyulunca, onu kaybeden acizce sızlanır ya da kaybolanın, çocuklarından biri olmadığı için kadere şükrederek avunurmuş; çünkü Ulthar halkı cahilmiş ve ilk gelenin kediler olduğunu bilmezmiş.

Bir gün, güneyden gelen garip gezginlerin oluşturduğu bir kervan, Ulthar'ın kaldırım taşı döşeli dar yollarına girmiş. Bunlar kara gezginlermiş ve köyden yılda iki kez geçen diğer gezgin halka benzemiyorlarmış. Pazar yerinde gümüş paralarını tek tek sayıp tüccarlardan hoş boncuklar almışlar.

Bu gezginlerin hangi diyardan geldiğini kimse söyleyemiyormuş; ama tuhaf dualar ettikleri ve arabalarının kenarlarına gövdesi insan, kafası kedi, şahin, koç ya da aslan olan garip figürler resimledikleri görülmüş. Kervanın lideri de iki boynuzlu ve boynuzların arasında tuhaf bir disk olan bir başlık giyiyormuş.

Bu eşi benzeri görülmedik kervanda annesiz, babasız küçük bir çocuk ve onu neşelendirecek minik, siyah bir kedicik varmış. Veba ona acımamış; ama acısını yumuşatmak için bu küçük, tüylü şeyi bırakmış. Böylece karanlık halkın Menes dediği çocuk, güzeller güzeli kedisiyle garip bir şekilde boyanmış arabanın basamaklarına oturup oynarken, ağladığından çok, gülüyormuş.

Gezginlerin Ulthar'da kalışının üçüncü sabahında Menes, kediciğini bulamamış ve pazar yerinde yüksek sesle ağlarken, bazı köylüler ona yaşlı adamla karısını, geceleyin duyulan sesleri anlatmış. Bunları duyduğunda çocuğun ağlayışı yerini düşünmeye ve sonunda dua etmeye bırakmış. Kollarını güneşe doğru uzatarak hiçbir köylünün anlayamadığı bir dilde dua etmiş. Sonra köylülerin dikkatleri daha çok göğe ve bulutların aldığı garip şekillere çekilmiş. Bu çok tuhafmış; ama küçük çocuk yakarışını dile getirirken başının üstünde, yabansı şeylerin gölgeli, bulutumsu figürleri oluşur gibi olmuş; iki yanında boynuzlar olan disklerle taçlanmış melez yaratıklar. Doğa, imgelem gücünü etkileyecek böylesi yanılsamalarla doludur.

O gece, gezginler Ulthar'ı terk etmiş ve bir daha görülmemiş. Ev sahipleri bütün köyde bir tek kedi bile bulunmadığını fark edince huzursuzlanmışlar. Bilinen bütün kediler ortadan kaybolmuş; büyük, küçük, siyah, gri, çizgili, sarı ve beyaz kediler... Köyün reisi Yaşlı Kranon, karanlık halkın, Menes'in kedisinin öldürülüşünün intikamını almak için kedileri yanlarında götürdüğüne yeminler edip kervanı ve küçük çocuğu lanetlemiş. Oysa sıska noter Nith, asıl şüphelenilmesi gerekenlerin, giderek daha cüretkâr bir şekilde kedilere duydukları korkunç nefret yüzünden, yaşlı rençper ile karısı olduğunu söylemiş. Yine de kimse fesat çifti suçlamaya cesaret edememiş. Hatta hancının oğlu küçük Atal, bütün Ulthar kedilerinin alaca karanlıkta, ağaçların altındaki o lanetli avluya gittiğini, içlerinden ikisinin duyulmamış bir yaban hayvanı törenini yönetircesine öne çıktığını, kulübeyi kuşatan bir çemberde ciddiyetle ve çok yavaş adımlar arttığını gördüğüne ant içmiş. Köylüler küçük çocuğa nasıl inanacaklarını bilememişler ve kötü yürekli çiftin kedileri ölümlerine götürecek şekilde büyülediklerinden korkmalarına

karşın, karanlık ve itici avlusunun dışında bir yerde ona rastlayana kadar yaşlı rençperde kusur bulmamayı yeğlemişler.

Böylece Ulthar nafile bir öfkeyle uykuya dalmış ve insanlar şafakta uyandıklarında - Bak sen şuna! Bütün kediler alıştığı ocak başlarına geri dönmüş! Büyük ve küçük, siyah, gri, çizgili, sarı ve beyaz... Hiçbiri kayıp değilmiş. Kediler çok uykulu ve şişman görünmüşler, mırıltılı bir keyifle mayışmışlar. Ahali bu konuda birbiriyle konuşmuş ve epeyce de şaşırmış. Kediler, ihtiyar adam ve karısının barakasından pek canlı dönmedikleri için, yaşlı Kranon onları alıp götürenin karanlık halk olduğu konusunda yine diretmiş; ama herkes kedilerin et paylarını yemeyi ve süt kaplarından içmeyi reddetmesinin garip olduğu konusunda anlaşmış. Sonraki iki gün boyunca Ulthar'ın mayışık, tembel kedileri yemeklerine dokunmamış, sadece güneşte ya da ateşin başında uyuklamış.

Köylüler, gün batımında ağaçların altındaki kulübenin pencerelerinde hiç ışık gözükmediğini tam bir hafta sonra fark etmişler. Sonra noter Nith, kedilerin gittiği geceden beri hiç kimsenin yaşlı adam ve karısını görmediğini belirtmiş. Bir hafta sonra reis Yaşlı Kranon, görevi gereği, korkularını yenerek garip şekilde sessizliğe bürünmüş meskeni aramaya karar vermiş. Yine de bunu yaparken demirci Shang'ı ve taşkına Thul'u tanık olarak yanına almayı uygun bulmuş. Dayanıksız kapıyı kırıp içeriye daldıklarında buldukları şey yalnız şuymuş : Toprak zeminde tamamen yenmiş iki insan cesedi ve gölgeli köşelerde dolaşan garip böcekler.

Ardından Ulthar'ın sakinleri arasında birçok konuşma olmuş. Şüpheli ölümleri inceleyen memur Zath, sıska noter Nith'le uzun uzadıya tartışmış, Kranon, Shang ve Thul sorulardan bunalmış. Hancının oğlu küçük Atal bile çok sıkı bir şekilde sorgulanmış ve kendisine ödül olarak şeker verilmiş. Yaşlı rençper ve karısını, karanlık gezginler kervanını, küçük Menes ve siyah kedisini, kervan ayrıldığı gece kedilerin yaptığı işleri, itici avlunun karanlık ağaçlarının altındaki barakada sonradan bulunan şeyleri konuşmuşlar.

Sonunda köylüler Hatheg tacirlerince anlatılan ve Nir yolcuları tarafından tartışılan; tam olarak, Ulthar'da hiç kimsenin bir kediyi öldüremeyeceğini ifade eden, dikkate değer o yasayı çıkarmışlar.

Haziran 1920

Bu öykü ilk kez the Tryout, dergisinde, Vol. 6, No: ll'de (Kasım 1920; s. 3-9) yayınlanmıştır.

---

(1) *Meroe: Sudan'da, Kabusiye'nin 6,4 km. kuzeyinde yıkıntıları bulunan eski Kuşi kenti. Nil'in doğu kıyısında yer alır. Mısır'da hüküm süren 25. sülalenin İÖ 656'da Kuşi topraklarına çekilerek Meroe'ye yerleştiğine ve özgün bir Mısır-Kuşi kültürü geliştirdiğine inanılır.*

Tapınak

(Yucatan Kıyılarında Bulunan El Yazması [*])

20 Ağustos 1917'de, U-29[1] denizaltısından sorumlu olan Alman imparatorluk Donanması'nda Kıdemli Yüzbaşı Kari Heinrich, Graf von Alberg-Ehrenstein, bu şişeyi ve kaydı Atlantik Okyanusu'na, bilmediğim ama büyük olasılıkla, 20° kuzey enlemi, 35° batı boylamında bir noktaya, gemimin okyanus tabanında kullanılamaz bir halde yattığı yere bırakıyor. Bunu nadir yaşanan kimi olayları halka duyurma isteğim nedeniyle yapıyorum; beni çevreleyen koşullar sıradışı olduğu kadar tehdit edici de olduğundan ve işin içinde yalnızca umutsuzca kullanılamaz hale gelmiş U-29 değil, çok daha feci bir şekilde zarar gören benim demir Alman iradem de olduğundan, galiba şahsen gerçekleştiremeyeceğim bir şey bu.

18 Haziran öğleden sonrasında, Kiel'e giden U-61'e telsizle bildirildiği gibi, 45° 16' kuzey enlemi, 28° 34' batı boylamında, amirallik kayıtları için iyi bir sinematografik görüntü elde etmek amacıyla mürettebatın tekneyi terk etmesine izin vererek New York - Liverpool hattındaki İngiliz şilebi Victory'yi torpilledik. Gemi oldukça görkemli bir şekilde battı, önce pruva olmak üzere, tekne dik bir şekilde denizin dibini boylarken, kıç tarafı sudan dışarıya çıkarak dikildi.

Kameramız hiçbir şeyi kaçırmadı ve böyle güzel bir film makarasının Berlin'e asla ulaşamayacak olmasına üzülüyorum. Sonra silahlarımızla cankurtaran sandallarını batırdık ve yeniden su altına daldık.

Gün batımında su yüzüne çıktığımızda, güvertede elleriyle parmaklıkları garip şekilde kavramış bir denizcinin cesedi bulundu. Zavallı adam genç, oldukça esmer ve çok yakışıklıydı. Herhalde bir İtalyan ya da Yunandı ve kuşkusuz Victory'nin mürettebatındandı. Anlaşılan kendi gemisini batırmak için saldırıya geçen gemiye sığınmaya çalışmıştı - İngiliz köpeklerinin ana vatana karşı sürdürdüğü adaletsiz savaşın bir kurbanı daha. Adamlarımız onu anı olabilecek eşyalar için aradı ve ceket cebinde, fildişinden yapılmış, başında yapraklardan bir taç olan tuhaf bir delikanlı yontusu buldular. Subay arkadaşım Teğmen Klenze, bulunan şeyin çok eski ve sanatsal değere sahip olduğuna inandığı için nesneyi adamlardan bizzat kendisi aldı.

Sıradan bir denizcinin ona nasıl sahip olduğu konusunda ikimiz de bir fikir yürütememiştik.

Ölü adam tekneden denize atılırken mürettebat arasında çok rahatsızlık yaratan iki olay yaşandı. Herifin gözleri kapalıydı; ama cesedini sürüklerlerken faltaşı gibi açıldı ve adamların birçoğu onun, cesedin üstüne eğilmiş olan Schmidt ve Zimmer'e dik dik ve alay edercesine baktığına dair garip bir hayale kapılarak eğlendi. Batıl inançlı bir Alsace domuzu olmasa başka türlü davranacak yaşlı bir adam olan Porsun Müller, bu manzaradan öylesine etkilendi ki sudaki cesedi seyretti ve battıktan sonra bacaklarını yüzme konumuna çekerek, dalgaların altında güneye doğru hızlandığına yemin etti. Klenze ve ben, bu köylü cahilliği gösterilerini hiç sevmedik ve adamları, özellikle de Müller'i payladık.

Ertesi gün mürettebattan bazılarının isteksiz olması yüzünden çok sıkıntılı bir durum meydana geldi. Tabii ki uzun yolculuğumuzun neden olduğu sinirsel gerilimden ıstırap çekiyorlardı ve kötü rüyalar görmüşlerdi. Bazıları epey sersemlemiş ve aptallaşmış gibiydi. Yorgunlukları konusunda rol yapmadıklarına emin olduktan sonra, onları görevlerinden affettim. Deniz epeyce çalkantılıydı. Bu yüzden dalgaların daha az rahatsız edici olduğu bir derinliğe indik. Okyanus haritalarımızda saptayamadığımız kafa karıştırıcı bir güney akıntısına karşın, burada sakin sayılırdık. Hasta adamların iniltileri gerçekten sıkıcıydı; ama artık mürettebatın geriye kalanının moralini bozmadıklarından, aşırıya kaçan önlemler almadık. Planımız, olduğumuz yerde kalmak ve New York'daki adamlarımız tarafından bildirilen yolcu gemisi Dacia'nın yolunu kesmekti.

Sabahın erken saatlerinde yüzeye çıktık ve denizi daha az dalgalı bulduk. Kuzey ufkunda zırhlı bir harp gemisinin dumanı vardı; ama uzaklığımız ve dalma yeteneğimiz güvende olmamızı sağlıyordu. Bizi asıl endişelendiren şey, Porsun Müller'in gece geçtikçe iyice çılgınlaşan konuşmasıydı. Tiksindirici bir biçimde çocukça davranıyor ve denizaltı lombarlarından geçen cesetlerin hayaline ilişkin bir şeyler geveliyordu. Bu cesetler onun gözünün ta içine bakıyormuş ve zaferle çıktığımız Alman akınlarında öldüklerini gördüğünden, cesetler suda şişse de onları tanıyormuş. Ayrıca bulduğumuz ve tekneden attığımız delikanlının onların liderleri olduğunu söylüyordu. Bu çok korkunç ve anormaldi. Bu yüzden Müller'i zincire vurup iyice kırbaçladık. Adamlar onun böyle cezalandırılmasından hoşlanmadılar ama disiplin gerekliydi. Deniz eri Zimmerman'ın başkanlık

ettiği heyetin, o tuhaf fildişi kafa yontusunun denize atılmasına dair teklifini de reddettik.

20 Temmuz günü, önceki gün hastalanan deniz erleri Bohm ve Schmidt vahşi bir şekilde delirdiler. Subay takımının arasına bir doktor dahil edilmediği için pişman olmuştum; çünkü Alman hayatları değerlidir; ama o ikisinin korkunç bir lanete ilişkin sürekli zırvaladıkları deli saçması şeyler, disiplin açısından çok zararlı olduğundan, son derece sert önlemler alındı. Mürettebat olayı hüzünle kabullendi; ama bu daha çok Müller'i sakinleştirmişe benziyordu, ki bir daha bize güçlük çıkarmadı. Akşam olduğunda onu serbest bıraktık ve sessizce görevinin başına geçti.

Ertesi hafta, Dacia'yı beklerken hepimiz çok sinirliydik. Tekneden atlarken görülmemiş olmalarına karşın, onları hırpalayan korkulan yüzünden, büyük olasılıkla intihar etmiş olan Müller ve Zimmer'in ortadan kaybolmasıyla gerilim arttı. Müller'den kurtulduğuma epey memnundum; çünkü sessizliği mürettebatı olumsuz yönde etkilemişti. Şimdi herkes, gizli bir korkuyu taşıyormuşçasına, sessiz olma eğilimindeydi. Çoğu hastaydı; ama hiçbiri kargaşa yaratacak bir şey yapmadı. Teğmen Klenze, stresten yıpranmıştı ve en ufak şeye dahi kızar oldu - U-29'un etrafında sayıları devamlı artarak toplanan yunus sürüsü ve haritamızda olmayan güney akıntısının artan yoğunluğu gibi.

Sonunda Dacia'yı hepten kaçırdığımız ortaya çıktı. Böyle başarısızlıklar az değildir ve düş kırıklığına uğramaktan çok sevinmiştik; çünkü artık Wilhelmshaven'e[(2)] dönüyorduk. 28 Haziran akşamı rotamızı kuzeydoğuya çevirdik ve her zamanki yunus sürüsünün bayağı komik bir şekilde ayağımıza dolanmasına karşın, çok geçmeden yola koyulmuştuk.

Gecenin 2'sinde, makine dairesindeki patlama tam bir sürpriz oldu. Makinelerde herhangi bir arıza ya da adamların bir ihmalkârlığı fark edilmemişti. Yine de, hiçbir uyarı olmaksızın, gemi baştan kıça devâsâ bir şokla sarsıldı. Teğmen Klenze makine dairesine koştu ve yakıt tankıyla mekanizmanın büyük bir bölümünün parçalandığını, Mühendis Raabe ile Schneider'in hemen ölmüş olduklarını gördü. Birdenbire durumumuz gerçekten çok vahimleşmişti; çünkü kimyasal hava üreteçleri sağlamdı, denizaltıyı yüzeye çıkarıp su altına batıracak aygıtlar kullanılabilir durumdaydı, sıkıştırılmış hava ve depolama bataryaları dayandığı sürece kapakları açabilirdik ama denizaltımıza manevra yaptırmak ya da onu hareket ettirmekten acizdik. Kurtuluşu cankurtaran sandallarında aramak, kendimizi, büyük Alman ulusuna mantık dışı kötü duygular besleyen

düşmanlarımıza teslim etmek demekti ve telsizimiz Victory vakasından beri çalışmayıp bizi İmparatorluk Donanması'nın dost U-Botlarından biriyle temas kurmaktan alıkoymuştu.

Kaza saatinden 2 Temmuz'a dek, neredeyse hiçbir planımız olmadan ve hiçbir gemiyle karşılaşmadan sürekli olarak güneye sürüklendik. Yunuslar hâlâ U-29'un çevresinde yüzüyordu. Aldığımız yolu hesaplarsak, bu dikkate değer bir olaydı. 2 Temmuz sabahında Amerikan bayrağının renklerini taşıyan bir savaş gemisi gördük ve adamlar teslim olma isteği yüzünden oldukça huzursuzlandılar. Sonunda Teğmen Klenze, Almanlara yakışmayan bu davranışta bulunmak için çok ısrar eden Traube adlı bir deniz erini vurmak zorunda kaldı. Bu, mürettebatı bir süreliğine sakinleştirdi ve görülmemek için daldık.

Ertesi akşam, güneyden, kalabalık bir deniz kuşu sürüsü belirdi ve okyanus berbat bir şekilde kabarmaya başladı. Kapaklarımızı kapayıp dalmazsak koca dalgalar tarafından batırılacağımızı anlayana dek, gelişmeleri bekledik. Hava basıncımız ve elektriğimiz azalıyordu, güçten düşmüş mekanik kaynaklarımızı gereksiz yere kullanmaktan kaçınmak istiyorduk; ama bu durumda başka çare yoktu. Çok derinlere inmedik ve birkaç saat sonra deniz sakinleşince yüzeye dönmeye karar verdik. Burada yeni bir güçlük çıktı. Makinistlerimizin yaptığı her şeye karşın, gemi manevra komutlarına yanıt vermedi. Adamlar denizaltında böyle tutsak kalmaktan korktukça, bazıları Teğmen Klenze'deki fildişi yontu hakkında tekrar gevelemeye başladılar; ama otomatik bir tabancanın görüntüsü onları sakinleştirdi. Artık yararsız olduğunu bilmemize karşın, makineleri tamir ettirerek acınası salakları oyalayabildiğimiz kadar oyaladık.

Klenze ve ben genellikle farklı zamanlarda uyuyorduk ve 4 Temmuz sabahı, saat 5 sularında, benim uyuduğum sırada toptan bir ayaklanma patladı. Geriye kalan altı deniz eri olacak domuz, iki gün önce Yanki savaş gemisine teslim olmayı reddettiğimiz için mahvolduğumuzu düşündüklerinden lanet okuyarak ve etrafı kırıp dökerek bir hezeyana kapıldılar. Hayvanlar gibi kükreyip fildişi yontunun lanetini ve onlara bakıp uzaklara yüzen esmer delikanlı saçmalıklarını zırvalayarak aygıtları ve eşyaları ayırt etmeksizin kırdılar. Kadın kılıklı bir Rhinelandlı'dan beklenebileceği üzere, Teğmen Klenze tutulmuş gibiydi ve etkisizdi. Altı adamı da vurdum; çünkü gerekliydi ve hiçbirinin artık yaşamadığından emin oldum.

Cesetleri çifte kapaklardan attık ve U-29'da yalnız kaldık. Klenze çok sinirli görünüyordu ve çok fazla içti. Büyük erzak ve kimyasal oksijen stokunu kullanarak, olabildiğince uzun süre canlı kalmamız kararlaştırıldı. İkimiz de o domuz tazısı deniz erlerinin delice antikalıklarına kapılmamıştık.

Pusulalarımız, derinlik sayaçlarımız ve diğer hassas aygıtlarımız mahvolmuştu. Öyle ki bundan sonraki hesaplamalarımız tahmine, saatlerimize ve kumanda kulesinden ya da lombarlardan gözetleyebileceğimiz nesnelere göre varacağımız yargılara dayalı olacaktı. Şansımıza, hem iç ışıklandırma hem de projektör için, akümülatörlerimiz hâlâ uzun süre kullanılacak durumdaydı. Sık sık geminin etrafını ışıkla tarıyor; ama sadece sürüklenme rotamıza paralel yüzen yunusları görüyorduk. Bu yunuslarla bilimsel olarak ilgileniyordum; çünkü sıradan Delphinus delphis, memeli bir deniz hayvanıdır ve havasız yaşayamaz. Yüzenlerden birini iki saat boyunca yakından izledim ve hiç su yüzüne çıkmadığını gördüm.

Zaman geçtikçe Klenze ve ben hâlâ güneye sürüklendiğimize ve bu arada da giderek battığımıza karar verdik. Denize ait faunayı ve florayı gözledik, boş zamanlar için yanımda taşıdığım kitaplardan bu konu hakkında birçok şey okuduk. Yine de arkadaşımın bilimsel bilgisinin düşük düzeyli olduğunu görmeden edemiyordum. Aklı Prusyalı değildi, ama kendisini değersiz hayallere ve düşüncelere kaptırmıştı. Ölümümüzün yaklaştığı gerçeği onu oldukça tuhaf bir şekilde etkilemişti. Alman devletine hizmet etmek adına yapılan her şeyin soylu olduğunu unutarak, denizin dibine yolladığımız erkekler, kadınlar ve çocuklar için pişman ölüp sık sık dua ediyordu. Bir süre sonra fark edilir biçimde dengesizleşti. Fildişi yontusuna saatler boyunca bakıyor ve denizaltındaki yitik, unutulmuş şeyler hakkında hayal ürünü öyküler uyduruyordu. Bazen psikolojik bir deney olarak, onu bu hayal dünyasına ben daldırıyor, sonu gelmez şairane sözlerini ve batık gemilerin öykülerini dinliyordum. Bir Alman'ın acı çekmesini görmeyi sevmediğimden, onun için çok üzülüyordum; ama uğruna ölecek de değildim. Bense Babavatanımın[3] anımı nasıl yüceltceğini ve oğullarımın benim gibi bir adam olmayı nasıl öğreneceklerini bildiğim için gurur doluydum.

9 Ağustos günü uzaktan okyanus tabanını gördük ve üstüne güçlü bir projektör ışığı yolladık. Çoğunlukla yosun kaplı, yumuşakçaların kabuklarıyla dolu dalgalı engin bir ovaydı. Orada burada yosunlara

bürünmüş, kabuklularla kaplanmış hayret verici hatları olan çamurlu şeyler vardı. Klenze onların mezarlarında yatan eski gemiler olduğunu öne sürdü. Özellikle bir şeye, okyanus tabanından kendi tepesine kadar neredeyse dört ayak yükselen, iki ayak kalınlığında düz kenarları olan ve üstteki düzgün yüzeyleri çok geniş açıyla kavuşan bir katı madde tepeceğine pek şaştı. Ben onu, biraz çıkıntı yapmış bir kayanın ucu olarak yorumladım ama Klenze üstünde oymalar gördüğünü sandı. Bir süre sonra titremeye başladı ve korkmuş gibi bu görüntüye arkasını döndü. Yine de okyanus derinliklerinin enginliğinden, karanlığından, uzaklığından, eskiliğinden ve gizeminden etkilendiğinin ötesinde bir açıklama yapamadı. Zihni yorulmuştu; ama ben her zaman bir Alman'dım ve iki şeyi fark etmekte çabuk davrandım: U-29'un derin deniz basıncına mükemmel bir şekilde dayanıyor olması ve çoğu doğa bilimci tarafından gelişmiş organizmaların var olmasının imkânsız olduğu kabul edilen bir derinlikte bile etrafımızda gördüğümüz o tuhaf yunuslar. Daha önce ne kadar derinde olduğumuza dair yürüttüğüm tahminin fazla olduğundan emindim. Yine de bu olayı olağanüstü kılacak denli derinde olmalıydık. Daha üst katmanlarda geçtiğimiz organizmalardan fikir yürüterek söyleyebilirim ki, okyanus tabanında güneye doğru olan hızımız tahmin ettiğimiz kadardı.

12 Ağustos günü öğlen sonrasında, saat 15:15'te, zavallı Klenze tamamen delirdi. Kitaplık bölmesinde oturmuş, bir şeyler okurken, onu, bitişikteki dalma kulesinde, projektörü kullanırken gördüm. Burada, vurguladığı sözcüklerin altını çizerek ne dediğini tekrarlayacağım: 'O çağırıyor! O çağırıyor! Onu duyuyorum! Gitmeliyiz!' Daha konuşurken fildişi yontusunu masadan kaptığı gibi cebine attı ve beni yukarıya, kamara iskelesinden güverteye sürüklemek için kolumu kavradı. Bir anda kapağı açmaya ve hiç de hazır olmadığım bir intihar ve cinayet çılgınlığının aşırı merakı içinde, benimle birlikte okyanus sularına dalmaya niyetlendiğini anladım. Geri çekilip onu sakinleştirmeye çalışırken daha da vahşileşti ve dedi ki 'Şimdi gel - Geç olana dek bekleme. İsyan edip cezalandırılmaktansa, pişman olup bağışlanmak iyidir.' Sonra sakinleştirme planının tersini denedim ve ona deli, acınacak bir çılgın olduğunu söyledim; ama kımıldamadı ve bağırdı: 'Eğer ben deliysem, bu merhamettir! Tanrılar korkunç sonda aklını yitiremeyecek denli duygusuz olana acısın. O hâlâ bağışlama çağrısını yaparken, gel ve delir!'

Bu ani patlayışı beynindeki basıncı azaltmış göründü; çünkü bitirmesinin ardından yumuşadı ve onunla gelmeyeceksem onu gitmesi için bırakmamı

rica etti. Birden zihnim açıldı. O bir Alman'dı; ama yalnızca bir Rhinelandlıydı ve halk tabakasındandı; artık potansiyel olarak tehlikeli bir çılgındı. Onun intihar isteğine saygı duyarak, artık arkadaş değil, tehdit olan birinden, kendimi hemen kurtarmış olacaktım. Gitmeden önce fildişi yontuyu bana vermesini istedim; ama bu istek onu öylesine tuhaf bir şekilde güldürdü ki, tekrarlayamam. Sonra Almanya'daki ailesi için herhangi bir andaç ya da bir tutam saç bırakmak isteyip istemediğini sordum; ama yine aynı tuhaflıkta güldü. Böylece o, merdiveni tırmanırken kumanda kollarının yanına gittim ve uygun zaman aralıklarını sağlayarak, onu ölümüne yollayan makineyi çalıştırdım. Artık denizaltında olmadığını gördükten sonra, onun son bir görüntüsünü yakalamak çabasıyla, projektörü suya tuttum; çünkü kuramsal olarak söylendiği gibi su basıncının onu dümdüz edip etmeyeceğini ya da cesedin o olağanüstü yunuslar gibi etkilenip etkilenmeyeceğini görmek istedim. Ama eski arkadaşımı bulmayı başaramadım, çünkü yunuslar oldukça kalabalıktı ve kumanda kulesinin etrafını tamamen kapatıyordu.

O akşam zavallı Klenze'nin fildişi yontusunu, beni ona hayran bırakan hatırası adına, o çıkarken gizlice almadığıma pişman oldum. Doğuştan bir sanatçı olmamama rağmen, yaprak taçlı, genç, güzel başı unutamıyordum. Ayrıca konuşacak kimsem kalmadığına da üzgündüm. Klenze, zihinsel olarak bana denk olmasa da, varlığı hiç kimsenin olmamasından çok daha iyiydi. O gece iyi uyumadım ve sonun ne zaman geleceğini düşündüm. Elbette, kurtulmak için şansım azdı.

Ertesi gün kumanda kulesine çıktım ve her zamanki projektör keşiflerini yaptım. Dibi gördüğümüzden bu yana geçen dört gün içinde, kuzey yönünün görünümü aynı kalmıştı; ama U-29'un daha yavaş sürüklendiğinin farkına vardım. Projektörü güneye çevirdiğimde, ilerideki okyanus tabanının fark edilir bir eğimle çöktüğünü, bazı yerlerde bir duvar örülmüşçesine, tuhaf bir şekilde düzenli olan taş bloklar olduğunu gördüm. Denizaltı, artan okyanus derinliğine uymak için hemen alçalmadı. Böylece çok kısa bir sürede projektörü tam aşağıya düşecek keskin bir ışık yansıtmak için ayarlamak zorunda kaldım. Bu aniden yapılan değişiklik yüzünden bir kablo yerinden çıktı ve onarım yüzünden dakikalarca gecikme oldu; ama sonunda ışık, akımdaki deniz vadisine akarak, tekrar coşmaya başladı.

Hiçbir duyguya kapılmadım; ama o elektriksel parlaklıkta önümde serilen şeyi gördüğümde şaşkınlık içinde kaldım. Yerbilim ve gelenek, okyanus ve

kıta sahalarında büyük yer değiştirmeler olduğunu söylediğinden, Prusya Kultur'unun[4] en iyisiyle yetişmiş biri olarak şaşırmamalıydım. Gördüğüm şey, geniş bir alana yayılan ve incelikle işlenmiş yıkık yapılardı. Sınıflandırılmamış da olsa, hepsi muhteşem bir mimaride ve bozulmamışlığın çeşitli aşamalarındaydı. Projektörün yaydığı ışık altında bembeyazca parlarken, çoğu mermerden yapılmışa benziyordu ve genel plan, birbirinden ayrılmış sayısız tapınakları, dik yamaçtaki villalarıyla, dar bir vadinin dibindeki büyük bir kente aitti. Çatılar çökmüş ve sütunlar kırılmıştı; ama geriye hiçbir şeyin azaltamayacağı, anımsanamayacak denli eski bir görkemin havası kalmıştı.

Eskiden, daha çok, bir efsane olduğunu sandığım Atlantis'le karşılaşmış olarak, kâşiflerin en heveslisiydim. O vadinin dibinde bir zamanlar akmış bir ırmak vardı; çünkü manzarayı daha yakından incelediğimde, taş ve mermer köprülerle mendirekleri, bir zamanlar yemyeşil ve güzel olan taraçalarla setleri gördüm. O heyecan içinde neredeyse zavallı Klenze kadar duygusallaşıp aptallaştım ve güney akıntısının sonunda kesilip, bir uçağın yükseltilmiş topraktan bir kuleye konması gibi, U-29'u batık kentin üstüne inerek yavaşça oturmasına izin verdiğini fark etmem çok geç oldu. O tuhaf yunus sürüsünün de kaybolduğunu geç anladım.

Denizaltı iki saat kadar kayalık vadinin kenarındaki taş döşeli bir meydanda kaldı. Bir yanda ırmak kıyısına doğru meydandan aşağıya inen bütün kenti görebiliyordum; diğer yanda, hayret verici bir yakınlıkta, sarp bir kayanın dibindeki, tapınak olduğu açıkça anlaşılan büyük bir binanın mükemmel bir halde korunmuş zengin süslü cephesiyle karşılaştım. Bu devasa şeyin özgün işçiliği hakkında yalnızca fikir yürütebilirim. Muazzam genişlikteki cephe görüldüğü kadarıyla kesintisiz bir çukur girintiyi kaplıyordu; çünkü birçok pencere vardı ve geniş bir alana dağılmıştı. Ortada, büyüleyici bir dizi basamakla ulaşılan ve Bacchus'e[5] tapınmakta teselli bulanların figürlerine benzer enfes kabartmalarla çevrilmiş büyük bir kapı sonuna kadar açıktı. Her şeyden önce, hepsi de tarif edilemez güzellikteki heykellerle bezenmiş büyük sütunlar ve frizler[6] geliyordu. Bunların, idealleştirilmiş pastoral sahneleri ve ışıltılı bir tanrıyı yüceltmek uğruna, garip tören eşyaları taşıyan rahip ve rahibe alaylarını resmettiği aşikardı. Sanat gerçekten çarpıcı bir mükemmellikteydi. Fikir olarak daha çok Helenistikti. Yine de tuhaf bir biçimde özgündü. Yunan sanatının bir önceki değil de en uzak atasıymış gibi, çok fazla bir eskiymiş izlenimi uyandırıyordu. Bu devasa ürünün her bir ayrıntısının gezegenimizdeki bakir

bir dağlık kayadan biçim kazandığından kuşku duyamazdım. Muazzam genişlikteki içerisinin nasıl kazıldığını hayalimde canlandıramasam bile, vadi duvarının bir parçası olduğu açıktı. Belki bir mağara ya da mağaralar dizisi çekirdek malzemesini sağlamıştı. Ne geçirdiği yıllar ne de suların altında kalışı bu ihtişamlı tapınağın - gerçekten tapınak olmalıydı - eski görkemini aşındırmamıştı ve binlerce yıl sonra bugün, yıpranmamış ve ululuğuna dokunulmamış olarak derin okyanus yarığının sonsuz gecesinde ve sessizliğinde yatıyor.

Binaları, kemerleri, köprüleri, bütün güzelliği ve gizemi içinde o devasa tapınağıyla, batık kente bakarak harcadığım saatlerin sayısını hatırlamıyorum bile. Olumun yakın olduğunu bilmeme karşın, merakım tüketiciydi ve projektörün ışığını güçlü bir araştırma isteğiyle yansıttım. Işık demeti birçok ayrıntıyı öğrenmemi sağladı; ama kayadan yontulmuş tapınağın açık kapısının ardındaki şeyleri göstermeye razı olmadı. Işınlar, haftalar boyunca yollanmalarından bu yana, şimdi fark edilir derecede soluktu ve suya ait gizleri keşfetme arzum, ışık yoksunluğu onu keskinleşmişcesine, büyüdü. Ben, bir Alman, binlerce yıldır unutulmuş o yollarda yürüyecek ilk kişi olmalıydım!

Eklemlenmiş metalden yapılmış bir derin deniz dalgıç giysisini çıkarıp inceledim ve portatif ışıkla hava üretecini denedim. Çifte kapaklan kullanmak başıma dert açacak olmasına rağmen bilimsel becerimle bütün zorlukların üstesinden gelip, ölü kentte bizzat yürüyerek dolaşabileceğime inanıyordum.

16 Ağustos'ta U-29'dan çıkmayı başardım ve harap olmuş, çamura boğulmuş yollar arasından yolumu zahmetle açarak kadim ırmağa doğru yürüdüm. Ne bir iskelete ne de insana ait başkaca bir kalıntıya rastladım; ama heykeller ve sikkelerden oluşan bir arkeolojik irfan zenginliği gördüm. Avrupa'da mağara sakinleri dolaşır, Nil bekçilik edilmeyen bir denize dökülürken görkeminin doruğunda olan her kültüre hayranlık duyduğumu söylememin dışında, bunlardan söz etmeyeceğim. Eğer bulunacak olursa, el yazması notlarımın rehberliğinde, başkaları, benim sadece ipuçlarını verebildiğim gizemlerin kıvrımlarını açıp gözler önüne sererler. Elektrik bataryalarım zayıflarken tekneye döndüm ve kaya tapınağı ertesi gün keşfetmeye karar verdim.

17 Ağustos'ta tapınağın gizemini araştırmaya ilişkin dürtülerim gittikçe ısrarcı olurken, büyük bir düş kırıklığı yaşadım; çünkü portatif ışığı tazelemek için gerekli olan malzemelerin, o domuzların Temmuz'da

çıkardıkları isyanda mahvolduğunu fark ettim. Öfkem sınırsızdı, yine de Alman duyum, belki içinde betimlenemez bir deniz canavarı ya da sapaklarının planını tek başıma asla çıkaramayacağım bir geçitler labirenti olduğu ortaya çıkabilecek, alabildiğine karanlık olan içeriye hazırlıksız dalmaktan beni alıkoydu. Tek yapabildiğim U-29'un solgunlaşan projektörünü açarak onun yardımıyla tapınak basamaklarına yürüyüp, dış oymaları incelemek oldu. Işık demeti, kapıya yukarıdan gelen bir açıyla vuruyordu ve bir şey görebilir miyim diye içeriye baktım; ama boşunaydı. Çatı bile görünmüyordu ve bir çubukla zemini test ettikten sonra içeriye bir iki adım atmama karşın, daha ileriye gitmeye cesaret edemedim. Ayrıca hayatımda ilk kez korku duygusunu hissettim. Zavallı Klenze'nin o hallerinin nasıl ortaya çıktığını anlamaya başladım; çünkü tapınak beni kendisine gittikçe daha fazla çekiyordu. Sularla kaplı derinliklerinde kör ve karşı konulamaz bir dehşet olmasından korktum. Denizaltıya dönünce ışıkları söndürdüm, karanlıkta oturarak düşündüm. Elektrik artık acil durumlar için saklanmalıydı.

18 Ağustos, Cumartesi'yi, beni, Alman irademi yenmekle tehdit eden düşünceler ve anılarla, zifiri karanlıkta geçirdim. Klenze delirmişti ve tümüyle uzak olmayan bir geçmişin uğursuz kalıntılarına ulaşmadan ölmüş; ayrıca bana kendisiyle gelmemi tavsiye etmişti. Gerçekten de Kader, beni sırf bir insanın düşlediğinden çok daha korkunç ve akıl almaz bir sona direnilmezcesine çekmek için mi aklımı korumuştu? Açıkçası sinirlerim çok gergindi ve zayıf adamlarda rastlanabilecek bütün bu izlenimleri defetmeliydim.

Cumartesi gecesi uyuyamadım ve geleceğe aldırmadan ışıkları yaktım. Elektriğin hava ya da erzak kadar dayanmaması sıkıcıydı. Ötenazi düşüncelerim tekrar canlandı ve otomatik tabancamı gözden geçirdim. Sabaha doğru ışıklar açık, uyuya kalmış olmalıyım; çünkü dün akşam bataryaları tükenmiş olarak bulup karanlıkta uyandım. Art arda birkaç kibrit yaktım ve taşıdığımız birkaç mumu da kullanmamıza yol açan tedbirsizliğe umutsuzca üzüldüm.

Elimdeki son kibritin sönmesinin ardından onları harcamaya cesaret ettim, ışık olmadan, oldukça sessiz bir biçimde oturdum. Kaçınılmaz sonu düşündükçe, zihnim önceki olayların üstünden geçmeye başlayıp daha zayıf ve batıl inançlı birini ürpertebilecek, uyumakta olan bir izlenimi ortaya çıkardı. Kaya tapınağın üstünde duran heykellerde ışıldayan tanrının başı,

ölü denizcinin denizden getirdiği ve zavallı Klenze'nin denize geri götürdüğü fildişi yontunun aynısıydı.

Bu rastlantı yüzünden biraz sarsılmıştım; ama dehşete düşmedim. Yalnızca aşağılık bir düşünür, görülmedik ve karmaşık olanı, doğaüstücülüğün ilkel kestirme yoluyla açıklamakta acele eder. Tuhaf bir rastlantıydı; ama ben olayları mantıksal bir bağlantı kabul etmeyen bir şekilde birbiriyle ilişkilendirmeyecek ya da beni Victory vakasından şimdiki kötü durumuma düşüren feci olayların arasında esrarengiz ilişkiler kuramayacak denli sağlam düşünürüm. Daha çok dinlenme ihtiyacı hissederek, bir yatıştırıcı alıp uykuya daha fazla sığındım. Sinirli halim rüyalarıma da yansıdı; çünkü boğulan insanların çığlıklarını duyup denizaltının lombarlarına bastırılan ölü yüzleri görür gibi oldum ve ölü yüzlerin arasında fildişi yontulu gençlerin alay eden suratı vardı.

Bugünkü uyanışımı nasıl kaydedeceğime dikkat etmek zorundayım; çünkü zıvanadan çıktım ve buna bağlı olarak daha çok sanrı görülecek. Durumum psikolojik olarak çok ilginç ve yetenekli bir Alman yetkili tarafından bilimsel olarak gözlenemeyeceğime üzülüyorum. Gözlerimi açar açmaz hissettiğim ilk şey kaya tapınağı ziyaret etmek için karşı konulmaz bir arzu oldu ki bu arzu her an büyüyor. Yine de ters yönde işleyen korku duygusuyla otomatik olarak ona dayanmaya çalışıyorum. Sonra, boş bataryaların karanlığının ortasında ışık görüyor izlenimine kapıldım ve tapınağa bakan lombardan gözüken suda fosforlu bir parlaklık görür gibi oldum. Bu, merakımı uyandırdı; çünkü hiçbir derin deniz organizmasının böyle bir ışık yayamayacağını biliyordum. Oysa onu inceleyemeden üçüncü bir izlenim geldi, ki bunun akıl dışılığı duyularımın kaydedebileceği herhangi bir şeyin nesnelliğinden beni kuşkuya düşürdü, işitsel bir sanrıydı: U-29'un kesinlikle ses geçirmez gövdesinin dışından gelen; yabani, yine de güzel bir şarkı ya da koro ezgisiymiş gibi ritmik, melodik bir ses. Psikolojik ve sinirsel anormalliğimi kabullenmiş olarak birkaç kibrit yakıp yüksek dozlu sodyum bromit karışımı bardağa boşalttım, ki ses yanılsamasını dağıtacak derecede beni sakinleştirmişe benzedi. Oysa fosfor kaldı ve lombardan çıkıp onun kaynağını aramaya dair çocukça bir dürtüyü bastırmak zorunda kaldım. Korkunç derecede gerçekçiydi ve kısa sürede çevremdeki tanıdık nesneleri, hatta daha önceden şimdiki konumunun görsel izlenimine sahip olmadığım boş sodyum bromit bardağını bile onun yardımıyla seçebildim. Bu son olay beni çok düşündürdü ve odayı baştan başa yürüyüp bardağa dokundum. Gerçekten de onu gördüğümü sandığım

yerdeydi. Şimdi ışığın ya gerçek ya da kafamdan silemeyeceğim denli sabit ve tutarlı bir sanrının parçası olduğunu anladım. Böylece direnmekten tamamen vazgeçerek, ışığın kaynağını aramak için kumanda kulesine tırmandım. Kurtarma şansı sunacak başka bir U-boot olamaz mıydı?

Bu el yazmasını okuyacak olanın bundan sonra meydana gelenleri nesnel gerçek olarak kabul etmemesi iyi olur; çünkü bundan sonraki olaylar, doğa yasasını aştığı için dayanamayacağı kadar yük binmiş bir zihnin öznel ve gerçek dışı yaratıları olmak zorunda. Kumanda kulesine ulaştığımda, denizin beklediğimden daha az aydınlık olduğunu gördüm. Etrafta ne bir hayvanın ne de bir bitkinin yaydığı fosfor vardı ve yamaçtan ırmağa doğru uzanan kent bu kapkaranlıkta görünmüyordu. Gördüğüm şey muhteşem değildi, grotesk ya da dehşete düşürücü de değildi, buna karşın bilincime ilişkin son güven kırıntılarını da ortadan kaldırdı. Deniz altındaki tapınağın kayalık tepede yontulmuş kapı ve pencereleri, sanki içerideki kocaman bir ateş sunağından gelen titrek bir aydınlıkla parlıyordu.

Sonra olanlar çok karışık. Acayip şekilde aydınlanmış kapıya ve pencerelere bakakalmışken en aşırı hayallerin etkisine maruz kaldım - Öyle aşırı hayaller ki onları aktaramam bile. Tapınaktaki nesnelerin ne olduğunu anladım sandım. Bu nesneler hem durağandı hem de hareket ediyordu ve ilk uyandığımda üzerimde salman gerçek dışı şarkıyı duyar gibi oldum. Denizden gelen delikanlıda ve önümdeki tapınağın sütunlarıyla frizlerinin kopyası yontularak çıkarılmış fildişi heykelde odaklanmış düşünceler ve korkular hep ortaya çıktı. Zavallı Klenze'yi düşündüm ve denize geri taşıdığı yontuyla birlikte, cesedinin nerede istirahate çekildiğini merak ettim. Beni bir şey hakkında uyarmıştı ve ben onu dinlememiştim; ama o, bir Prusyalı'nın kolaylıkla dayanabileceği zorluklar yüzünden delirmiş olan yumuşak tabiatlı bir Rhinelandlıydı.

Gerisi çok basit. Tapınağı ziyaret etme ve oraya girme dürtüm, en sonunda reddedilemeyecek, açıklanamaz, kaçınılmaz bir buyruk haline geldi. Benim Alman iradem artık edimlerimi denetlemiyor ve bundan sonra irade ancak küçük şeyler için geçerli. İşte böylesine bir delilik Klenze'yi ölümüne götürdü; okyanusta çıplak ve korunmasız olarak; oysa ben bir Prusyalı'yım ve sağduyu adamıyım. Sahip olduğum sınırlı sayıdaki şeyi sonuna dek kullanacağım. Gitmem gerektiğini ilk anladığımda, dalgıç giysimi, başlığımı ve hava üretecimi hemen giymek üzere hazırladım ve bir gün dünyaya ulaşır umuduyla, aceleyle tutulmuş bu kayıt defterini yazdım.

El yazması notları bir şişede mühürleyip, U-29'u sonsuza dek terk ederken onu denize atacağım.

Korkmuyorum, deli Klenze'nin kehanetlerinden bile... Gördüklerim gerçek olamaz ve bu çılgınlığımın, havam bitince, beni olsa olsa boğulmaya götüreceğini biliyorum. Tapınaktaki ışık salt bir sanrı ve karanlık, unutulmuş derinliklerde tam bir Alman gibi sakince öleceğim. Yazarken duyduğum bu şeytani kahkaha benim kendi zayıflamış beynimden geliyor; yani giysimi dikkatle giyeceğim ve dipsiz sularla sayısız yıllara doğru, basamaklardan o mihraba yiğitçe çıkacağım.

1920

Bu öykü ilk kez Weird Tales dergisinde, Vol. 6, No: 3. (Eylül 1925) yayınlanmıştır.

(*) Yucatan : Meksika'nın güneydoğu kesimindeki yarımada. Cenote denilen dairevi çöküntüler bulunan karstlaşmış kireç taşlı bir platodur. Özellikle Mayalara ait arkeolojik alanlarının olağanüstü çekiciliğiyle tanınır.

(1) *U-Boot: (Almanca tam adı UnderSeeBoot; Denizaltı Gemisi) I. ve II. Dünya savaşları sırasında pek çok düşman gemisi batıran ve bu savaşların seyri üzerinde önemli rol oynayan Alman denizaltısı. U-Boot'lar I. Dünya Savaşı'nın başlarında İngiliz savaş gemilerine karşı başarıyla kullanıldı. Savaş sırasında Almanlar'ın bu denizaltılarla ticaret gemilerine de saldırmaya başlaması ABD'nin Şubat 1917'de I. Dünya Savaşı'na girmesinde önemli rol oynadı. Nisan 1917'de U-Boot'lar Müttefiklere ait ya da tarafsız, toplam ağırlığı 852.000 tonu bulan 430 gemiyi hatırdılar. I. Dünya Savaşı sırasında 334 U-Boot inşa eden ve 226'sını da kızağa koyan Almanlar, 1914-1918 arasında toplam 10 milyon tondan fazla düşman gemisi batırdılar. 1918'deki ateşkes antlaşmasıyla Almanlar'ın elinde bulunan tüm U-Bootlar teslim alındı. Versailles Antlaşması'yla da bu denizaltıların gelecekte üretilmesi yasaklandı. 1935'de Hitler bu antlaşmaları tanımadığını ilan edip, yeniden U-Boot üretimine geçecekti.*

(2) *Wilhelmshaven : Almanya'nın Aşağı Saksonya eyaletinde, günümüzde, turizm merkezi ve liman kenti. Daha önceleri Prusyalılar ve Almanlar tarafından savaş limanı olarak kullanılmıştı.*

(3) *Türkçede 'insanın doğduğu yer, ülke' için 'anavatan' sözcüğü kullanılıyor. Almanca'da ise bu tanım 'vaterland' (babavatan) sözcüğüyle karşılanıyor, İngilizler için vatan, hem anne hem de baba: 'motherlands de (anavatan), 'fatherland'i de (babavatan) barındırıyor İngilizce. Amerikalılar, 'country'yi (ülke) biraz daha fazla benimsemiş gözüküyorlar. Lovecraft, anadili İngilizce olan bu Amerikalı yazar, bir Alman'ın ağzından anlattığı "Tapınak" adlı öyküsünde 'fatherland'i kullanıyor, biz de 'baba-vatan'da karar kıldık.*

(4) *Kultur : (Almanca, kültür) Özgün metinde 'Kultur" olarak geçtiği için dokunmadık.*

(5) *Bacchus : Bakkhos olarak da söylenir. Dionysos'un Latince adı. Eski Yunan-Roma dininde, toprağın ve ürünün bereketini simgeleyen doğa tanrısı. Özellikle şarap ve coşkunluk tanrısı olarak bilinir. En yaygın geleneğe göre, Thebai kralı Kadmos'un kızı olarak bilinen, ama gerçekte Frigya kökenli bir toprak tanrıçası olan Semele ile Zeus'un oğludur. Bu birleşmeyi kıskanan Zeus'un karısı Hera, Semele'yi kandırarak, onun Zeus'tan gerçek kişiliğinde görünmesini istemeye ikna eder. Zeus bunu kabul eder ama tanrının doğaüstü gücüne karşı koyamayan ölümlü Semele yıldırımlarla kül olur. Zeus, oğlunu kurtararak baldırının içine koyar ve olgunluğa erişinceye kadar orada saklar; böylece Dionysos ikinci kez doğar. Bundan sonra Tanrı Hermes, Nysa adında bütünüyle düşsel bir dağın perileri olan Bakkhalara, büyütmeleri için Dionysos'u emanet eder. Ve mevzu böylece uzar gider. Şunu bilmenizde yarar var ki, Dionysos'a saygısızlık eden erkekler iktidarsızlıkla cezalandırılmıştır. Onun onuruna gerçekleştirilen bolluk ayinlerinde (orjiler) olan eylemler hâlâ kuşaktan kuşağa anlatılagelir. Her genç erkeğin hayatında en az bir kez böylesi bir ayine katılması Anadolu kültürünün coşkuncu yanlarından biridir.*

(6) *Friz : Eski Yunan ve Roma yapılarında, taban kirişiyle çatı arasında kalan, üzeri boydan boya kabartmalarla süslü bölüm.*

Celephais

Kuranes, rüyasında vadideki kenti, ötesindeki deniz kıyısını, denize yukarıdan bakan karlar içindeki zirveyi ve denizin gökle buluştuğu uzak yörelere yelken açmak üzere limandan ayrılan güzel boyalı kadırgaları gördü. Aslında rüyadaki ismi Kuranes'di; çünkü uyandığı zaman başka bir isimle çağrılıyordu. Belki onun için yeni bir ismi düşlemek doğaldı; çünkü ailesinin son üyesiydi ve Londra'da, milyonların arasında yalnızdı. Böylece onunla konuşacak ve kim olduğunu ona hatırlatacak çok fazla kişi yoktu. Parasını ve topraklarını kaybetmişti, insanların ona nasıl davrandıklarına aldırmıyordu; daha çok rüya görmeyi ve rüyalarını yazmayı tercih ediyordu. Yazdıklarını gösterdiği kişiler ona gülüyordu, böyle olunca da, bir süre sonra yazdıklarını kendine saklamaya başladı ve sonunda yazmayı bıraktı. Çevresindeki dünyadan çekildikçe, düşleri daha da mükemmelleşti ve onları kâğıt üstünde betimlemeye çalışmak gerçekten boşunaydı. Kuranes, çağcıl değildi ve başkalarını yazanları sevmiyordu. Onlar hayatın üzerinden işlemeli mit cübbesini çekip almaya ve gerçeklik denen tiksindirici şeyi bütün çirkin çıplaklığıyla göstermeye çalışırken, Kuranes yalnızca güzelliği arıyordu. Gerçekler ve deneyim onu ortaya çıkarmayı başaramayınca, güzelliği hayaller ve yanılsamalarda aradı; ve onu, hemen yanıbaşında, çocukluğundaki masalların ve düşlerin bulanık anılarında buldu.

Gençliğinin öykülerinde ve düşlerinde kendilerine nasıl harikaların açıldığını bilen kişiler çok değildir; çünkü biz çocukken dinler ve düş kurarız, yarı oluşmuş şeyleri düşünür ve adam olduğumuzda onları anımsamaya çalışırız, ama hayatın zehriyle körelmiş ve sıkıcı oluruz. Oysa bazılarımız geceleyin, büyülü tepelerin ve bahçelerin, güneşte şakıyan çeşmelerin, mırıltılı denizlere yukarıdan bakan altın rengi uçurumların, uyuyan bronz ve taş kentlere uzanan ovaların, sık ormanların kenarında beyaz atlarına süslü dizginlerle binen kahramanların gölgemsi müfrezelerinin tuhaf görüntüleriyle uyanır ve fildişi kapılardan geriye, biz bilge ve mutsuz olmadan önce, bir zamanlar bizim olan harikalar dünyasına bakarız.

Kuranes, aniden eski çocukluk dünyasına kavuşmuştu. Doğduğu evin düşünü görüyordu; atalarının on üç kuşağının yaşadığı ve orada ölmeyi umduğu sarmaşık kaplı büyük taş evi. Ay ışığı vardı ve bahçelerden,

taraçaların altından, parktaki büyük meşeleri geçerek ve köye giden beyaz yoldan gelerek, mis kokulu yaz gecesine bir hırsızmışcasına girmişti. Köy çok eskiye benziyordu; küçülen ay gibi kenardan kenardan yenmişti ve Kuranes, küçük evlerin sivri çatılarının uykuyu mu yoksa ölümü mü gizlediğini bilmiyordu. Caddelerde uzun ot filizleri vardı ve her iki taraftaki panjurlar ya kırıktı ya da zar gibi incelmiş olarak duruyorlardı. Kuranes oyalanmadı; ama belli bir hedefe çağrılmış gibi ağır ağır ve isteksizce yürüdü. Uyanık hayatın telaşları ya da tutkuları gibi, hiçbir hedefe varmayacak bir yanılsama olduğu ortaya çıkabilir diye korktuğu için, bu çağrıya boyun eğmemeye pek cesaret edememişti. Ardından, köy caddesinden kanalın kenarındaki yara giden dar yoldan aşağıya doğru çekildi ve şeylerin sonuna geldi - bütün köyün ve dünyanın birdenbire yankı vermez bir sonsuzluk boşluğuna düştüğü uçurum ile derinliklere, ilerideki göğün bile küçülen ayla ve göz kırpan yıldızlarla aydınlanmamış olduğu boş yere...

Kader onu uçurumdan körfeze geçmeye zorladı ki orada, havada aşağıya, aşağıya, aşağıya yüzdü; karanlığı, şekilsiz, düşlenmemiş rüyaları, kısmen düşlenmiş rüyalar olabilecek solukça parlayan küreleri ve bütün dünyalardaki rüya görenlerle alay edenlere benzeyen gülen kanatlı şeyleri geçti. Sonra önündeki karanlıkta bir yarık açılır gibi oldu ve çok, çok aşağıda, ışıldaya ışıldaya parlayan vadi kentini, denizin, göğün ve sahile yakın kar takkeli dağın arka planıyla birlikte gördü.

Kuranes tam kente baktığı sırada uyandı. Yine de o kısa bakışı sırasında oranın, çok uzun zaman önce, bir yaz öğleden sonrasının sonsuzluğunda köyün kıyısında uzanan uçurumun üstündeki bulutları seyrederken, kendini sıcak deniz melteminin ninnisine bırakarak bakıcısına hissettirmeden kaçıvererek ruhunun dolandığı yer olan Tanarian Tepeleri'nin ötesindeki Ooth-Nargai Vadisi'nde bulunan Celephais'ten başka bir yer olmadığını biliyordu. Onu bulduklarında, uyandırdıklarında ve evine götürdüklerinde buna karşı çıktı; çünkü tam uyanırken denizin gökle buluştuğu, insanın aklını başından alan o diyarlara altın bir kadırga içinde yelken açmak üzereydi. Şimdiyse uyandığı için canı oldukça sıkılmıştı; çünkü masalsı kentini kırk yıl sonra bulmuştu.

Ancak üç gece sonra Kuranes yeniden Celephais'e gidebildi. Daha önce de olduğu gibi ilkin uyuduğu ya da öldüğü köyün rüyasını, insanın aşağıya sessizce süzülmek zorunda kaldığı derinlikleri gördü. Ardından yarık yeniden belirdi. Kentin parıltılı minarelerine baktı, mavi limana demir atmış

çok hoş kadırgaları gördü, Aran Dağı'nda kendini deniz meltemine salmış ginkgo ağaçlarını[(1)] seyretti. Ama bu kez, oradan çekilip çıkarılmadı ve çimenli bir tepe yamacına yavaş yavaş konan kanatlı bir yaratık gibi, sonunda ayağı usulca toprağa değdi. Gerçekten Ooth-Nargai Vadisi'ne ve olağanüstü Celephais kentine dönmüştü.

Kuranes, tepeden aşağıya doğru, kokulu otların ve parlak çiçeklerin ortasından, üstüne nice yıllar önce adını kazıdığı küçük ahşap köprünün geçtiği köpüklü Naraxa üzerinden ve fısıldayan korunun içinden ilerleyerek kent kapısının büyük taş köprüsüne yürüdü. Her şey eski gibiydi. Buna karşın mermer duvarların rengi atmamıştı, üstlerindeki parlatılmış bronz heykeller bile donuklaşmamıştı. Kuranes, titrememesi gerektiğini yoksa bildiği şeylerin ortadan yok olacağını anladı. Mazgallardaki gözcüler dahi aynıydı ve onun hatırladığı gibi gençtiler. Geniş kapıları ve damarlı akik zemini geçip kente girdiğinde tüccarlar ve deve sürücüleri onu uzaklara hiç gitmemiş gibi karşıladılar, orkidelerle bezeli çelenkler takmış rahiplerin ona Ooth-Nargai'da zaman olmadığını, yalnızca kalıcı gençliğin olduğunu söyledikleri yer olan Nath-Horthath'm türkuaz tapınağı da aynıydı. Sonra Kuranes, Sütunlar Caddesi'nden, tacirlerin, denizcilerin, denizin gökle buluştuğu diyarlardan gelen tuhaf adamların toplandığı deniz tarafındaki surlara doğru yürüdü. Işıldayan limanın üzerinden, bilinmeyen bir güneşin altında parıldayan dalgacıkların olduğu, uzaklardan gelen kadırgaların deniz üstünde kayarcasına üzüldüğü yere bakarak, orada uzun zaman kaldı. Kıyıdan ihtişamlı bir şekilde yükselen, aşağıdaki yamaçları sallanan ağaçlarla yemyeşil olan ve ak zirvesi göğe değen Aran Dağı'na da baktı elbette.

Kuranes, her şeyden daha fazla, garip öykülerde duyduğu uzak yerlere bir kadırgayla yelken açmayı istedi ve onu uzun zaman önce götürmeyi kabul eden kaptanı yeniden aradı. Adı Athib olan bu adamı, daha önce de üzerinde oturduğu aynı baharat sepetinin üzerinde oturur buldu ve Athib, sanki aradan çok zaman geçtiğini fark etmemiş gibi görünüyordu. Sonra ikisi birlikte limandaki bir kadırgaya doğru ilerlediler ve kürekçilere emirler vererek göğe uzanan dalgalarıyla Cerenarian Denizi'ne yelken açtılar. Birkaç gün boyunca suyun üstünde dalgalanarak ilerlediler. Sonunda denizin gökle buluştuğu ufka ulaştılar. Kadırga burada hiç duraksamadı; pembeye bakan yumak yumak bulutların arasından göğün mavisinde usulca süzüldü. Kuranes, pruvanın çok aşağısında, asla azalır ya da kaybolur görünmeyen güneş ışığının altında tembelce serilen, her şeyi aşan

güzellikteki tuhaf diyarları, ırmakları, kentleri görebiliyordu. Bu arada Athib, ona yolculuklarının sona ermekte olduğunu ve batı rüzgârlarının göğe aktığı yerdeki o göksel kıyıda kurulmuş olan, bulutların pembe mermer kenti Serannian'ın limanına gireceklerini söyledi; ama kentin yontma kulelerinin en yükseği görüş menziline girerken boşlukta bir yerden bir ses duyuldu ve Kuranes, Londra'daki tavan arası odasında uyandı.

Sonraki aylar boyunca Kuranes, ihtişamlı Celephais kentini ve onun göklerde dolanan kadırgalarını boş yere arayıp durdu; ve rüyaları onu pek çok duyulmamış yere taşımasına karşın, tanıştığı hiç kimse ona Tanarian Tepeleri'nin ötesindeki Ooth-Nargai'yı nasıl bulacağını söyleyemedi. Bir gece, ıssız kamp ateşlerinin aralarında büyük mesafelerle yandığı, liderlerinin boynuna tıngırdayan çanlar takılı kırpılmamış tuhaf sürülerin gezindiği karanlık dağların üzerinden uçarak, bu tepelik diyarın, sadece birkaç insanın onu görebileceği denli uzağında olan, en yabanıl kısmına gitti. Koyaklar ve yarıklar boyunca zikzaklar çizerek uzanan çok eski bir duvar ya da şose buldu ki insan eliyle yapılamayacak kadar devasaydı ve öyle uzundu ki iki ucu da görülemiyordu. O duvarın ötesinde, gri şafak söktüğünde garip bahçeler ve kiraz ağaçları diyarına vardı, güneş doğduğunda öylesine güzel kırmızı ve beyaz çiçekler, yeşil yapraklar ve çayırlar, beyaz patikalar, elmas dereler, mavi göletlere, oymalı köprüler ve kırmızı çatılı pagodalar[2] gördü ki Celephais'in verdiği saf zevki bir anlığına unuttu; ama beyaz bir patikadan kırmızı çatılı bir pagodaya yürürken onu yeniden anımsadı. Zaten bu ülkenin halkına Celephais hakkında sorular sormaya kalkınca orada hiç insan olmadığı, yalnızca kuşlar, arılar ve kelebeklerin yaşadığı cevabını almıştı. Kuranes, başka bir gece, ıslak, sonsuzluğa uzanan sarmal bir merdivenden yukarılara doğru çıktı ve dolunay tarafından aydınlatılan muhteşem bir ovaya tepeden bakan bir kule penceresinin önüne geldi; ırmak kıyısından içerilere doğru yayılan sessiz kentte daha önceden tanıyıp bildiği bir özelliği ya da düzeni gördüğünü sandı. Ufkun ötesindeki uzak bir yerin üstünden saçılarak, kentin harabeliğini ve eski devirlerden kalma olduğunu, sazlı ırmağın durgunluğunu ve Kral Kynaratholis fetihlerinden dönüp tanrıların intikamıyla karşılaştığından bu yana ülkenin üstünde dolaşan ölümü gösteren korkunç bir ışık olmasaydı, inip Ooth-Nai yolunu soracaktı.

Aynı zamanda nice harikalar gördü, bir keresinde Leng'in soğuk çöl düzlüğündeki tarih öncesine ait taş bir manastırda yaşayan ve yüzünde sarı ipek bir maske olan başrahipten güçlükle kaçarak kurtulan Kuranes,

muhteşem Celephais kentini ve gökteki Serannian'a yelken açan teknelerini boşu boşuna aradı. Giderek günün kasvetli zamanından öylesine sıkıldı ki uyku dönemlerinin süresini arttıracak uyuşturucular satın almaya başladı. Haşhaşın büyük yardımı oldu ve bir keresinde onu uzayda, biçimin var olmadığı, ama yanan gazların var oluşun gizleri üzerine çalıştığı bir yere yolladı ve mor renkli bir gaz, ona uzayın bu kısmının, onun sonsuzluk dediği şeyin dışında olduğunu söyledi.

Gaz, gezegenleri ve organizmaları daha önce duymamıştı, ama Kuranes'i maddenin, enerjinin ve yerçekiminin var olduğu sonsuzluktaki yalın bir tekil olarak tanımladı. Kuranes artık minareler yükselen Celephais'e dönmek için çok sabırsızlanıyordu ve uyuşturucuların dozunu arttırmaya başladı; ama parası kalmadı ve daha fazla uyuşturucu satın alamadı. Ardından bir yaz gününde tavan arası odasından da kovuldu ve bir köprünün üzerinden sürüklenerek evlerin giderek seyrekleştiği bir bölgeye geçip caddelerde amaçsızca dolaştı. İşte orada nihayete erdi,

Celephais'ten gelen ve onu sonsuza dek yaşamak üzere oraya taşıyacak bir şövalye birliğiyle karşılaştı.

Demirkırı donlu atlara binmiş, parıldayan zırhlarının üstüne ilginç bir biçimde işlenmiş altın renginde armalı cübbeler giyinmiş, yakışıklı şövalyelerdi. Öylesine kalabalıklardı ki bir ara, Kuranes onları bir ordu sandı; ama onun şerefine yollanmışlardı. Ooth-Nargai'yı düşlerinde yarattığı için bundan sonra sonsuza dek orasının baştanrısı olarak atanmıştı. Sonra Kuranes'e bir at verdiler, onu atlı birliğin başına geçirdiler ve hepsi birlikte görkemli bir şekilde Surrey yokuşlarından aşağıya, Kuranes ile atalarının doğduğu diyara doğru at sürdüler. Çok garipti ama biniciler, zamanda geriye doğru dörtnala gidiyor gibiydiler; çünkü ne zaman alaca karanlıkta bir köyün yakınından geçseler, yalnızca böyle evler, Chaucer'inki[(3)] gibi köylüler ya da ondan önce görülmüş adamlar ve bazen küçük birlikler halinde, hizmetliler olarak at binen şövalyeler görüyorlardı. Karanlık basınca daha hızlı yol aldılar, ta ki çok geçmeden havadalarmış gibi tuhaf bir şekilde uçana dek...

Şafak sökerken Kuranes'in, canlıyken çocukluğunda, uyurken ya da ölüyken de düşünde görmüş olduğu köye geldiler. Şimdi canlıydı ve atlılar caddeye toynak sesleriyle girerken ve rüyaların derinliklerinde son bulan yola saparken, karşılaştıkları ilk köylüler eğilerek onlara selam verdiler. Kuranes daha önce o derinliklere yalnızca geceleyin girmiş ve gündüz nasıl görüneceğini merak etmişti. Bu yüzden atlı birlik uçurumun kıyısına

yaklaşırken heyecanla izledi. Tam yükselen topraktan uçuruma dörtnala koşarlarken batının ötesinde bir yerlerden altın bir parlama görüldü ve bütün diyarı tül kadar ince perdeler kapladı. Derinlikler, gül pembesi ve gök mavisinden bir harikanın kaynaşan karmaşasıydı ve şövalye birliği kıyıyı aşıp parıldayan bulutlarla gümüşî görkemde süzülürken, nereden geldiği bilinmeyen sesler sevinç dolu şarkılar söyledi, ardından parlak dumanlar daha büyük bir parlaklığı ortaya çıkarmak adına açılarak dağıldı: Celephais kentinin, ötesindeki denizin, denize bakan karlı zirvenin ve denizin gökle buluştuğu uzak bölgelere yelken açan güzel boyalı kadırgaların parlaklığı adına.

Ve bundan sonra Kuranes, Ooth-Nargai'de ve komşu düş diyarlarında hüküm sürdü; Celephais ile bulutlara bürünmüş Serannian arasında değişmeli olarak divan tuttu. Hâlâ orada hüküm sürer ve sonsuza dek hüküm sürecektir; Innsmouth'daki kayalıkların eteklerindeki halicin dalgaları, şafakta yarı terk edilmiş bir köyün kenarından tökezleyerek düşen bir serserinin cesediyle alay edercesine oynasalar da; oldukça şişman ve epey saldırgan milyoner bir içki üreticisinin, artık tükenip gitmiş soyluluğun satın alınmış atmosferinden keyif aldığı yere, sarmaşıklarla kaplı Trevor Towers'in altındaki kayalara çarparak cesetle alay edercesine oynasalar da...

Bu öykü ilk kez Weird Tales dergisinde, Vol. 6, No: 3. (Eylül 1925) yayınlanmıştır.

---

(1) *Ginkgo ağacı: Çin'den Amerika'ya getirilen ve meyve de veren bir tür süs ağacı.*

(2) *Pagoda : Genellikle tapınakların bir bölümü olarak ahşap, taş ya da tuğladan yapılan, Uzakdoğu ülkelerine özgü kule biçiminde yapı. Pagodalar, evrenin yapısını yansıtmak amacıyla yapılmıştır. Ortasından yükselen büyük kolon, dünya ile cenneti birleştiren görünmez ekseni simgeler. Japonya'da pagodaların dört köşesinde yer alan kolonlar "gökyüzünün direkleri" olarak adlandırılırlar. Yukarı doğru küçülerek dizilen katların da dünya-dağını yansıttığı düşünülür. Pagodayı taçlandıran diskler çeşitli tanrıların bulundukları yerlerin simgesidir.*

(3) *Geoffrey Chaucer : (1342 - 1400) Shakespeare öncesi İngiliz Edebiyatının en önemli şairlerinden. Yapıtlarında, Fransızca ve Latince yerine İngilizce'yi kullanan ilk önemli İngiliz şairidir. Buradaki gönderme, şairin en önemli yapıtı sayılan Canterbury Öyküleri'ndeki tiplemelere olmalı.*

Ötelerden

En iyi dostum Crawford Tillinghast'ın[1] yaşadığı değişim kavrayışın ötesinde bir korkunçluğa sahipti. Fiziksel ve metafiziksel araştırmalarının hangi amaca yöneldiğini bana anlattığı ve benim de şaşkınlık içinde, neredeyse dehşete düşerek yaptığım sitemlerime karşılık oldukça aşırıya kaçan bir öfke patlamasına kapılarak beni laboratuvarından ve evinden kovduğu, iki buçuk ay önceki o günden beri onu görmemiştim. Çok az yemek yiyerek ve uşaklarını kovarak zamanının büyük bölümünü tavan arası laboratuvarındaki o lanet olası elektrik makinesiyle, uğraşarak geçirdiğini biliyordum; ama on haftalık kısa bir dönemin insan türünde herhangi birini böylesine değiştirip biçimsizleştirebileceğini hiç düşünmemiştim. Sağlıklı bir adamın birdenbire zayıflayışını, üstelik daha da beteri, canlı derisinin sarardığını ya da grileştiğini, gözlerin çöktüğünü, çevresinde halkaların oluştuğu gözlerinin acayip bir şekilde parladığını, damarlar çıkan alnının kırıştığını, ellerinin seğirdiğini ve titrediğini görmek hiç hoş değildi. Bunların üzerine bir de itici bir bakımsızlık, giyim kuşamdaki delice düzensizlik, köklerindeki beyazlarla darmadağınık olmuş siyah saçlar, bir zamanlar sürekli tıraşlı olan yüzünde kırlaşmış sakalın fütursuzca uzaması da eklenince yarattığı etki oldukça şok ediciydi. Ama, haftalar süren sürgünümün ardından yarı yarıya tutarlı olan mesajının beni evinin kapısına getirdiği gece, Crawford Tillinghast'ın görünümü böyleydi; elinde bir şamdanla beni içeriye buyur eden titrek hayalet böyleydi ve Benevolent Caddesi'nin gerisindeki kadim, ıssız evinin içinde görünmeyen korkunç bir şeyler varmışcasına, omzunun üstünden gizlice arkasına bakıyordu.

Crawford Tillighast'ın felsefe ve bilimle ilgilenmesi bir hataydı. Duygulu bir eylem adamına aynı derecede trajik iki seçenek - işinde başarısızlığa uğrarsa umutsuzluk, başarı sağlarsa dile getirilemez ve düşlenemez dehşetler - sunduğu için, bu konular duygusuzmuşçasına soğuk ve kişisellikten uzak araştırmacılara bırakılmalıdır. Tillinghast bir zamanlar yalnızlığın, melankolinin ve başarısızlığın kurbanıydı; ama şimdi, tiksindirici korkularıma karşın biliyorum ki, kurbanı olduğu şey, aslında başarıydı. Nitekim on hafta önce, keşfetmek üzere olduğu şey hakkında kendini nasıl hissettiğine ilişkin hikâyeyi patlattığında onu uyarmıştım.

Kızgınlıktan kızarıp heyecanlandı. Ardından bilgiçlik taslasa da doğal olmayan, yüksek bir sesle konuşmaya başladı.

"Dünya ve etrafımızdaki evren hakkında," dedi, "ne biliyoruz? İzlenim edinme araçlarımız saçmalık derecesinde az ve etrafımızdaki nesnelere ait kavramlarımız sonsuz darlıkta. Nesneleri, onları görmek için nasıl kuruyorsak öyle görüyor ve mutlak doğalarına ilişkin hiçbir fikir elde edemiyoruz. Sınırsız karmaşıklıktaki kozmosu beş zayıf duyuyla anlarmış gibi yapıyoruz. Yine de daha geniş ve güçlü ya da farklı duyu aralığına sahip yaratıklar, gördüğümüz şeyleri çok daha başka biçimde görmekle kalmıyor; daima elimizin altında olan, ama sahip olduğumuz duyularla asla meydana çıkarılamayacak olan madde, enerji ve yaşamdan oluşan, koca dünyaları görüp inceleyebiliyor. Böyle garip, erişilmez dünyaların dizimizin dibinde olduğuna daima inanmışımdır ve şimdi aradaki engelleri ortadan kaldıracak bir yol bulduğuma inanıyorum. Şaka yapmıyorum. Masanın yanında duran şu makine yirmi dört saat içinde, sahip olduğumuz kurumuş ya da gelişmemiş uzuvlarımızdaki duyu organlarını etkileyecek dalgalar üretecek. Bu dalgalar bize hiçbir insanın bilmediği geniş görünümler sağlayacak ve bunların bazıları organik yaşam olarak nitelendirdiğimiz hiçbir varlığın bilmediği görüntüler olacak. Köpeklerin karanlıkta hangi şeylere uluduğunu, kedilerin gece yarısından sonra nelere kulak diktiğini göreceğiz. Bunları ve şimdiye dek hiçbir soluk alan yaratığın görmediği şeyleri göreceğiz. Zaman, uzam ve boyutları aşıp bedensel bir hareket olmaksızın yaratılışın dibini gözetleyeceğiz."

Tillinghast, bunlardan bahsettiğinde hoşnutsuzluğumu belirttim, çünkü onu, eğlenceli bulmaktan çok korkacak kadar iyi tanıyordum; o bir fanatikti ve beni evinden kovmuştu. Şimdiyse fanatik azalmamıştı, ama benimle konuşma arzusu alınganlığına baskın çıkmış ve bana zor tanıdığım bir üslupla, buyurgan bir mektup yazmıştı. Tüyler ürpertici bir garabet haline gelmek için böylesine apansız bir değişim geçiren bir dostun meskenine girerken, gölgeler arasında sinsice dolaşan dehşetten ben de etkilenmiştim. On hafta önce ifade edilen sözler ve inançlar, şamdan ışığının küçük çemberinin ötesindeki karanlığın içinde cisimleşmiş gibiydi ve ev sahibinin değişime uğramış, dipten gelen sesi beni tiksindirdi. Uşakların etrafta olmasını diledim, ama üç gün önce hepsinin ayrıldığını söylemesi hiç hoşuma gitmedi. Yaşlı Gregory'nin, en azından benim bir dost olarak uğraştığım kadar uğraşmadan, efendisini terk etmesi bana oldukça tuhaf

gelmişti. Büyük bir öfkeyle kovuluşumdan bu yana, Tillinghast hakkında sahip olduğum her türlü bilgiyi bana o vermişti.

Ama kısa süre içinde giderek büyüyen merakım ve hayranlığım sayesinde korkularımı bastırdım. Crawford Tillinghast'ın benden ne istediğini ancak şu an tahmin edebiliyordum; paylaşacağı bir tür olağanüstü sır ya da buluş olmalıydı. Bundan kuşku duyamazdım. İmkânsız olanı doğaya aykırı bir biçimde araştırmasına başlangıçta karşı çıkmıştım, şu andaysa bir noktaya kadar açık bir şekilde başarılı olmuş olmalıydı, ki beliren zaferin bedeli korkunç olsa dahi, ruh halini neredeyse paylaşıyordum. Bu titrek insan parodisini, elinde aşağı yukarı hareket eden şamdanla birlikte evin karanlık boşluğuna doğru izledim. Elektrik kesilmiş gibiydi ve rehberime sorduğumda, bu durumun belli bir nedeni olduğunu söyledi.

"Bu çok fazla olurdu... buna cüret edemezdim," diye mırıldanarak devam etti. Yeni edindiği bu mırıldanma alışkanlığına özellikle dikkatimi çekti, çünkü o kendi kendine konuşacak biri değildi. Tavan arasındaki laboratuvara girdik ve hastalıklı, uğursuz bir mor parlaklıkla ışıldayan nefret edilesi elektrikli makineyi gördüm. Güçlü bir kimyasal aküye bağlanmıştı; ama akım almıyor gibiydi; çünkü deney evresinde çalıştığı sırada kıvılcımlandığını ve cızırtılar çıkardığını anımsıyordum. Soruma yanıt olarak Tillinghast, bu kalıcı parlaklığın anlayabileceğim bir şekilde elektriksel olmadığını geveledi.

Beni makinenin yanına oturttu, makine benim sağımda kalıyordu ve tepesini taç gibi çevrelemiş cam ampullerin altındaki bir düğmeyi çevirdi. Her zamanki kıvılcımlanmalar başladı ve bir uğultuya dönüştü. Sonunda sessizliğin dönüşünü haber veriyormuşcasına yumuşak bir vızıltıyla bitti. Bu arada aydınlık arttı, tekrar azaldı ve soluk, tuhaf bir renk ya da ne sınıflandırabileceğim ne de betimleyebileceğim bir renkler karışımı halini aldı. Tillinghast beni seyrediyordu ve hayret verici ifademi fark etti.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye fısıldadı. "Bu morötesidir." Şaşkınlığıma tuhaf bir şekilde kıkırdayarak güldü. "Morötesinin görünmez olduğunu sanıyordun ve öyledir de; ama şimdi onu ve nice başka görünür şeyi görebilirsin.

"Beni dinle! Bu şeyden gelen dalgalar içimizde uyuyan binlerce duyuyu uyandırıyor; bunlar ayrı ayrı elektronlar durumundan organik insanlık durumuna geçtiğimiz milyonlarca yıllık evrimden kalıt aldığımız duyular... Ben hakikati gördüm ve sana da göstermeye niyetliyim." Daha sonra Tillinghast, şamdanını söndürüp gözlerime dehşetli bir şekilde bakarak, tam

karşıma oturdu. "Var olan duyu organların - sanırım önce kulakların - birçok izlenim yakalayacak; çünkü onlar uyuyan organlarla çok yakından bağlantılıdır. Sonra diğerleri gelecek. Beyin epifizini[2] duydun mu? Sözde iç salgıbezleri uzmanlarına, kolayca aldanan ve sonradan görme o Freudculara gülüyorum. O bez, organların organı, yüce duyu organı - Onu ben buldum. Nihai görüş yetisi gibi ve görsel tasarımları beyne aktarıyor. Eğer normal biriysen çoğunu bu yoldan alıyor olmalısın... Kanıtların çoğunu ötelerden alıyorsun demek istiyorum."

Sıradan gözün göremeyeceği ışınlarla soluk bir şekilde aydınlanan eğri büğrü güney duvarıyla koca tavan arası odasına baktım. Uzak köşeler hep gölgeliydi. Mekânın tümü, doğasını saklayan, imgelemi simgeciliğe ve hayallere davet eden çapraşık bir gerçek dışılıkla doluydu. Tillinghast'ın suskun olduğu kısa zaman diliminde kendimi uzun zaman önce ölmüş tanrıların olanaksız enginliğindeki tapınağında düşledim: ıslak kereste tabandan görüş alanımın ötesindeki bulutlu yüksekliklere uzanan sayısız siyah taş sütunun oluşturduğu belirsiz biçimli bir yapı...

Görüntü bir süreliğine çok canlıydı; ama yerini yavaş yavaş çok daha korkunç bir kavrayışa bıraktı: o sonsuz, manzarasız, sessiz uzamdaki nihai, salt yalnızlığa...

Orada sadece boşluk vardı ve başka da bir şey yok gibiydi, Doğu Providence'da yolum kesilip soyulduğum gecenin ardından hava karardıktan sonra daima iç cebimde taşıdığım revolveri çekmem için beni kışkırtan çocukça bir korku hissettim. Ardından o ses, uzaklığın en uzak diyarlarından çıkıp var oluşa doğru yumuşakça kaydı. Sonsuzcasına kısıktı, çok çok az titriyordu ve şüphe götürmez bir biçimde müzikaldi; ama darbesini bütün bedenimde nazik bir işkence gibi hissettiren her şeyi aşkın bir yabanıl bir niteliğe sahipti. İstemeden tırnaklarıyla buzlu cama dokunan birisinin hissettiğine benzer duygular hissettim. Aynı anda soğuk akım gibi bir şey ortaya çıkıverdi ve benim üzerimden geçip uzaklardaki kısık ses yönüne doğru uzaklaştı. Sessizce bekleyişimi sürdürürken, hem rüzgârın hem de sesin arttığını algıladım. Bu durum üzerimde yaklaşan devasa bir lokomotifin yolundaki raylara bağlanmışım gibi bir etki yarattı. Tillinghast'la konuşmaya başladım ve bunu yaparken bütün bu sıra dışı izlenimler aniden yok oluverdi. Sadece adamı, parlayan makineleri ve loş daireyi gördüm. Tillinghast, neredeyse bilinçsizce çektiğim revolvere bakarak itici bir biçimde sırıtıyordu; ama ifadesinden, en azından benim gördüğümü gördüğüne ya da duyduğumu duyduğuna emindim. Ona

fısıldayarak yaşadığım deneyimin ne olduğunu sorduğum zaman bana olabildiğince sessiz ve kabul edici kalmamı söyledi.

"Hareket etme," diye uyardı, "çünkü bu ışınlar sayesinde görülebilecek en mükemmel şekilde görülebiliyoruz. Sana uşakların ayrıldığını söylemiştim; ama nasıl ayrıldıklarını söylemedim. Ev işlerine bakan o kalın kafalı kadın - yapmaması için onu uyardığım halde, merdivenlerin aşağısındaki ışıkları yaktı ve kablolar ahenkle titrediler. Çok korkunç olmuş olmalıydı - Başka bir yönden gördüğüm ve duyduğum bütün şeylere karşın, çığlıkları ta yukarıdan, buradan duyabildim ve sonrasında evin içindeki o boş giysi yığınlarını bulmak korkunçtu. Bayan Updike'in giysileri ön salon şalterinin yakınındaydı. İşte o zaman ne yaptığını anladım. Hepsini almıştı; ama hareket etmediğimiz sürece güvende sayılırız. Unutma, içinde tamamen çaresiz olduğumuz korkunç bir dünyayla ilgileniyoruz... Sessiz dur!"

Bunu bana açıklanması ve verilen kesin emrin yarattığı şok, üzerime bir tür felç indirmişti ve zihnim, beni dehşete düşürerek, Tillinghast'ın 'öteler' dediği yerden gelen izlenimlere yeniden açıldı. Şimdi gözlerimin önündeki karışık görünümlerle bir ses ve hareket girdabının içindeydim. Odanın bulanık ana hatlarını gördüm; ama uzayda bir noktadan gelen ve tanımlanamaz bulut biçimlerinden oluşan bir sütun, ileride, sağımdaki bir noktadan, sağlam çatıyı aşarak içeriye akar gibi oldu. Sonra tapınak benzeri o esere yeniden baktım; ama bu kez sütunlar, daha önce gördüğüm bulutlu sütunların yolundan aşağıya kör edici bir ışın yollayan, gökteki bir ışık okyanusuna uzandı. Neredeyse tamamen kaleydoskopik bu sahnenin ardından manzaraların, seslerin, tanımlanamaz duyu izlenimlerinin karmakarışıklığında çözülmek veya bir şekilde katı biçimi terk etmek üzere olduğumu hissettim. Çok net bir şekilde gerçekleşen bir patlamayı daima anımsayacağım. Sanki bir an için, parlayan ve devinen kürelerle dolu tuhaf bir gece göğünün bir parçasına bakmış ve uzaklaşırken bir takımyıldız ya da galaksi oluşturarak biçimlendiğini görmüştüm; bu biçim Crawford Tillinghast'ın çarpıtılmış suratıydı. Başka bir andaysa, hayat verilmiş devasa şeylerin sürünerek beni geçtiğini hissettim ve ara sıra çözülmemiş farz edilen bedenimin içinden yürür ya da kayarlarken, Tillinghast'ın daha iyi eğitilmiş duyularıyla görüntü olarak yakalayabiliyormuşçasına onlara baktığını görmüştüm. Epifize ilişkin söylediklerini hatırladım ve doğaüstü gözüyle neler gördüğünü merak ettim.

Birdenbire kendim de gücü artmış bir görüşe sahip olmuş bir hale gelmiştim. Parlak ve gölgeli karmasının ötesinde ve üstünde, öyle bir

görüntü canlandı ki belli belirsiz olmasına karşın, bütünsellik ve kalıcılık ögeleri taşıyordu. Gerçekten de tanıdık bir şeydi; çünkü daha çok, bir tiyatronun boyalı perdesi üzerine düşürülen sinema görüntüsü gibiydi ve olağan dışı kısmı bildik dünyevi sahne üstüne bindirilmişti. Tavan arası laboratuvarını, elektrik makinesini ve karşımda duran Tillinghast'ın çirkin biçimini gördüm; ama tanıdık, bildik nesneler uzayın tamamını, tek bir dolu yer bırakmaksızın boşaltmışlardı. Hem canlı hem de cansıza benzeyen betimlenemez biçimler, iğrenç bir düzensizlikle birbirine karışmışlardı ve bilinen şeylere yakın olan her yer yabancı dünyalar ve bilinmeyen varlıklarla doluydu. Bütün bilinmeyen şeyler, diğer bilinen şeylerle - karşılıklı olarak - bir bileşim oluşturmuş gibiydiler. Canlı nesneler içinde en önde geleni, makinenin titreşimleriyle uyumlu olarak gevşek gevşek oynaşan, mürekkepsi, denizanasını andıran canavarlardı. Böylesine bol olmaları tiksinti vericiydi, dehşet içinde katmanlaşarak üst üste bindiklerini gördüm; çünkü yarı akışkan bir yapıya ve onları katı olarak algıladığımız halde birbirlerinin içlerinden geçebilme yetisine sahiptiler. Bu şeyler asla durağan değillerdi; zarar vermek istercesine etrafta yüzüyor gibiydiler. Bazen birbirlerini yutar gibi görünüyorlardı, saldıran şey kurbanına doğru atılıyor ve kurban anında gözden kayboluyordu. Titreye titreye, kadersiz uşakları neyin yok ettiğini artık bildiğimi hissediyordum ve çevremizdeki görünmeyenin içinde uzanan bu yeni görünür dünyanın diğer özelliklerini de gözlemlemek için didinirken, o şeyleri zihnimden çıkarıp atamıyordum; ama Tillingast beni seyrediyor ve konuşuyordu.

"Onları görüyor musun? Onları görüyor musun? Yaşamının her anında hem etrafında hem içinde çırpman ve süzülen şeyleri görüyor musun? İnsanların saf hava ve mavi gök dediğini oluşturan yaratıkları görüyor musun? Engelleri kırmayı başaramamış mıyım, yaşayan başka hiçbir insanın görmediği dünyaları sana göstermiyor muyum?" Dehşet verici kaosun arasından onun çığlığını duydum ve benimkine saldırganca yapışmış olan yabani yüzüne baktım. Alev çukuru halini almış gözleriyle, artık dayanılamaz bir kin duyarak bana bakıyordu. Makine, nefret edilesi bir sesle vızıldıyordu.

"Uşakları o kıpır kıpır oynaşan şeylerin mi yok ettiğini sanıyorsun? Aptal, onlar zararsız; ama uşaklar gittiler, değil mi? Beni durdurmayı denedin. Toplayabileceğim her damla cesarete ihtiyacım olduğu bir anda sen bütün cesaretimi kırdın. Kozmik gerçeklikten korkuyordun, seni kahrolası korkak; ama artık seni ele geçirdim! Uşakları yok eden şey nedir?

Onlara öylesine yüksek sesli çığlıklar attıran şey neydi? Bilmiyorsun, ha? Yakında öğreneceksin. Bak bana - söylediklerimi dinle - zaman ve büyüklük gibi şeylerin gerçekten olduğunu mu sanıyorsun? Biçim ve madde gibi şeyler olduğuna dair kuruntulara mı kapılıyorsun? Sana söylüyorum, küçük beyninin hayal bile edemeyeceği derinliklere vurdum. Sonsuzluğun sınırlarının ötesini gördüm ve demonlar tarafından yıldızlardan aşağıya çekildim... Dünyadan dünyaya ölüm ve delilik getirmek üzere dörtnala giden gölgelere bindim... Uzay bana aittir, duyuyor musun? Şeyler avlıyor şimdi beni - yutan ve eriten şeyler - ama onlardan nasıl sakınacağımı biliyorum. Alacak oldukları sensin, uşakları aldıkları gibi... Heyecanlandırıcı mı? Sana hareket etmenin tehlikeli olduğunu söylemiştim, şimdiye dek suskun kalmanı söyleyerek seni kurtardım - ama daha çok görüntü göresin ve beni dinleyesin diye kurtardım. Hareket erseydin uzun zaman önce tepene binerlerdi. Endişelenme, canını acıtmayacaklar. Uşakların da canını acıtmadılar. Yalnızca görmek o zavallıları öylesine bağırttı. Benim evcil hayvanlarım şirin değil; çünkü estetik ölçülerin çok farklı olduğu yerlerden geldiler. Seni temin ederim, ayrışıp dağılmak oldukça acısız - ama onları görmeni istiyorum. Ben de neredeyse onları gördüm; ama nasıl duracağımı bildim. Meraklı mısın? Senin bilim adamı olmadığını hep biliyordum. Titriyorsun ha... Keşfettiğim son şeyleri görmek için heyecandan titriyorsun. Niye hareket etmiyorsun o zaman? Yoruldun mu? Eh, endişelenme dostum; çünkü geliyorlar... Bak, bak, lanet olsun, bak... Tam sol omzunun üstündeler..."

Anlatacaklarımın geri kalan kısmı, belki de gazete haberlerinden tanıdık gelecektir size. Polis, eski Tillinghast malikânesinde bir silah sesi duydu ve bizi orada buldu - Tillinghast'ı ölü, beni de baygın olarak. Revolver elimde olduğu için beni tutukladılar; ama üç saat sonra, Tillinghast'ın işini felcin bitirdiğini ve ateş açtığım şeyin, artık laboratuvar zemininde toparlanamazcasına parçalanmış halde yatan o zararlı makine olduğunu anlamalarının ardından serbest bıraktılar. Onlara gördüklerimin ne olduğuna dair çok fazla bir şey anlatmadım; çünkü sorgu amirinin bu konuda şüpheci davranacağından korkmuştum; ama olayın ana hatlarını kaçamak bir üslupla anlattığım için doktor, hiç kuşkusuz, kinci ve katil çılgın tarafından hipnotize edildiğimi söyledi.

Doktora inanmış olmak isterdim. Bu, etrafımdaki ve üstümdeki havayla gökyüzü hakkında şu an düşündüklerimi kafamdan atabilseydim, bunun hırpalanmış sinirlerime yardımı dokunurdu. Kendimi ne yalnız ne de rahat

hissediyorum, yorgun olduğum zamanlarda, korkunç ve ürpertici bir izlenme duygusu üzerime üzerime geliyor. Beni doktora inanmaktan alıkoyan basit bir olay var - Polis, Crawford Tillinghast'ın öldürdüğünü söyledikleri uşakların cesedini asla bulamamıştı.

Bu öykü ilk kez Weird Tales dergisinde, Vol. 6, No: 3. (Eylül 1925) yayınlanmıştır.

---

(1) *Tillinghast adına, Lovecraft'ın bir başka romanında, Charles Dexter Ward Olayı'nda da (Altıkırkbeş yayın, 2000) rastlıyoruz: "Charles Dexter Ward'ın büyük büyük büyükbabası olan Welcome Potter, Kaptan Dutie Tillinghasf'ın kızı olan Bayan Eliza'nın kızı Ann Tillinghast ile 1785 yılında evlenmiştir, ki bu Bayan Eliza da dönemin en büyük büyücülerinden Joseph Curver'ın eşidir." - tuhaf ilişkilerin, esrarengiz bağlantıların ardı sıra gitmeye meyilli okuyucularımız için ilginç olabilir...*

(2) Epifiz: Omurgalılarda bulunan, işlevi tam olarak aydınlatılamamış iç algıbezi. Beyindeki diensefalin (arabeyin) tavanından gelişen epifiz, bazı basit yapık omurgalılarda hemen hemen göz kadar iyi gelişmiş bir duyu organıdır; bazılarında ise bu düzeyde gelişememiş bir ışık alıcısı olarak işlev görür. Epifizin iç salgıbezi olarak bilinen tek işlevi melatonin hormonunu üretmektir; bu hormon siyah ya da kahverengi bir hormon olan melaninin, melanofor denen pigment hücrelerinde yoğunlaşmasını sağlar.

Önceki Unutuş

Son günlerin ağırlığı üzerime çöküp, varoluşun sevimsiz küçük meseleleri, tıpkı işkencecilerin, kurbanlarının bedenlerindeki aynı noktaya hiç durmaksızın akıttıkları küçük su damlaları gibi beni deliliğe sürüklemeye başladığı zamanlarda, uykunun o zihin açıcı barınağına sığındım. Rüyalarımda, hayatta boşu boşuna aradığım güzelliğin küçücük bir kısmını buldum. Ve eski bahçelerde, büyülü ormanlarda gezindim.

Bir keresinde rüzgâr, hoş kokulan getirerek, yumuşacık eserken güneyin beni çağırdığını duyumsadım ve yabancı yıldızların altında sonsuz, umarsızca yelken açtım.

Bir keresinde, yağmur tatlı tatlı yağarken, mor menekşe rengi bir şafağın, sedef rengi kameriyelerin ve hiç solmayan güllerin bulunduğu başka bir âleme ulaşana dek, yerin altında, güneşin değmediği ırmakta bir kayığın içinde aşağılara doğru kayıp gittim.

Ve bir keresinde, gölgeli koruluklarla harabelere uzanan, içinden küçük bronz bir kapı aracılığıyla geçilen, çok eski zamanlardan kalma asma yapraklarının yeşile boyadığı kocaman bir duvarla son bulan altın rengi bir vadi boyunca yürüdüm.

O vadinin içinde defalarca yürüdüm. Kıpır kıpır kıpırdanan ve grotesk bir biçimde kıvrımlar meydana getiren ağaçların, nemli gri toprağın, gömülü tapınakların boyanmış taşlarını açığa çıkararak bir gövdeden diğerine serildiği hayali bir yarı aydınlık içinde süreleri giderek uzayan soluklanmalar yaşardım. Hayallerimin amacı daima, küçük bronz bir kapısı olan, asma yapraklarıyla kaplanmış büyük duvara ulaşmaktı.

Bir süre sonra, uyanık geçen günlerimin griliğine ve birbirine benzeyen tekdüzeliğine dayanma gücümün azaldığı anlarda olduğu gibi, afyonlu bir huzur içinde, sık sık vadiye ve gölgeli koruluklara doğru rastgele sürüklenir, zevklerden ve yeni renklerden arınmış vurdumduymaz dünyaya sürüne sürüne geri dönmek ihtiyacı duymamak için, ebedi yaşama mekânımda onları nasıl zaptedebileceğimi merak ederdim. Büyük duvardaki küçük kapıya daha dikkatli baktığım zaman, kapının ardında, bir kez girildi mi geri dönüşün asla mümkün olmadığı bir rüya diyarının varlığını hissettim.

Her gece uykumda, çok iyi saklanmış olduğunu bilmeme rağmen asma yapraklarıyla kaplı antik duvardaki kapının gizli mandalını aramakla

uğraştım. Kendi kendime daima, duvarın ötesindeki krallığın sadece daha devamlı değil aynı zamanda daha muhteşem ve daha renkli olduğunu söylerdim.

Sonra bir akşam Zakarion'un rüya ülkesinde, çok eskiden bu şehirde yaşamış ve uyanık dünyada hiç doğmamış oldukları için çok daha zeki olan rüya bilgelerinin düşünceleriyle dolu, sararmış bir papirüs buldum. Kâğıdın üzerinde rüyalar âlemi hakkında pek çok şey yazılıydı. Bunların içinde altın vadi, tapınaklı kutsal koruluk ve içinden küçük bronz kapı yoluyla geçilen yüksek duvar hakkında birtakım kadim bilgiler de vardı. Bu eski zaman bilgilerini gördüğüm zaman, aklımdan bir türlü çıkaramadığım sahnelerden bahsedildiğini fark ettim. Sararmış papirüsü uzun uzun okudum.

Bazı rüya bilgeleri, göz kamaştırıcı ifadeler kullanarak, geçilemeyen kapının mucizelerini yazmışlardı. Ama diğer bilgeler düş kırıklıklarından ve dehşetten bahsediyorlardı. Bunların hangisine inanacağımı bilemedim. Yine de meçhul toprakların sonsuzluğuna geçmek için ruhumda çok daha fazla bir arzu yükseldi; şüphe ve gizem cazibelerin cazibesidir ve hiçbir yeni korku, sıradanlığın günlük işkencesinden daha dehşetli olamaz. Kapıyı ardına kadar açıp beni içeri itecek eczayı bulduğum zaman onu gelecek uyanışımda almaya karar verdim.

Geçen akşam bulduğum eczayı yuttum ve bir hayal gibi gölgeli koruluklara, altın vadiye doğru aktım. Antik duvara vardığımda, bu kez küçük bronz kapının aralık olduğunu gördüm. Kapının ötesinde kıvrım kıvrım devasa ağaçları ve yarı yarıya toprağa gömülmüş tapınakların zirvelerini tutuşturan esrarengiz bir alev topu belirdi. Geri dönmemin asla mümkün olmayacağı diyarların ahenk dolu ihtişamını görme umuduyla içeri süzüldüm.

Ama kapı iyice açılıp eczanın ve rüyanın yarattığı sihir beni ileriye doğru ittiğinde, bütün görünümlerin ve ihtişamın bittiğini anladım; bu yeni diyarda ne toprak ne de deniz vardı, sadece sınırsız ve insansız uzamın bembeyaz boşluğu uzanıyordu. Böylece o ana dek ummaya cesaret ettiğimden çok daha mutlu bir şekilde, doğaüstü hayatın, bir özet olarak, ıssız bir saat için beni oradan çağırdığı kristal unutuşun o doğal sınırsızlığında bir kez daha eridim.

1920

Bu öykü ilk olarak Mart 1921'de, The United Amateur, Vol. 20, No. 4. de yayınlanmıştır.

Adsız Kent

Adsız kente yaklaştığım zaman onun lanetlenmiş olduğunu biliyordum. Kavruk, korkunç bir vadide ay ışığının altında yolculuk ediyordum ve onun kötü yapılmış bir mezardan dışarıya fırlamış ceset parçaları gibi, kumların üstünde tuhaf bir şekilde çıkıntı yaptığını gördüm. Tufandan kurtulmuş bu eski şeyin, en eski piramidin büyük büyükannesinin, yıllar içinde yıpranmış taşları korku uyandırıyor, anlaşılmaz bir aura beni geri püskürtüyor ve hiçbir insanın görmemesi gereken, şimdiye kadar da hiçbir insanın görmeye kalkışmadığı uğursuz, eski zamanlara ait sırlardan uzaklaşmaya zorluyordu.

Arap çölünün uzak köşelerinin birinde harap olmuş, derdini anlatmaktan aciz bir halde adsız kent uzanır; alçak surları sayısız çağın yığdığı kumlar sayesinde neredeyse gömülmüştür. Memphis'in[(1)] ilk taşları konulmadan öncesi de böyle olmalıydı ve Babil'in tuğlaları henüz pişmemişken de . .. Ona bir ad verecek ya da bir dönem var olduğunu hatırlatacak kadar eskilere ait bir efsane yoktur; ama kamp ateşlerinin etrafında fısıltılarla konuşulan ve şeyhlerin çadırlarında ninelerin hakkında mırıldanarak konuştuğu odur ki, bütün kabileler, nedenini tam bilmeksizin ondan sakınırlardı. Deli şair Abdul Alhazred[(2)], açıklanamaz beyitini söylemeden önceki gecede bu kenti düşlemişti:

"Sonsuza dek yatabilen o ki ölü değildir,
Ve tuhaf çağlar ilerledikçe ölüm dahi ölebilir."

Arapların, garip masallarda anlatılan ama hiçbir canlı insanın görmediği adsız kentten uzak durmak için oldukça iyi nedenleri olduğunu bilmeliydim, yine de onlara meydan okudum ve devemin üstünde ayak basılmamış ıssız kumlara gittim. Onu bir tek ben gördüm ve işte bu yüzden kimsenin yüzü benimki kadar korkunç dehşet hatları taşımaz; ve işte bu yüzden gece rüzgârı pencereleri tıkırdatırken kimse o kadar dehşete kapılarak titremez. Bitimsiz bir uykunun hayaleti andırır sessizliğinin içinde ona rastladığımda, çöl sıcağının ortasındaki soğuk ay ışınlarının donduruculuğuyla bana baktı. Ve ben de onun bakışma karşılık verirken onu bularak kazandığım zaferi unuttum ve şafağı beklemek için devemle birlikte hareketsiz kaldım.

Saatlerce bekledim, ta ki doğu grileşip, yıldızlar solana ve grilik altın varaklı pembe ışığa dönene dek. Bir inilti duydum ve eski zamanlardan kalma taşların arasında bir kum fırtınasının kıpırdandığını gördüm. Oysa gökyüzü açık, çölün engin derinlikleri sakindi. Sonra birdenbire, çölün uzak köşesinden güneşin alevli ucu çıkageldi; geçip giden küçücük kum fırtınasının arasından görünüyordu ve o heyecanlı halimle, uzak derinliklerden bir müzikal metal çatırtısının ateşli diski selamlamak için geldiğini sandım: tıpkı Memnon[(3)] Nil kıyılarından onu selamlar gibi...

Kulaklarım çınladı ve devemi adı anılmaz o yere doğru kumda yavaşça sürerken hayal gücüm kıpırdanmaya başladı; o yer ki yaşayan insanlar içinde bir tek ben görmüştüm.

Evlerin ve mekânların biçimsiz temelleri arasında bir oraya bir buraya dolaşıp durdum, uzun zaman önce burayı kurmuş ve burada yaşamış insanları, tabii eğer insanlarsa, anlatan ne bir oyma ne de bir kabartma buldum. Oranın eskiliğinde sağlıksız bir şeyler vardı ve kentin gerçekten de insanoğlu tarafından yapıldığını kanıtlayacak bir işaret ya da araçla karşılaşmayı çok istedim. Yıkıntılarda hoşuma gitmeyen bazı kendine özgü özellikler ve boyutlar vardı. Yanımda pek çok alet bulunuyordu ve yıkılmış binaların duvarlarını bayağı bir kazdım; ama yavaş ilerliyordum ve dikkate değer hiçbir şey ortaya çıkmadı. Gece ve ay geri dönünce, yeni korkular taşıyan dondurucu bir rüzgâr hissettiğim için kentte kalmaya cesaret edemedim. Ben antik surları ardımda bırakarak dışarıya uyumaya giderken arkamda iç çeken küçük bir kum fırtınası toplanmış, ay parlak ve çölün büyük bir bölümü dinginken, gri taşların üzerinde dönenmeye başlamıştı.

Tam şafak vakti korku dolu bir rüyalar töreninden uyandım. Kulaklarım metal bir çanmış gibi çınlıyordu. Kum fırtınasının adsız kentin üzerinden kaldırdığı son kumların arasından al al bakan güneşi gördüm ve manzaranın geri kalanının sessizliği dikkatimi çekti. Bir kez daha, bir örtünün altındaki ogre gibi, kumların altından kabaran, kuluçkaya yatmış o kalıntılara gitmek için cesaretimi topladım ve unutulmuş ırkın yadigârları için tekrar boşu boşuna kazıp durdum. Öğlen olduğunda dinlendim ve akşamüstü, zamanımın çoğu duvarlar ile unutulmuş caddelerin ve neredeyse yok olmuş binaların dış hatlarının izlerini araştırmakla geçti. Şehrin zamanında gerçekten görkemli olduğunu gördüm ve bu büyüklüğünün kökenlerini merak ettim. Kaide'nin[(4)] bile anımsatamayacağı kadar uzak bir çağın bütün harikalarını kendi kendime gözümde canlandırdım ve insanoğlu henüz gençlik çağındayken Mnar diyarında var olan üzerine hüküm inmiş

Sarnath'ı ve insanoğlu henüz var olmamışken gri taşlardan yapılmış Ib[(5)] kentini düşündüm.

Birden yüzeydeki tabakalar altındaki asıl kayanın kumdan tamamen çıktığı ve alçak bir tepe oluşturduğu bir yerle karşılaştım; tufandan önceki halkın başka izlerini taşır görünen bir şeyi de sevinçle burada gördüm. Hiç kuşkusuz birkaç küçük, bodur kayadan yapılma ev ya da tapınağa ait olan birtakım cepheler tepenin yüzüne kabaca oyulmuştu. Kum fırtınaları, dışarıda olabilecek kabartmaların çoğunu uzun zaman önce silmiş olmasına karşın, bunların içlerinde hesaplanamayacak kadar uzak çağların gizleri korunuyor olabilirdi.

Yakınımdaki karanlık gedikler çok alçaktı ve kuma boğulmuştu, ama birini küreğimle temizleyip saklayabileceği gizemleri aydınlatmak için bir meşale yakarak, içeriye doğru emekledim, içeriye girdiğimde mağaranın gerçekten bir tapınak olduğunu gördüm ve çöl daha çöl değilken burada yaşamış ve tapınmış olan ırkın sade, süssüz izlerine baktım. Garip bir şekilde alçak olan ilkel sunaklar, sütunlar, kovuklar yok olmamıştı ve bir heykele ya da freske rastlamadıysam da birtakım amaçlar için semboller halinde biçimlendirilmiş birçok tuhaf taş vardı. Keskiyle biçim verilmiş odanın alçaklığı çok garipti, dizlerimin üstünde zar zor duruyordum; ama içerisi öyle büyüktü ki meşalem sadece bir bölümünü aydınlatabiliyordu. Bazı uzak köşelere ulaştığımda tuhaf bir şekilde titredim; çünkü bazı sunaklar ve taşlar korkunç, aykırı, dile getirilmez birtakım unutulmuş ayinler yapıldığı düşüncesini uyandırıyordu ve böylesi bir tapınağı ne tür insanların inşa edip ziyaret etmiş olabileceğini merak ettim. Mekânda bulunan her şeyi gördüğümde, tapınakların ne sunacağını bulmanın açgözlülüğüyle yeniden dışarıya emekledim.

Artık gece yaklaşmıştı, yine de gördüğüm elle tutulur şeyler, merakımın korkuma üstün gelmesini sağladı. Böylece adsız kenti ilk gördüğümde gözümü korkutan, ayın düşürdüğü uzun gölgelerden kaçmadım. Alacakaranlıkta bir başka gediği temizledim ve yeni bir meşale yakarak içine doğru süründüm, yine ne olduğu belli olmayan taşlar ve sembollerle karşılaştım, diğer tapınaktakilerden belirgin bir farkları yoktu. Bu oda da alçaktı; ama daha genişti, anlaşılmaz ve gizemli sunaklarla dolu dar bir geçitte sona eriyordu. Bu sunakları incelediğim sırada, dışarıda esen bir rüzgâr ve devem sessizliği deldi, hayvanı korkutanın ne olduğunu görmek için dışarı çıktım.

Ay, geçmişe ait yıkıntıların üzerinde canlı bir şekilde parlıyor, önümdeki tepenin kenarındaki bir noktadan esen, güçlü ama giderek azalan bir rüzgâr tarafından kaldırılan yoğun bir kum bulutunu aydınlatıyordu. Deveyi bu dondurucu, kumlu rüzgârın rahatsız ettiğini ve onu daha korunaklı bir yere yönlendirmek üzere olduğunu anlamıştım ki şans eseri yukarı baktım ve tepenin üstünde rüzgâr falan esmediğini gördüm. Bu beni şaşırttı ve yeniden korkuyla dolmama yol açtı; ama derhal, gün doğumundan ve gün batımından önce gördüğüm ve duyduğum yerel rüzgârları anımsayarak bunun normal bir şey olduğu yargısına vardım.

Rüzgârın bir mağaraya açılan kaya yarığından geldiğine karar verdim ve havalanan kumu kaynağına kadar takip etmek üzere izledim; kısa sürede, benden, güney yönünde, neredeyse görülemeyecek kadar uzak olan bir tapınağın siyah ağzından geldiğini anladım. Öksürten kum bulutuna karşı bu tapınağa doğru zorlukla yürüdüm, yaklaştıkça etraftakilerden daha büyük göründü ve pişmiş kumda diğerlerinden daha az tıkanmış bir giriş ortaya çıktı. O dondurucu rüzgârın korkunç kuvveti meşalemi neredeyse söndürmeseydi içeri girecektim. Rüzgâr kara kapıdan dışarıya delicesine aktı; kumu karıştırdıkça ve tuhaf yıkıntıların arasına dağıttıkça garip bir şekilde iç çekiyordu. Kısa zamanda gücü azaldı ve kum giderek duruldu, ta ki her şey dinginleşene dek; ama kentin hayaleti andıran taşlarının arasında bir varlık yürüyor gibiydi ve aya baktığım zaman, onun huzursuz sulara yansımış gibi titrediğini gördüm. Anlatabileceğimin çok daha ötesinde korkmuştum; ama kapıldığım merakı bastıracak kadar değildi; böylece, rüzgâr kesilir kesilmez, onun doğduğu karanlık odanın içine girdim.

Bu tapınak, dışarıdan tahmin ettiğim kadarıyla, daha önce ziyaret ettiklerimin hepsinden büyüktü; içerilerdeki bilinmeyen bir bölgeden rüzgârlar estirdiğine göre, herhalde doğal bir mağaraydı. Burada oldukça dik bir durumda durabiliyordum, ama taşların ve sunakların diğer tapınaklardakiler kadar alçak olduğunu gördüm. Duvarlarda ve çatıda, ilk kez, o eski ırkın sahip olduğu resim sanatının bazı izlerini gördüm, neredeyse tamamen solmuş ya da dökülmüş garip, kıvrık boya darbeleri vardı; artan bir heyecanla, sunakların ikisinde güzel yapılmış kıvrımlı oymalar labirentine rastladım. Meşalemi yukarıya doğru kaldırdığımda, çatının şekli bana doğal olamayacak denli düzenli göründü ve onun üstünde ilkin hangi tarih öncesi taş yontucularının çalıştığını merak ettim. Mühendislik açısından çok hünerli olmalıydılar.

Sonra, fantastik ateşin daha parlak bir alevi, aradığım şeyi gösterdi, ani rüzgârın estiği o uzak derinliklere açılan bir giriş; ve sert kayaya küçük, yapay bir kapının oyulmuş olduğunu gördüğümde sararıp soldum. Meşalemi içeri uzattığımda pürüzlü tavanın çok sayıda ve dik olarak aşağıya inen küçük basamaklar üzerinde kemer yaparak alçaldığı, karanlık bir tünele baktım. O basamakları rüyalarımda daima göreceğim; çünkü ne ifade ettiklerini öğrendim. O zaman, onlara basamak mı yoksa dik bir yokuştaki basit ayak çıkıntıları mı diyeceğimi bilememiştim. Çılgın düşünceler zihnimin içinde fır dönüyor, Arap peygamberlerinin sözleri ve uyarıları, çölü geçerek insanların bildiği diyarlardan, insanların bilmeye cüret bile edemediği adsız kente doğru süzülüyor gibiydi. Yine de, girişten içeriye ilerlemeden ve dik geçitten aşağıya, bir ip merdivende olduğu gibi önce ayaklarımı basarak dikkatle inmeye başlamadan önce, sadece bir anlığına durakladım.

Başka biri, benimki gibi bir inişi ancak uyuşturucuların ya da hezeyanın yarattığı korkunç hayallerde yaşayabilirdi. Dar geçit, korkunç, tekinsiz bir kuyu gibi, sonu yokmuşçasına aşağıya iniyordu ve başımın yukarısında tuttuğum meşale emekleyerek indiğim derinlikleri aydınlatamıyordu. Katetmek zorunda olduğum mesafeyi düşündüğümde korkmama rağmen zamanı şaşırmış ve kol saatime bakmayı da unutmuştum. İzlediğim yönde ve eğimde değişiklikler oldu ve bir keresinde, öncelikle kayalık zemin boyunca ayaklarımı bir solucan gibi kıvırıp meşaleyi başımın üstünde, bir kol boyu uzakta tutmak zorunda kaldığım uzun, alçak, düz bir geçide rastladım. Burası diz üstünde yürünebilecek kadar yüksek değildi. Sonrasında bir sürü başka dik basamak vardı ve zayıflayan meşalem söndüğünde hâlâ aşağıya doğru bitmezcesine, kıvrılarak iniyordum. Bunu tam zamanında fark ettiğimi sanmıyorum; çünkü söndüğünün farkına vardığımda meşaleyi yanıyormuş gibi başımın üstünde tutmayı sürdürüyordum.

Tuhaf olana, bilinmeyene duyduğum ve beni dünya üzerinde bir gezgin, kadim ve ulaşılmaz mekânların avcısı yapan dürtü yüzünden dengesizleşmiştim.

Karanlıkta, zihnimdeki demonlara dair bilgi hazinesinin ışığı çaktı: deli Arap Alhazred'in söylediği cümleler, Damascius'un[(6)] kâbuslarından gizemli paragraflar ve Gauthier de Metz'in hezeyanlarla dolu Image du Monde'unun kepaze satırları. Garip alıntıları yineledim; Afrasiap'ı ve onunla birlikte aşağıya, Oxus'a doğru, yüzen demonları mırıldandım; ardından Lord

Dunsany'nin[7] öykülerinden bir cümleyi, şarkı söyler gibi tekrarlayıp durdum:

"Dipsiz derinliğin yankılanmaz karanlığı."

Eğim iyiden iyiye dikleşince Thomas Moore'dan bir parçayı, daha fazla söylemeye korkana dek aynı tonda yineledim:

"Karanlığın bir sarnıcı, siyah
Cadıların kazanı gibi, dolduğunda
Ay tutulduğunda imbiklenmiş ay kimyasıyla.
Ayaklar aşabilir mi diye eğildim bakmaya
Altımda gördüğüm derin yarıktan aşağıya,
Gözün keşfedebileceği kadar uzakta
Karanlık köşeleri cam kadar pürüzsüz,
Parlıyor üzerleri cilalanmışcasına
Bu kara ziftle
Ölümün Tahtı Yayıyor ışığı yapış yapış kıyılarına."

Ayağım yeniden düzgün bir zemini hissettiğinde zaman sanki var olmayı kesmişti ve kendimi, artık başımın üstünde hesaplanamayacak kadar yükselen bir tavanı olan, diğer iki tapınaktaki salonlardan daha yüksek bir yerde buldum. Ayağa pek kalkamasam da, dizlerimin üzerinde dik durabiliyordum ve karanlıkta ayaklarımı sürüyerek oraya buraya emekledim. Çok geçmeden, duvarlarına cam kapaklan olan tahta kasalar dizilmiş dar bir geçitte olduğumu anladım. Zımparalanmış tahta ve cam gibi şeyleri Paleozoik Çağ'a ait bu dipsiz yerde hissettiğimde, bunun olası sonuçlarını düşünerek ürperdim. Kasalar, geçidin her iki kenarına düzenli aralıklarla yerleştirilmiş gibiydi. Dikdörtgen biçimliydiler ve yatay yerleştirilmişlerdi. Şekil ve boyut açısından korkunç derecede tabutlara benziyorlardı. Birkaç tanesini daha iyi inceleyebilmek için yerinden oynatmaya çalıştığımda, çok sıkı olarak tutturulduklarını gördüm.

Geçidin uzun olduğunu gördüğüm için çevremi hissetmek ve duvarlarla kasa sıralarının devam ettiğine emin olmak adına karşıdan karşıya geçip, koşar gibi emekleyerek zorlukla ilerledim; ki bir göz karanlıkta beni izleseydi berbat bir görüntüyle karşılaşırdı. İnsan görsel olarak düşünmeye öylesine alışmış ki, karanlığı neredeyse unuttum ve sanki görüyormuş gibi,

bitmek bilmeyen tahta ve cam koridorunun alçak tavanlı değişmez tekdüzeliğinin içinde düşündüm. Sonra tarif edilemez bir şeyler duyumsadığım anda onu gördüm.

Hayal kurmaktan gerçek görüşe tam olarak ne zaman geçtiğimi söyleyemem; ama ileride derece derece artan bir parlaklık belirdi ve hemen, koridorla kasaların dış hatlarını, bilinmeyen bir yeraltı fosforunun yardımıyla açığa çıkarılmış olarak gördüğümü anladım. Işık çok soluk olduğundan, kısa bir süre için her şey gözüme tam da düşlediğim gibi gözüktü; ama mekanik bir şekilde daha güçlü olan ışığa doğru tökezleyerek ilerledikçe, hayal gücümün çok zayıf kaldığını fark ettim. Bu uzayıp giden salon, yukarıdaki kentin tapınakları gibi zarafetten yoksun bir kalıntı değildi, çok görkemli ve egzotik bir sanatın anıtıydı. Zengin, canlı ve cesur fantastik tasarımlarıyla resimler, duvarda, hatları ve renkleri, betimlemenin ötesinde, olan kesintisiz bir duvar resmi oluşturuyordu. Kasalar tuhaf altın rengi tahtadan, kapakları enfes camdandı ve insanın en karmaşık rüyalarındaki groteskliğin bile ötesine geçen yaratıkların mumyalanmış bedenlerini saklıyorlardı.

Bu canavarlar hakkında fikir yürütmek olanaksızdı. Sürüngen cinsindendiler. Beden hatları bazen timsahı, bazen foku andırıyor; ama esasen herhangi bir doğa bilimcinin ya da paleontologun daha önceden duyduğu bir şeylere benzemiyorlardı. Boyları, yaklaşık olarak kısa bir insan kadardı ve ön ayaklarında garip bir şekilde insan elleri ve parmaklarına benzeyen, açıkça narin olduğu görünen ayaklar vardı. Hepsinden de tuhaf olan şey, bilinen bütün biyolojik ilkeleri çiğneyen hatlara sahip olan kafalarıydı. Bu yaratıklar hiçbir şeyle karşılaştırılamazdı - bir an kedi, bulldog, mitolojik Satir[(8)] ve insan gibi çeşitli varlıklarla karşılaştırmalar yaptım. İupiter'in[(9)] bile öyle kocaman, çıkıntılı alnı yoktu. Yine de boynuzlar, buruna benzer bir şey ve timsahı andıran çeneleri bu yaratıkları bütün sınıflandırmaların dışında tutuyordu. Bir an için yapay putlar olduklarına dair küçük bir kuşku duyarak, kendi kendime mumyaların gerçek olup olmadığını tartıştım; ama az sonra, onların adsız kentte yaşam varken yaşamış, paleozoik çağa ait birtakım türler olduğuna karar verdim. Groteskliklerini taçlandırırcasına, birçoğu en pahalı kumaşlardan, debdebeli bir şekilde giydirilmişler, üzerlerine altın, mücevher ve bilinmeyen parlak metallerden yapılmış bol miktarda süsler yerleştirilmişti.

Bu sürüngen yaratıklara verilen önem çok büyük olmalıydı, çünkü freskli duvarlardaki ve tavandaki yabanıl desenler arasında ilk sırayı alıyorlardı.

Sanatçı, benzersiz bir beceriyle onları, içinde boyutlarıyla uyuşan kentler ve bahçeler olan kendilerine ait bir dünyada çizmişti; belki de onlara tapınmış olan halkın ilerleyişini de gösteren alegorik bir resimli tarih oluşturulduğunu düşünmeden edemedim. Kendi kendime dedim ki, dişi kurt Roma için neyse ya da bir totem yaratıkları Kızılderili kabileleri için neyse, bu yaratıklar da adsız kentte yaşayanlar için oydu.

Bu bakış açımı koruyarak adsız kentin muhteşem destansılığının izlerini arayıp yaklaşık olarak bulabiliyordum: Afrika dalgaların arasından su yüzüne çıkmazdan önce dünyaya hükmetmiş, kudretli bir deniz kıyısı metropolünün, deniz çekilirken yapılan mücadelelerin, bulunduğu bereketli vadiye doğru sürünerek ilerleyen çölün öyküsüydü bu. Savaşlarını ve zaferlerini, yaşadıkları güçlükleri ve yenilgileri gördüm: halkının binlercesinin - burada alegorik olarak grotesk sürüngenler halinde tasvir edilmişlerdi - kayalardan aşağıya, peygamberlerinin onlara anlattığı bir başka dünyaya doğru olan yollarını olağanüstü bir biçimde, keski keski açarak, çöle karşı yürüttüğü korkunç savaşı. Hepsi çok canlı bir şekilde tuhaftı, gerçekçiydi ve tüm bunların benim yaptığım dudak uçuklatıcı inişle bağlantılı olduğu su götürmezdi. Hatta geçitleri bile tanıdım.

Koridor boyunca daha parlak ışığa doğru emeklerken resimli destanın son evrelerini, adsız kentte ve onun vadisinde yaklaşık on milyon yıl boyunca yaşamış ırkın oradan ayrılışını gördüm; bir ırk ki, ruhları, dünyanın gençliğinde göçebe olarak oralara yerleşip bakir kayaların üzerine, tapınmaktan asla vazgeçmedikleri o çok eski sunakları yontan bedenlerinin seçildiği sahnelerden çekilmiş. Şimdi ışık biraz daha iyi olduğu için, resimleri daha yakından inceledim ve acayip sürüngenlerin bilinmeyen kimseleri temsil etmek zorunda kalmış olduklarını anımsayarak, adsız kentin geleneklerini düşündüm. Çoğu şey tuhaf ya da açıklanamazdı. Yazılı bir alfabeye de sahip olan bu uygarlık, kendinden ölçülemeyecek denli sonra gelen Mısır ve Kaide medeniyetlerinden çok daha yüksek bir düzeye çıkmıştı, ancak tuhaf bir biçimde atlanan şeyler vardı. Örneğin savaşlara, şiddete ve salgın hastalıklara ait olanların dışında ölümleri ya da cenaze âdetlerini betimleyen resimler bulamadım; doğal ölümle ilgili bu ağız sıkılığı karşısında hayrete düştüm. Sanki ideal ölümsüzlük neşeli bir yanılsamayla korunmuştu.

Geçidin sonlarına doğru yaklaştıkça duvarlarda en pitoresk ve şatafatlı sahneleri görebiliyordum. Adsız kentin terk edilmişliğinin, yıkıntıya dönüşmüşlüğünün ve o ırkın yolunu taştan oyduğu yeni, garip cennet

krallığının karşıtlığı içindeki görünümler. Bu manzaralarda sürekli olarak ay ışığı altında gösterilen kent ve çöl vadisi, yıkık duvarların üzerinde asılı duran altından bir şöhret bulutuyla birlikte eski zamanların yarı açığa çıkan muhteşem mükemmelliği, sanatçı tarafından düşsel ve anlaşılması zor biçimde gözler önüne seriliyordu. Cennetsel sahneler neredeyse inanılmayacak denli abartılıydı, şanlı kentler, göksel tepeler ve vadilerle dolu sonsuz günün saklı dünyasını resmediyordu. Sanırım en sonlara ulaştığımda sanatsal anlatımın birden zayıfladığını gördüm. Resimler hünerli işler olmaktan çıkmış ve önceki sahnelerin coşkulu yapılarına göre biçimsiz bir hal almıştı. Bu sahneler, çölden sürüldükleri dış dünyaya karşı artan bir saldırganlığın eşlik ettiği kadim birikimin yavaş yavaş ilerleyen yozlaşmasını tescil eder gibiydiler. Halkın boyu - ki her zaman kutsal sürüngenler olarak simgelenmişlerdi - kademe kademe küçülmüşe benziyordu, buna karşın ruhları ay ışığındaki harabelerin üstünde asılı kalmış halde tasvir edilmişti. Süslü cübbeler içinde gösterilen bir deri bir kemik rahipler, yukarıdaki havayı ve onu soluyan herkesi lanetlemişlerdi, son sahnede, belki Sütunlar Kenti antik İrem'li bir öncü olan ilkel görünüşlü bir adamın, eski ırkın üyeleri tarafından paramparça edilişini gösteriliyordu. Arapların adsız kentten nasıl korktuklarını anımsıyordum ve bu noktadan sonra gri duvarlarla tavanın boş oluşuna sevinmiştim.

Duvarlardaki tarih gösterisine bakarken alçak tavanlı salonun ucuna çok yaklaşmıştım ve çevreyi aydınlatan fosfora benzer ışıldamanın geldiği girişin farkına vardım. Ona doğru emekleyerek, onun ötesinde uzanan sahneye her şeyi aşkın bir hayrete kapılarak haykırdım; çünkü orada daha parlak salonlar yerine, Everest Dağı'nın doruğundan güneşle aydınlanmış bir sis denizine bakan birinin görebileceği gibi, değişmez şekilli ışımanın sınırsızca yayıldığı bir boşluk vardı. Arkamda öyle basık bir geçit yer alıyordu ki, içinde dik duramıyordum; önümdeyse yeraltı parıltısından bir sonsuzluk uzanıyordu.

Dik bir basamak dizisi geçitten derinliklere doğru iniyordu - geçtiğim karanlık tünellerdeki gibi sayısız küçük basamak - oysa birkaç basamak sonra, hararetli buharlar her şeyi örtecekti. Koridorun sol duvarında masif tunç bir kapı ardına kadar açılmıştı. Çok kalındı ve fantastik kabartmalarla süslenmişti; ayrıca sıkı sıkıya kapansaydı, içerideki ışık âleminin tamamını mahzenlerden ve kayalık geçitlerden uzak tutardı. Basamaklara baktım ve o an için onları denemeye cesaret edemedim. Açık tunç kapıya dokundum ama hareket ettiremedim. Sonra, zihnim ölüme benzer bir yorgunluğun bile

kovamayacağı denli müthiş düşünceler içinde alev alev yanarken, ağır ağır, yüzükoyun zemine kapaklandım.

Düşünmeye açık bir halde, kapalı gözlerle orada yatarken, yeni ve korkunç bir anlam oluşturarak yeniden aklıma gelen fresklerde - adsız kentin en görkemli çağlarını tasvir eden sahnelerde - vadinin çevresindeki bitki örtüsünü ve tüccarlarının ticaret yaptığı uzak diyarları kısmen fark ettim. Bütün sürünen yaratıklarda göze çarpan alegori beni epey düşündürdü ve onun böylesine önemli bir resimli tarihi çok yakından izlemesine hayran oldum. Fresklerde adsız kent sürüngenlerin boylarına uygun bir orantıda resimlenmişti. Gerçek boyutlarım ve ne kadar görkemli olduğunu merak edip bir an yıkıntılarda gördüğüm bazı tuhaflıkları düşündüm. Özellikle yeraltı tapınaklarının ve garip koridorun ne denli alçak olduğunu düşündüm; çünkü sonunda tapınanlarını ister istemez minik sürüngenler haline getirmiş olmalarına karşın, bunlar kuşkusuz yücelttikleri sürüngen tanrılara uyularak oyulmuşlardı. Belki burada düzenlenen dinsel törenler de yaratıkları taklit etmek adına emeklenerek yapılıyordu. Her şeye rağmen hiçbir dinsel kuram, o olağanüstü inişteki bölüm geçitlerinin neden tapınaklar kadar alçak olduğunu - ya da kimsenin orada dizlerinin üzerinde bile duramayacağı kadar alçak olduğunu - kolayca açıklayamazdı. Mumyalanmış tiksindirici bedenleri bana o denli yakın olan sürüngen yaratıkları düşünürken, yeni bir korku çarpıntısı duyumsadım. Zihinsel çağrışımlar oldukça tuhaftır ve son resimde parçalanan zavallı ilkel adam dışında, dünyanın başlangıcından kalma yaşamın sembollerinin ve yadigârlarının ortasında dikilen tek insan bedeninin benimki olduğu düşüncesiyle korkuya kapıldım.

Oysa sıra dışı ve avare hayatım boyunca daima olduğu gibi, kısa bir süre içinde korkumu üstümden attım; çünkü aydınlık derinlikler ve o derinliklerin içerebileceği şeyler, en büyük kâşife yaraşır bir sorun teşkil ediyordu. O garip, küçük basamaklar dizisinden aşağıya, garip gizemli bir dünya uzanıyordu ve orada, resimlendirilmiş koridorda bulamadığım insan türüne ait hatıraları bulmayı umdum. Freskler bu düşük tavanlı krallıktaki inanılmaz kentleri, vadileri tasvir ediyordu ve düş gücüm beni bekleyen zengin, muazzam kalıntılara kaydı.

Doğrusu, korkularım gelecekten çok geçmişe dairdi. Ölü sürüngenler ve tufan öncesi çağlardan kalma fresklerle dolu, bildiğim dünyadan millerce aşağıda bulunan, tekinsiz bir ışık ve sisten meydana gelen başka bir âlemle karşılaştığım o koridordaki halimin yol açtığı apaçık korku dahi, şu

sahnenin dipsiz eskiliği ve hissettirdikleri karşısında duyduğum heyecana ve ölümcül dehşete denk olamazdı. Öylesine bir eskilik ki, onun tarihini ölçmek adsız kentin kayadan oyma tapınaklarına ve ilk taşlarına hakaret olurdu. Zaten fresklerdeki hayranlık uyandırıcı haritaların en yenilerinde dahi, sadece orada burada bir parça tanıdık gelen çizgiler dışında, insanın unuttuğu okyanuslar ve kıtalar görünüyordu. Resimlerin çizilişinin son bulması ve öldüresiye bir nefretle dolu olan ırkın bir şekilde, çürüme karşısında dayanamaması yüzünden sonraki jeolojik çağlarda neler olduğunu hiç kimse söyleyemezdi. Bu mağaralar ve onların ötesindeki aydınlık diyar bir zamanlar hayat doluydu; şimdiyse bu diyarın ortasında parıltılı kalıntıların içinde yapayalnızdım ve sessiz çöl gecesinin bu yadigârlara bekçilik ettiği sayısız çağı düşündükçe korkuyla titredim.

Birdenbire, soğuk ayın altında adsız kenti ve korkunç vadiyi ilk görüşümden bu yana beri beni esir eden o yoğun korku, bir kez daha boşandı ve yorgunluktan tükenmiş olmama karşın, kendimi çılgıncasına oturmaya çabalayıp geriye, dış dünyaya açılan tünellere giden karanlık koridora bakar buldum. Duyularım tıpkı geceleyin beni adsız kentten uzak tuttukları gibi gerilmişti ve beni neden bu denli çok etkilediklerini, niçin böyle olduğunu açıklayamıyordum. Az sonraysa belli bir ses yüzünden daha büyük bir şok geçirdim - ki bu ses kabri andıran derinliklere daldığımdan bu yana, mutlak sessizliği delen ilk sesti. Sanki uzaktan gelen lanetlenmiş bir ruh sürüsüne aitmişçesine derin, pes bir iniltiydi ve baktığım yönden geliyordu. Uğultunun şiddeti giderek yükseldi; ta ki basık tavanlı geçitte korkunç bir şekilde yankılanana kadar. Aynı esnada, yukarıdaki tünellerle kentten akarcasına, gittikçe artan bir soğuk hava akımını fark ettim. Havanın teması dengemi yeniden kazanmamı sağladı; çünkü gün batımında ve gün doğumunda derinliğin ağzından çıkan ani rüzgâr patlamalarını anımsayıverdim. Zaten onların biri benim gizli tünelleri bulmamı sağlamıştı. Saatime baktım ve gün doğumunun yakın olduğunu gördüm. Böylece mağara evine siler süpürürcesine dolan ve akşamları oradan dışarıya esen akıma direnmeye çalıştım. Doğal bir olay, bilinmeyene dair arap saçma dönmüş düşünceleri dağıttığı için korkum bir kez daha azalmıştı.

Uluyup inleyen gece rüzgârı, gizli dünyanın körfezine çılgınca akıp durdu. Yine yere kapaklandım ve gövdem açık kapıdan fosforlu derinliklere sürüklenir diye korktuğum için, zemini kavradım. Böylesine bir hiddet beklemiyordum ve bedenimin derinliklere doğru kaydığını fark etmeye

başladığımda, kuruntu ve hayallerin yol açtığı binlerce yeni dehşet üzerime çullandı. Rüzgâr patlamasının uğursuzluğu üzerimde inanılmaz hayaller uyandırdı. Kendimi, o korkunç koridordaki insan çizimiyle, adsız ırk tarafından parça parça edilen adamla, korkudan ürpererek yeniden karşılaştırdım; çünkü burgaçlar yapan akıntının iğrenç tırmalayışlarında, büyük ölçüde güçsüz olduğu için, giderek artan intikamcı bir öfke vardı. Sanırım sonunda delicesine çığlıklar attım - neredeyse çıldırmıştım - ama eğer bunu yapmışsam bile, çığlıklarım uluyan rüzgâr dalgalarının cehennemden çıkma kargaşasının içinde yitip gitmişti. Görünmez, katil akıma karşı sürünmeyi denedim; ama yavaşça ve aralıksızca bilinmeyen bir dünyaya çekilirken hali hazırdaki yerimi bile koruyamadım.

Sonunda aklımı hepten oynatmış olmalıyım; çünkü adsız kentin düşlerini gören deli Arap Alhazred'in açıklanamaz beytini tekrar tekrar mırıldanmaya başlamıştım:

"Sonsuza dek yatabilen o ki ölü değildir,
Ve tuhaf çağlar ilerledikçe ölüm dahi ölebilir."

Tam olarak nelerin olduğunu - karanlıkta hangi betimlenemez uğraşlara ve mücadelelere katlandığımı ya da nasıl bir cehennemin beni yaşama döndürdüğünü, ki yaşadıklarımı ölüm - ya da daha beteri - beni alıncaya kadar anımsayacak ve büyük bir korkuyla titreyeceğim düşünceleri sadece kasvetli çöl tanrıları bilebilirdi: canavarca, doğa dışı, muazzam bir şeydi; sabahın kahrolası, sessiz, erken ve birisinin uyuyamadığı saatlerinde inanılabileceklerin dışında, insan aklının çok ötesindeydi.

Sert rüzgârın saldırısındaki öfkenin cehennemi - iblissi - olduğunu ve sesinin terk edilmiş ıssız sonsuzlukların hapsedilmiş kötülüğü sayesinde çok iğrenç bir şekilde çıktığını söylemiştim. Etrafım hâlâ kargaşa halindeyken bu sesler arkamda bir yerde biçimlenerek beynime vurmaya başlamış gibiydi; ve aşağıdan, binlerce çağdır ölü olan sayısız eskiliğin mezarının içinden, insanoğlunun şafakla aydınlanan dünyasının fersahlarca altından, tuhaf dilli iblislerin hayaletvari hırıldayış ve lanetlemelerini duydum. Arkama döndüğümde, koridorun loşluğunda görünmeyen dipsizliğin parıltılı havasının içinde, adsız kentin sürünen sürüngenlerinin hatlarının biçimlendiğini gördüm - oraya buraya koşuşturan iblislerden oluşan bir kâbus sürüsü; nefretle çarpılmış, grotesk bir şekilde giyinmiş,

kimsenin başka bir şeyle karıştırma hatasına düşmeyeceği bir ırka ait, yarı saydam şeytanlar.

Ve rüzgâr kesilirken dünyanın derinliklerindeki gulyabani dolu karanlıkların içine doğru fırladım; çünkü büyük tunç kapı, son yaratığın ardından, Memnon'un onu Nil'in kıyılarından selamladığı gibi, uzak dünyadaki doğan güneşi karşılamak üzere dışarıya çıkan yankılar oluşturan sağır edici metalik bir müzik gürleyişiyle birlikte kapandı.

Ocak 1921

Bu öykü ilk olarak Kasım 1921'de, The Wolverine, No.ll'de yayınlanmıştır.

---

(1) *Memphis : Memfis olarak da bilinir, Mısır'ın Eski Krallık dönemindeki (İÖ y. 2686-2160) başkenti. Nil Deltası'nın güneyinde, ırmağın batı kıyısında yer alır. Genel kabule göre, şehir, Aşağı ve yukarı Mısır Krallıkları'nı birleştiren Menes tarafından kurulmuştur. Kentin "Beyaz Duvar" anlamına gelen ilk adının kaynağı büyük olasılıkla kralın beyaz badanalı sarayıydı. Siyasal açıdan da önem taşıyan beyaz, Aşağı Mısır Krallığı'nın rengiydi.*

(2) *Abdul Alhazred : HPL'nin en önemli ve görkemli kurgu kahramanıdır. Ustanın birçok yerde sırtını dayadığı Necronomicon adlı tehlikeli eserin yazarı olarak bilinir ve anladığımız kadarıyla uzak durulur.*

(3) *Memnon : Yunan mitolojisinde, Troya kraliyet soyundan gelen Tîthonos ile Şafak Tanrıçası Eos'un oğlu ve Habeşistan kralı. Troyalı savaşçı Hektor'un ölümünün ardından, Yunanlılara karşı Troya'nın son kralı olan amcası Priamos'un yardımına koşar. Büyük kahramanlıklar gösterse de Akhilleus tarafından öldürülür. Ama Eos'un gözyaşlarından etkilenen Zeus, Memnon'a ölümsüzlük bağışlar. Sonraki yıllarda şafakla birlikte Mısır'da III. Amenofis'in Teb yakınlarındaki dev heykelinden müziğe benzer bir ses yükselmesi, bu heykelle Memnon arasında bağlantı kurulmasına yol açtı. Annesi Eos'un selamını yanıtlayan Memnon'un sesi olduğuna inanılan bu ses, heykelin Roma İmparatoru Septimius Severus tarafından restore edilişinin ardından kesildi. Zaman içinde bu sesin güneşin doğuşu sırasında oluşan sıcaklık değişmesi nedeniyle yükselen havanın taştaki küçük deliklerden geçmesi sonucu ortaya çıktığı anlaşılacaktı.*

(4) *Kaide : Khaldea olarak da yazılır, Asur dilinde Kaldu, Babil dilinde Kaşdu, İbranice Kasddim. Babil'in güneyinde Eski Ahit'te de sık sık sözü edilen bölge. Arabistan Çölü ve Fırat Deltası arasında, Basra körfezi'ni çevreleyen toprakları kapsıyordu.*

(5) *Bu anlatılan konuyu ayrıntılı bir şekilde anlamak istiyorsanız, HPL'nin Altıkırkbeş Yayın tarafından kısa bir süre önce yayınlanan Dagon adlı kitabındaki "Sarnath'a İnen Hüküm" adlı öyküsünü okumalısınız.*

(6) *Damaskios : (y.480 - y. 550) yeni Platoncu filozof, Akademia'nın son başkanı. Günümüze ulaşan en önemli yapıtı İlk İlkelerle İlgili Sorunlar ve Çözümler'dir. Putperest olduğu halde sonraki Hıristiyan mistiklerine öncülük etmiştir.*

(7) *Edward John Moreton Drax Plunkett Dunsany (18. Baronu) : (1878-1957) İrlandalı oyun ve öykü yazarı. Yapıtlarında imgelem gücüyle entelektüel yaratıcılığı birleştirerek, inandırıcı bir düş dünyası kurmayı başarmıştır. Güney Afrika Savaşı ve I. Dünya Savaşı'na katıldı. Elliyi aşkın manzum oyun, roman, öykü ve anı kitabında zengin ve renkli bir düzyazı üslubuyla masal yaratıklarının ve tanrıların gizemli dünyalarını keşfetmeye çalıştı; ayrıca yapıtlarında kendine özgü bir uğursuzluk teması geliştirdi. HPL'nin sevdiği isimlerden biridir.*

(8) *Satir : Satirler ve Sirenler doğayı simgeleyen cinlerdir. Dionysos alayında yer alırlar. Gövdelerinin belden yukarısı insan, belden aşağıysa at ya da teke biçimindedir. Uzun ve dolgun bir kuyrukları vardır; ayakları at tırnağı biçiminde, erkeklik uzuvlarıysa dolgun ve kalkıktır. Kırlarda dolaşır ve Mainadların, nymphaların peşine takılırlar. Hayvanca duygularının yankısı yüzlerinde de görülür. Satirler daha çok plastik sanatlarda ve resimlerde canlandırılmıştır. Efsanelerde pek rol oynamazlar.*

(9) *İupiter : İuppiter diye de anılır. Adı Zeus baba, baba tanrı ya da gök tanrı anlamına gelen Diespiter'den (yani Zeus pater) türemiş olan İupiter, aslında Roma pantheon'unun en eski, en büyük tanrısıdır. Yunan dininin etkisiyle sonradan Zeus'la bir tutulmuştur. Roma dininde gök, gün ışığı, hava, yıldırım ve şimşek gibi doğal güçleri simgeleyen tanrıdır.*

Iranon'un Yolculuğu

Granit kent Teloth'un içinde dolaşan yaprak taçlı delikanlının sarı saçları mürle[1] parlıyordu ve mor kaftanı çok eski taş köprünün karşı tarafında uzanan Sidrak dağının fundalarıyla delik deşik olmuştu. Teloth insanları esmer ve serttiler, kare evlerde otururlardı ve onlar, kaşlarını çatarak, yabancıya ne zaman geldiğini, adının ve servetinin ne olduğunu sordular. Delikanlı da yanıtladı:

"Ben İranon'um ve Aira'dan geldim, güçlükle hatırladığım ama yeniden bulmaya çalıştığım çok uzak bir kentten. O uzak kentte öğrendiğim şarkıları söyleyen bir ozanım ben ve çağrım, insanların çocukluktan anımsanan şeylerle güzellikler yaratmasıdır. Benim servetimse, ay narinken ve batı rüzgârı lotus tomurcuklarını kıpırdatırken söylediğim şarkıların içindeki küçücük anılar, düşler ve umutlardır."

Teloth halkı bunları duyduğunda aralarında fısıldaşarak konuştular; çünkü granit kentin içinde ne kahkaha ne de şarkı vardı, bahar geldiğinde bazen bu sert insanlar Karthian tepelerine doğru bakarlar ve zihinlerinde gezginlerin anlattığı uzaklardaki Oonai'ın lavtalarını canlandırırlardı. İşte böyle düşünerek, ne yırtık pırtık kaftanının rengini, ne saçındaki mürü, ne sarmaşık yapraklarından yapılmış tacını, ne de altın sesindeki gençliği beğenmemelerine karşın yabancıdan kalmasını ve Mlin Kulesi önündeki meydanda şarkı söylemesini istediler. Akşam olduğunda İranon şarkılarını söyledi ve o söylerken yaşlı bir adam dua etti, kör bir adam ozanın başının üstünde ışıklı bir hale gördüğünü söyledi. Ama Teloth halkının çoğu esnedi, bir kısmı güldü ve bir kısmı da yatmaya gitti; çünkü yalnızca anılarının, düşlerinin ve umutlarının şarkısını söyleyen İranon, yararlı hiçbir şey anlatmamıştı.

"Alacakaranlığı, Ay'ı, yumuşak şarkıları ve uyumam için beşiğimin sallandığı yerdeki pencereyi hatırlıyorum. Pencereden, içinden altın ışıkların geldiği sokak görünüyor ve mermerden yapılmış evlerin üzerinde gölgeler dans ediyordu. Zeminin üzerinde başka hiçbir ışığa benzemeyen ay ışığından oluşmuş kareyi anımsıyorum ve annem bana şarkı söylerken, ay ışınlarında dans eden görünümleri, yaz vaktinde sabah güneşinin rengârenk tepelerinin üzerinde parladığını, güney rüzgârıyla gelip ağaçlara şarkı söyleten çiçeklerin tatlılığını da hatırlıyorum.

"Ey Aira, mermer ve zümrüt kenti, senin güzelliklerin nasıl da çoktur! Billur Nithra'nın öte yakasındaki sıcak ve mis kokulu ağaçlıkları, yemyeşil koyağa akan küçücük Kra çağlayanlarını ne kadar çok severdim! O ağaçlıklarda ve o koyakta çocuklar birbirlerine çelenkler örerlerdi, ben, akşam karanlığında, altımdaki kentin ışıklarını görürken ve kıvrımlı Nithra, yıldızları şerit şerit yansıtırken, dağdaki ağaçların altında garip düşler kurardım.

"O kentin içinde damarlı, renkli mermerden, altın kubbeli ve duvarları boyalı saraylar, gök mavisi havuzların ve kristal çeşmelerin bulunduğu yemyeşil bahçeler vardı. Ben, sık sık o bahçelerde ve o havuzların sığ sularında oynar, ağaçların altındaki uçuk renkli çiçeklerin arasına uzanarak düşlere dalardım. Bazen de gün batımında, uzun, yokuşlu caddeden kaleye doğru, açık araziye tırmanır ve mermerle zümrüdün büyülü kentine, altın alazdan cübbesinin altındaki harikulade Aira'ya yukarılardan bakardım.

"Seni uzun süredir özlüyorum, Aira, çünkü sürgüne gönderildiğimizde henüz çok gençtim; ama babam senin kralındı ve ben döneceğim yeniden sana, çünkü Yazgı'nın hükmü böyle. Seni yedi diyarda aradım ve bir gün korularında, bahçelerinde, sokaklarında, saraylarında hüküm süreceğim ve nereleri anlattığımı anlayacak, bana ne gülüp ne de sırtlarını dönecek insanlara söyleyeceğim şarkımı, çünkü İranon'um ben, Aira prensi."

O gece Teloth halkı yabancıyı bir ahıra yerleştirdi ve sabah olduğunda kentin yetkililerinden biri onun yanma gelip kunduracı Athok'un dükkânına gitmesini ve onun çırağı olmasını söyledi.

"Ama ben İranon'um, şarkı söyleyen ozan," dedi genç. "Üstelik gönlümde kunduracılık yapmak yatmıyor."

"Teloth'daki herkes çalışmalıdır," diye yanıtladı yetkili "Çünkü yasamız budur." Sonra İranon dedi ki:

"Niye çalışıyorsunuz? Yaşamak ve mutlu olmak için değil mi? Ama sadece daha fazla çalışmak için çalışırsanız mutluluk ne zaman çalar kapınızı? Yaşamak için çalışıyorsunuz. Ama yaşam güzelliklerden ve şarkılardan yapılma değil mi? Sonra aranızda ozan yok diye acı çekiyorsanız, nerede kaldı onca çabanın meyvesi? Şarkısız iş, bitmeyen, yorucu bir yolculuk gibidir. Böyleyse eğer, ölüm daha hoş olmaz mı?"

Oysa yetkilinin suratı asılmıştı, anlamamıştı ve yabancıyı azarladı.

"Sen tuhaf bir delikanlısın ve ben senin ne yüzünü ne de sesini sevmedim. Söylediğin sözlerle günaha giriyorsun, çünkü Teloth tanrıları çalışmanın iyi olduğunu söylemişlerdir. Bizim tanrılarımız bize ölümün

ötesinde sonsuz istirahatin olduğu ışıktan bir cennetin sözünü verdiler. İşte orada sonsuz istirahat ve kimsenin zihnini düşüncelerle ya da gözlerini güzellikle doldurmayacağı billur soğukluk olacaktır. Bu yüzden ya kunduracı Athok'un yanına git ya da gün batımında bu kenti terk et. Buradaki herkes bir iş görmelidir ve şarkı deliliktir."

Böylece İranon ahırdan çıktı ve granitten yapılmış, kasvetli, köşeli evler arasındaki dar taş sokaklar boyunca yürüdü, yeşil bir şeyler arıyordu, çünkü her şey taştan yapılmıştı. İnsanların kaşları çatıktı; ama kıpırtısız Zuro ırmağının kıyısındaki taş setin üzerinde, tepelerden aşağıya taşınan tomurcuklu dalları seyretmek için sulara üzgün gözlerle bakan genç bir çocuk oturuyordu. Ve çocuk ona dedi ki:

"Sen yetkilinin anlattığı, şu güzel bir ülkedeki uzak kenti arayan kişi değil misin? Benim adım Romnod, Teloth halkının soyundan geliyorum; ama granit kentin âdetlerine alışmadığım için güzelliğin ve şarkıların sıcak korularını ve uzak diyarlarını günbegün özlüyorum. Karthia tepelerinin ötesinde, insanların fısıldayarak hem güzel hem de korkunç olduğunu söylediği, lavtalar ve danslar kenti Oonai uzanır. Yolu bulacak kadar büyüdüğümde oraya gideceğim ve sen de oraya gitmeli, şarkı söylemeli, insanlara kendini dinletmelisin. Haydi Teloth kentini terk edelim ve pınarlı tepeler arasından yolumuzu bulalım. Sen bana nasıl yolculuk yapıldığım göstereceksin, ben de, akşamları yıldızlar düş kuranların zihinlerine hayalleri birer birer getirirken, senin şarkılarını dinleyeceğim. Üstelik belki de lavtalar ve danslar kenti Oonai, aradığın şu Aira'dan bile hoştur; çünkü sen Aira'yı eski günlerinden biliyorsun ve isimler sık sık değişir. Ey altın saçlı İranon, haydi insanların geçmişimizi bilecekleri, bizi kardeş gibi karşılayacakları, ne gülecek ne de surat asacakları Oonai'ya gidelim."

Ve İranon yanıtlamış:

"Öyle olsun küçüğüm; eğer bu taş diyarında birisi güzelliğe hasret duyacak olursa, dağlara ve ötesine bakınmak; ve seni durgun Zuro sayesinde kuruyup tükenesin diye geride bırakmayacağım. Ama sevincin ve anlayışın Karthian tepelerinin hemen ötesine yerleştiğini düşünme ya da bir gün içinde, bir yıl veya beş yıl içinde bulabileceğin herhangi bir yerde olabileceğini. Bana bak, ben senin kadar küçük olduğumda, donmuş Xari civarındaki, kimsenin düşlerime kulak vermediği Narthos vadisinde yaşıyordum; ve kendi kendime dedim ki, büyüdüğüm zaman güney yamacındaki Sinara'ya gideceğim ve pazar yerindeki gülümseyen hecin devesi binicilerine şarkılar söyleyeceğim. Ama Sinara'ya gittiğimde, hecin

devesi binicilerinin hepsinin sarhoş ve küfürbaz olduklarını, onların şarkılarının benimkiler gibi olmadığını gördüm, böylece bir mavnanın içine girip Xari'den aşağıya, akik surlu Jaren'e yolculuk yaptım. Jaren'deki askerler bana güldüler ve beni oradan kovdular, sonrasında pek çok kenti dolaşıp durdum. Büyük şelalenin altındaki Stethelos'u gördüm, bir zamanlar üzerinde Sarnath'ın yükseldiği bataklığı seyrettim. Thraa'ya, İlarnek'e, eğrilip bükülen Ai ırmağının kıyısındaki Kadatheron'a gittim ve Lomar diyarındaki Olathoe'de uzun süre yaşadım. Ama bazı zamanlar bana kulak verenler olmasına rağmen, bunlar hep birkaç taneydi ve bana kucak açacak yerin sadece, babamın bir zamanlar Kral olduğu, mermer ve zümrüt kenti Aira olduğunu biliyorum. Bu yüzden Aira'yi arayacağım, ama yine de Karthian tepelerinin ötesinde uzanan uzak ve lavtaların kutsadığı Oonai'yı ziyaret etmek iyi olacaktır, ki orası gerçekten Aira olabilir, ama bunu hiç sanmıyorum. Aira'nm güzelliği hayal gücünün ötesindedir ve Oonailı deve binicileri şehvetle fısıldarken, kimse kendinden geçmeden ondan söz edemez."

Gün batarken İranon ve küçük Romnod, Teloth'dan ayrılarak ilerlediler, yeşil tepelerin ve serin ormanların arasında uzun süre gezindiler. Yol zorlu ve karanlıktı, lavtalar ve danslar kenti Oonai'ya yaklaşamamış gibiydiler; ama akşam vakti yıldızlar yükselirken İranon, Aira'yı, onun güzelliklerini anlattığı şarkısını söyledi ve Romnod dinledi, böylece her ikisi de neredeyse mutlu oldular. Bol bol kırmızı yaş yemişler, meyveler yediler ve zamanın geçişini saymadılar, ama birçok yıl kayıp gidiyordu, İranon'un hep aynı kalmasına, altın saçlarını sarmaşıklarla, ormanların içinde bulduğu kokulu reçinelerle süslemesine rağmen Küçük Romnod artık çok küçük değildi, tiz bir ses yerine artık derin bir sesle konuşuyordu. Böylece bir gün geldi, İranon onu Teloth'da, kımıltısız Zuro'nun taş kıyısına oturup yeşil tomurcuklu dalları seyrederken bulduğunda küçücük olan Romnod, İranon'dan daha yaşlı göründü.

Sonrasında bir gece, ay dolunay halinde ışıldarken, gezginler bir dağın zirvesine geldiler ve aşağıya, Oonai'nin on binlerce ışığına doğru baktılar. Karşılaştıkları köylüler onlara yaklaştıklarını söylemişlerdi ve İranon, burasının doğduğu kent Aira olmadığını biliyordu. Oonai'nin ışıkları Aira'nınkiler gibi değildi; çünkü kaba ve göz kamaştırıcıydı. Oysa Aira'nın ışıkları, İranon'un annesinin uyusun diye onu şarkı söyleyerek salladığı pencerenin dibindeki zemine düşen ay ışığı gibi yumuşak ve büyüleyici bir şekilde parlardı. Yine de Oonai, lavtalar ve dans kentiydi, İranon ve

Romnod, şarkılarının ve hayallerini sevinçle karşılayabilecek insanlar bulabilmek adına dik yamaçtan aşağıya doğru ilerlediler. Kentin içine girdiklerinde, evden eve sıçraya sıçraya giden, pencerelerden, balkonlardan aşağıya eğilen, üzerlerine güllerden çelenkler takmış eğlenen insanlar buldular, bu insanlar İranon'un şarkılarını dinlediler ve bitirdiğinde ona çiçekler attılar, onu alkışladılar. Kent, Aira'nın güzelliğinin yüzde birine bile sahip olmasa da, İranon bir an için, kendisi gibi düşünen ve hisseden insanları bulduğuna inandı.

Şafak söktüğü zaman İranon, ümitsizlik içinde etrafına bakındı, çünkü Oonai'nın kubbeleri güneşin altında altın gibi parıldamıyorlardı, gri ve kasvetliydiler. Üstelik Oonai'nın halkı, âlemlerin içinde solgunlaşmış, şarap yüzünden körelmişlerdi, Aira'nın ışıltılı halkına hiç benzemiyorlardı. Ama üzerlerine çiçekler atıp şarkılarını alkışlayan halk yüzünden İranon orada kaldı; kentin neşesini seven, siyah saçlarının arasına güller ve mersin dalları takan Romnod da onunla birlikte kalacaktı. Iranon sık sık geceleri alemcilere şarkılar söyledi, ama daima eskisi gibiydi; başını sadece dağların sarmaşığıyla taçlandırıyor ve Aira'nın mermer caddelerini, billur Nithra'yı hatırlıyordu. Sarayın freskli salonlarında, aynadan yapılmış bir zeminin üstüne konulmuş kristal bir kürsüde şarkılar söyledi. Zemin, onu güllere boğan şaraptan kızarmış alemciler yerine, eskinin güzel ve yarı hatırlanan şeyleri yansıtır görünene dek, dinleyenlerinin gözlerinde görüntüler uyandırdı. Kral, ondan yırtık pırtık mor kaftanını çıkartmasını emretti ve onu satenlerle, altın giysilerle, yeşil yeşimden yüzükler, hafifçe renklendirilmiş fildişinden bileziklerle donattı, altın süsleri olan, kilimli bir odaya, sayvanıyla üzerindeki yatak örtüsü çiçeklerle işlenmiş ipekle kaplı, güzel, oymalı ahşap bir yatağa yerleştirdi. İşte İranon, lavtalar ve danslar kenti Oonai'da böyle yaşadı.

İranon'un Oonai'da ne kadar oyalandığı bilinemez, ama bir gün Kral saraya Liranian çölünden gelen bazı pek kıvrak dansçılar ve Doğu'daki Drinen'den gelen esmer flütçüler getirtmişti; sonrasında eğlenen insanlar güllerini, İranon'dan daha çok, dansçılara ve flütçülere attılar. Granitten yapılmış Teloth'ta küçük bir çocuk olan Romnod, zaman içinde, günbegün arsızlaştı ve şarap yüzünden kızardı, ta ki giderek daha az hayal kurup İranon'un şarkılarını giderek azalan bir keyifle dinleyene dek. İranon kederli olmasına rağmen şarkı söylemeyi bırakmadı, akşamları mermer ve zümrütten yapılmış Aira kentine ait düşlerini anlatmayı sürdürdü. Sonrasında bir gece, kıpkırmızı olup şişmanlamış Romnod, şölen

koltuğunun kızıl renkli ipeklerinin arasında bir at gibi horlayıp ölürken; solgun ve ince yapılı İranon, uzak bir köşede kendi kendine şarkı söylüyordu. İranon, Romnod'un mezarının başında gözyaşı döktü, üzerine Romnod'un sevdiği gibi tomurcuklanmış dallar attı; büründüğü ipeklerini ve değersiz süslerini çıkarıp oraya gelirken giydiği delik deşik olmuş mor kaftanı üzerine geçirmiş ve başını dağların taze sarmaşıklarıyla taçlandırmış olarak, artık unutulduğu lavtalar ve danslar kenti Oonai'dan ayrıldı.

Gün batımına doğru yürüyen İranon, hâlâ doğduğu ülkeyi, onu anlayacak ve onun şarkılarıyla düşlerini bağırlarına basacak insanları arıyordu. Cydathria'nın bütün kentlerinde, Bnazie çölünün ötesindeki diyarlarda, neşeli yüzlü çocuklar onun eskimiş şarkılarına ve yırtık pırtık mor kaftanına güldüler; ama İranon daima genç kaldı, geçmişin sevinci ve geleceğin umudu olan Aira'ya ait şarkılar söylerken, altın saçlı başına çelenkler taktı.

Böylece bir gece, kayan kumlar bataklığının üstündeki taşlık bir yamaçta sürüsünü otlatan, kambur, pis ve çok yaşlı bir çobanın sefil kulübesine ulaştı. Iranon bu adamla tıpkı başka birçok kişiyle yaptığı gibi konuştu:

"Bana, billur Nithra'nın aktığı, minik Kra çağlayanlarının yemyeşil vadiler ve ağaçlarla dolu ormanlık tepelere şakıdığı, mermer ve zümrüt kenti Aira'yı nerede bulabileceğimi söyleyebilir misin?"

Bunu duyan çoban, yabancının yüzündeki her çizgiye dikkat ederek, İranon'a, altın saçına, sarmaşıklardan oluşan tacına garip garip ve uzun uzun, sanki çok eski zamanlardaki bir şeyi anımsarcasına baktı. Ama çoban artık çok yaşlıydı ve başını sallayarak yanıtladı:

"Ey yabancı, gerçekten de Aira adını duymuştum ve söylediğin diğer isimleri de, ama bunları uzun yılların harcanmışlığının arkasından anımsıyorum. Onları gençliğimde, bir oyun arkadaşımın dudaklarından işitmiştim, tuhaf düşlere kapılmış, ay, çiçekler ve batı rüzgârı hakkında uzun hikâyeler dokuyan bir dilenci çocuğun ağzından. Ona gülerdik, çünkü kendini bir kral oğlu sanmasına karşın, onu doğumundan bu yana tanırdık. Senin gibi canayakın biriydi, ama tamamen deliydi ve çok tuhaftı; şarkılarını ve düşlerini keyifle karşılayacak birilerini bulmak için küçükken kaçıp gitti. Aslında hiç var olmayan diyarlara ve olamayacak şeylere dair ne kadar çok şarkılar söylerdi! Aira hakkında çok şey anlatmıştı; Aira'ya, Nithra ırmağına ve minik Kra çağlayanlarına dair. Daima bir zamanlar prens olarak yaşadığını söylerdi, ama biz onu doğumundan beri tanırdık. Ne mermer kent Aira, ne de onun tuhaf şarkılarında sevinç bulan birileri vardı,

onlar sadece çekip giden, benim eski oyun arkadaşım İranon'un hayallerinde var olmuştu."

Alacakaranlığın içinde yıldızlar bir bir doğarken; ve ay, bataklığın üzerine akşamları uyuması için sallanan bir çocuğun zeminin üzerinde oynaştığını gördüğü türden bir ışık saçarken delik deşik bir kaftan giymiş, başını kurumuş sarmaşık yapraklarıyla taçlandırmış ve önüne, düşlerinin anlaşılacağı altın kubbeli güzel bir kente bakar gibi bakan çok yaşlı bir adam, ölümcül kayan kumların içine yürüdü. O gece, yaşlı dünyanın içinde gençlik ve güzelliğe dair bir şey öldü.

28 Şubat 1921

Bu öykü ilk olarak Temmuz, Ağustos 1935'de, The Galleon, Vol. 1, No. 5'de yayınlanmıştır.

---

(1) *Mür: Lavanta yapımında kullanılan bir tür sarı sakız.*

Ay Bataklığı

Denys Barry, bilmediğim bir yerlere, uzak ve korkunç bir diyara gitmişti, insanlar arasında geçirdiği son gecesinde onun yanındaydım ve o şey onu almak için geldiğinde çığlıklarını duymuştum; ama County Meath'in bütün köylüleri ve polisi, ne de diğerleri ta uzaklara kadar her yeri uzun uzun aramalarına karşın onu bulamayacaklardı. Ve ben artık bataklıklarda vraklayan kurbağaları duyduğumda ya da ıssız yerlerin üzerinde yükselen ayı gördüğümde ürperti içinde titriyorum.

Denys Barry'yi, Amerika'dan çok yakından tanıyordum, orada zengin olmuştu ve geri dönüp gürültüsüz, sakin bir yer olan Kilderry'de, bataklığın yanı başındaki eski şatoyu satın aldığı zaman onu kutlamıştım. Onun babası da Kilderryliydi ve orada, ata diyarı manzaralarının arasında zenginliğinin keyfini çıkarmak istiyordu. Bir zamanlar, onun soyundan gelen insanlar Kilderry'ye hükmetmiş ve o şatoyu inşa edip içinde yaşamışlardı, ama o günler artık çok uzaklardaydı, öyle ki şato kuşaklar boyunca boş ve bakımsız kalmıştı. İrlanda'ya gidişinin ardından Barry, bana sık sık yazmış, gri şatonun onun bakımı altında kule kule yükseltilerek eski görkemine nasıl kavuştuğundan, tıpkı yüzyıllarca önce olduğu gibi sarmaşıkların restore edilmiş duvarların üzerine nasıl yavaş yavaş sarılarak yükseldiğinden, köylülerin denizin ötesinden getirdiği servetini orayı eski günlerine döndürmek adına kullandığı için onu nasıl kutladığından bahsetmişti. Ama zaman içinde çeşitli sorunlar doğmuştu, köylüler onu kutlamayı bırakmış, tersine, bir felaketten kaçarcasına uzaklaşmışlardı. Ve ardından bana bir mektup daha gönderip onu ziyaret etmemi istemişti, çünkü şatonun içinde yapayalnızdı, Kuzey'den getirdiği yeni hizmetkârlar ve işçilerin dışında konuşacak hiç kimsesi yoktu.

Şatoya ulaştığım gece, Barry'nin bana anlattığına göre, bütün bu sorunların nedeni bataklıktı. Göğün zenginliğinin tepelerin ve koruların yeşilini, bataklığın mavisini aydınlattığı, uzakta küçük bir adacığın üzerindeki çok eski tuhaf bir yıkıntının ihtişamla parıldadığı bir yaz gün batımında Kilderry'ye varmıştım. Gün batımı çok güzeldi, ama Ballylough köylüleri beni uyararak Kilderry'nin lanetlendiğini söylediler, öyle ki şatonun alevler içinde ışıldayan yüksek kulelerini gördüğümde neredeyse titremiştim. Barry'nin arabası beni Ballylough istasyonunda karşıladı, çünkü

Kilderry demir yolundan uzaktaydı. Köylüler arabadan ve Kuzeyli sürücüsünden uzak durdular, ama Kilderry'ye gitmek üzere olduğumu gördüklerinde, beti benzi atmış yüzleriyle bunları fısıldamışlardı. Ve yeniden buluşmamızın sonrasında, o gece, Barry, bana bütün bunların niçin olduğunu anlattı.

Köylüler Kilderry'den, Denys Barry büyük bataklığı kurutacağı için kaçmıştı. Sahip olduğu bütün İrlanda sevgisine rağmen, Amerika onun her yanma nüfus etmişti ve turba[1] çıkartılabilecek, kullanıma açılabilecek güzel yerlerin ziyan edilmesinden nefret ediyordu. Kilderry'nin efsaneleri ve batıl inançları onu hiç etkilememişti ve başlangıçta köylülerin ona yardım etmeyi reddetmesine kahkahalarla gülmüş ve ardından kararlılığını gördüklerinde adama lanetler yağdırarak birkaç parça eşyalarıyla birlikte Ballyloough'a gitmişlerdi. Barry de onların yerine Kuzey'den işçiler getirtmiş ve hizmetkârları da gittiğinde onların boşluğunu aynı şekilde doldurmuştu. Ama yabancıların arasında yapayalnız kalmış ve böylece, benden yanma gelmemi rica etmişti.

İnsanları Kilderry'den uzaklaştıran korkuları duyduğumda dostumun kahkahaları kadar güçlü kahkahalar atmıştım, çünkü bu korkular belli belirsiz, aşırı çılgınca ve fazlasıyla saçmasapan bir yapıdaydı. Adamlar bu işi bataklıkla ilgili aptalca bir efsane ve gün batımında gördüğüm uzaktaki adacığın üzerinde bulunan çok eski tuhaf yıkıntıya yerleşmiş acımasız bir koruyucu ruh yüzünden yapmıştı. Ayın karanlığı içinde dans eden ışıklar ve gecenin sıcak olduğu zamanlarda esen üşütücü rüzgârlar hakkındaki öykülerdi; suların üzerinde asılı duran beyazlar içindeki hayaletler ve bataklık yüzeyin çok derinlerinde bulunan taştan hayali bir kent hakkındaydı. Ama bu uğursuz söylentilerin en önemlisi ve doğru olduğuna dair herkesin fikir birliği ettiği tek şey, engin kızıl bataklığa el sürmeye ya da onu kurutmaya kalkışacak olan kişiyi bekleyen lanetti. Köylülerin demesine göre, orada açıklığa kavuşturulmaması gereken sırlar vardı; tarihin ötesindeki efsanevi yıllarda, Partholan'lı çocuklara musallat olan beladan beri orada saklı yatan sırlar. İstilacılar Kitabı'nda anlatılır ki, bu Yunanlı oğulların tümü Tallaght'da gömülmüştür, ama Kilderry'nin yaşlıları efendisi olan ay tanrıçası sayesinde bir kentin gözlerden uzak kaldığını anlatır; böylece Nemed insanları otuz gemiyle birlikte, İskitya'dan aşağıya, etrafı darmadağın ederek geldiklerinde ormanlık tepeler onu gömmüştü.

İşte böylesine asılsız öyküler köylülerin Kilderry'yi terk etmelerini sağlamıştı ve onları işittiğimde Denys Barry'nin dinlemeyi reddetmesine hiç

şaşırmamıştım. Ama bununla birlikte, o, eski zamanlara oldukça meraklıydı ve kurutulduğu zaman bataklığı baştan aşağı araştırmayı önerdi. Adacığın üzerindeki beyaz yıkıntıları sık sık ziyaret etmişti, her ne kadar çok eskiye ait oldukları açıkça belli olsa da hatları İrlanda'daki yıkıntıların çoğuna çok, çok az benziyordu ve ihtişamlarının doruğunda oldukları günleri anımsatamayacak kadar harap olmuşlardı. Artık kurutma işlemi başlamaya hazırdı ve Kuzey'den gelen işçiler kısa bir süre içinde, yeşil yosununu, kızıl fundalarını sökerek yasaklanmış bataklığı temizleyecek, minik taşlı derecikleri ve sazlarla salkım saçak olmuş sakin mavi havuzcukları kurutacaklardı.

Barry'nin bütün bunları anlatışının ardından, gün boyu süren yolculuklarımın yorgunluğu ve ev sahibimin gecenin geç saatlere dek konuşması yüzünden iyice uyuklamaya başlamıştım. Bir erkek hizmetkâr, uzak bir kulenin içindeki odamı gösterdi, ki yukarıdan köye, bataklığın kenarındaki düzlüğe ve bataklığın kendisine bakıyordu; yani böylece, ay ışığının altında pencerelerimden köylülerin bırakıp kaçtığı ve artık Kuzey'den gelen işçilerin sığındığı sessiz çatıları, eskiden kalma sivri kulesiyle yerel kiliseyi ve çok daha uzaklarda, düşüncelere dalmış bataklığın ötesinde, uzaktaki adacığın üzerinde beyaz ve hayaletvari ışıltılar saçan çok eski yıkıntıyı görebiliyordum. Tam uykuya dalmak üzereyken uzaklardan gelen kısık sesler duyduğumu sandım; yabanıl ve yarı müzikal seslerdi, rüyalarımı renklendiren tekinsiz bir heyecanla beni titrettiler. Ama ertesi sabah uyandığımda tümünün bir düş olduğunu hissediyordum, çünkü gördüğüm görüntüler gecenin içinde duyduğum yabanıl kaval seslerinin tümünden çok daha harikaydı. Barry'nin bana anlattığı efsanelerden etkilenmiştim, zihnim, mermer caddelerin ve heykellerin, konakların ve tapınakların, oymaların ve kabartmaların, bütün halkının görkemli bir tonla Yunanca konuştuğu yeşil bir vadinin içindeki bir kentin üzerinde uyuşukça dolaşıp duruyordu. Bu rüyayı Barry'ye anlattığım zaman ikimiz de kahkahalar attık; ama ben daha gürültülü kahkahalarla güldüm, çünkü onun kafası Kuzeyli işçileri yüzünden biraz karışıktı. Altıncı kez aşırı şekilde uyumuş, çok geç ve sersem bir şekilde uyanmışlardı ve önceki gece erkenden yatağa gitmelerine rağmen sanki hiç dinlenememiş gibi davranıyorlardı.

O sabah ve öğleden sonra boyunca, güneşin parıldattığı köyün içinde tek başıma dolandım ve arada sırada tembel işçilerle konuştum, çünkü Barry kurutma çalışmalarına başlamak için son planlarıyla uğraşıyordu, işçiler

olmaları gereken kadar mutlu değillerdi, çünkü içlerinden çoğu defalarca gördükleri ve hatırlamak için boşu boşuna uğraştıkları bir rüya yüzünden huzursuz görünüyorlardı. Onlara rüyamı anlattım, ama duyduğumu sandığım uğursuz seslerden söz edene dek benimle pek ilgilenmediler. Sonrasında bana tuhaf tuhaf bakarak kendilerinin de uğursuz sesler duyduklarını hatırlar gibi olduklarını söylediler.

Akşam olduğunda, Barry benimle yemek yedi ve iki gün içinde kurutma işlemine başlayacağını söyledi. Buna sevinmiştim, çünkü yosunların, fundalıkların, dereciklerin ve havuzcukların ortadan kalkmasından pek hoşlanmasam da derin turba tabakasının sakladığı kadim sırları çözmek için giderek büyüyen bir arzu duyuyordum. O gece düşlerimde, şakıyan flütlerin ve mermer avluların üzerine aniden endişe verici bir sonun çöktüğünü gördüm; çünkü vadinin içindeki kentin üzerine salgın bir hastalığın çöreklendiğini, ormanlık yamaçların korkunç bir toprak kayısıyla birlikte sokaklardaki cesetleri örttüğünü ve geride gömülmeden kalan tek şeyin sadece, tepenin doruğunda bulunan, içinde çağlar öncesinin ay tanrıçası Cleis'in, gümüş başında fildişi bir taçla soğuk ve sessizce uzandığı Artemis tapınağı olduğunu gördüm.

Aniden ve dehşet içinde uyandığımı söyleyebilirim. Çünkü bazı zamanlar uyanık mı yoksa uykuda mı olduğumu söyleyemezdim, çünkü flüt sesleri hâlâ kulaklarımın içinde tiz bir sesle çınlıyordu; ama zeminin üzerinde donmuş ay ışınlarını ve kafesli gotik bir pencerenin hatlarını gördüğüm zaman uyanık olduğuma ve Kilderry şatosunda olmam gerektiğine karar vermiştim. Sonra uzak bir yerlerde ikiyi vuran bir saatin sesini duydum ve uyanık olduğumu anladım. Ama buna rağmen tekdüze bir flüt sesi uzaklardan gelmeyi sürdürüyor; yabani, tekinsiz nağmeler uzaklardaki Maenalus'da birtakım faunların[(2)] dansını aklıma getiriyordu. Bütün bunlar beni uyutmayacaktı ve sonunda sabırsızlıkla ayağa fırlayıp odanın içinde yürümeye başladım. Sadece şans eseri olarak kuzey penceresine doğru gittim, sessiz köyün ve bataklığın kıyısındaki düzlüğe baktım. Etrafı seyretmek gibi bir niyetim yoktu, çünkü uyumak istiyordum; ama flütler bana işkence ediyordu ve bu yüzden bir şeyler yapmalı ya da seyretmeliydim. Görebileceğim şeyi nasıl tahmin edebilirdim ki?

Ay ışığının yüzdüğü geniş düzlüğün üzerinde gören hiçbir ölümlünün bir daha unutamayacağı bir manzara vardı. Kamıştan yapılmış flütlerin seslerinin yankılandığı bataklığın üzerinde meşum ve sessiz bir şekilde ışıldayıp dalgalanan bir şekiller kalabalığı vardı; Sicilyalıların, o eski

günlerde hasat ayının altında Demeter için dans edişlerine benzer bir cümbüşün içinde dönüp duruyorlardı. Geniş düzlük, altın gibi ay ışığı, hareket eden karanlık biçimler ve hepsinin üzerinde tiz bir sesle haykıran tekdüze flüt sesi, beni neredeyse felç eden bir etki yaratacaktı; ama yine de olanca korkumun arasında farkına vardım ki, bu yorulmaz mekanik dansçıların yarısı, uyuduklarını düşündüğüm işçilerken diğer yarısı da beyazlar içindeki hayali tuhaf varlıklardı, doğaları yarı belirsiz bir durumda olan ama bataklığın perili pınarlarında yaşayan arzulu, solgun naiad'ları[3] ima eden varlıklardı. Sabahın yükselen parlak güneşinin beni bu rüyasız baygınlıktan uyandırmasının öncesinde, bu manzarayı tenha kule penceresinden ne kadar seyrettiğimi bilmiyordum.

Uyandığımda kapıldığım ilk duygu bütün korkularımı ve gözlemlediklerimi Denys Barry'ye aktarmak olmuştu, ama kafesli doğu penceresinin içinden gün ışığı parıldarken gördüğümü düşündüğüm şeylerin gerçek olmadığına iyice emindim. Kendimi tuhaf kuruntulara kaptırmıştım, ama yine de onlara inanacak kadar asla zayıf düşmemiştim; yani bu fırsattan yararlanarak kendimi avutmak için işçileri sorguladım, çok geç uyumuşlardı ve tiz seslerin bulanık rüyaları dışında, önceki geceye dair hiçbir şey anımsamıyorlardı. Bu hayali flüt çalma olayı beni oldukça rahatsız ediyordu ve sonbaharın cırcır böceklerinin vaktinden önce ortaya çıkarak geceleyin insanları taciz edip uğursuz rüyaları gösterip göstermediklerini merak ettim. Günün ilerleyen saatlerinde, yarın başlayacak büyük işin planlan üzerine çalışmak için kütüphanesinde kapanmış Barry'yi izledim ve ilk kez köylüleri uzaklaştıran aynı korkunun dokunuşunu duyumsadım. Bilinmeyen bir neden yüzünden, kadim bataklığı ve bataklığın gün ışığına çıkarılmamış gizemlerini rahatsız etme düşüncesinden dehşete kapılarak çağlar kadar eski turba katmanlarının ölçülemez derinliklerinde yatan, uğursuz, korkunç şeylerin görüntüsünü gözümde canlandırdım. Bu sırların gün ışığına çıkarılması bana çok düşüncesiz bir davranış olarak göründü, şatoyu ve köyü terk etmek için bahaneler kollamaya başladım. Barry'ye laf arasında bu konudan bahsedecek kadar ileri gittim, ama o yankılanan bir kahkaha patlattığında daha ileri gitmeye cesaret edemedim. Yani güneş uzaktaki tepelerin üzerinde alevler içinde batarken iyice suskunlaşmıştım ve gelecek kötülüklerin bir alameti gibi görünen kızıl ve sarı alevlerin içinde Kilderry, alev alev ışıldıyordu.

O geceki olaylar gerçek mi yoksa bir yanılsama mıydı, buna asla emin olamayacaktım. Onlar kesinlikle doğa ve evren hakkında düşlediğimiz her şeyi aşıyorlardı; ama yine de her şeyin olup bitmesinin ardından herkes tarafından öğrendiği o ortadan yok oluşları normal bir şekilde açıklayamazdım. Tamamen dehşete kapılmış olarak erkenden odama çekilmiş ve kulenin uğursuz sessizliğinin içinde uzun bir süre boyunca uykuya dalamamıştım. Gökyüzü, iyice küçülen ve gece yarısından sonraki dar vakitlere kadar solmayan ayı gösterecek kadar berrak olmasına rağmen, ortalık çok karanlıktı. Orada uzanmış yatarken Denys Barry'yi ve gün ağardığında o bataklığın başına neler geleceğini düşünüyordum; birdenbire kendi kendimi, gecenin bir vaktinde dışarıya fırlayıp Barry'nin arabasını kaptığım gibi bu tehditkâr topraklardan uzağa Balllylough'a doğru çılgınca sürme dürtüsüne kapılmış ve neredeyse aklımı oynatmış gibi buldum. Ama korkularımın harekete geçerek kristalleşmesinden önce uykuya dalmıştım ve rüyalarımda korku verici bir gölgenin örtüsü altındaki vadinin içinde soğuk ve ölü olarak uzanan kenti seyrediyordum.

Beni uyandıran büyük olasılıkla tiz flüt sesleriydi, ama yine de gözümü ilk açtığımda onların farkında değildim. Üzerinde küçülen ayın yükseldiği bataklığa bakan doğu penceresinin önünde sırt üstü yatıyor ve bu yüzden ışığın tam karşıdaki duvara düşeceğini bekliyordum ama şu anda görünen manzaraya benzer bir şeye daha önce hiç bakmamıştım. Gerçekten de ışık karşımdaki duvarın üzerinde parladı, ama ayın doğurduğu bir ışığa benzemiyordu. Gotik pencereden içeriye akan kızılımsı parlaklık sütunu korku verici ve deliciydi, odanın her yeri çok yoğun ve dünya dışı bir ihtişam içinde parıldıyordu. Böylesi bir durum için ilk tepkim oldukça alışılmadıktı, ama insanlar sadece öykülerde dramatik ve görülmedik bir şey yaparlardı. Yeni ışığın kaynağına doğru, bataklığın üzerine bakmak yerine, korkuya kapılarak panik içinde gözlerimi pencereden uzak tuttum ve karmakarışık bir kaçış düşüncesi sayesinde beceriksiz bir şekilde giysilerimi üzerime geçirdim. Revolverimi ve şapkama el attığımı hatırlıyorum, ama biriyle ateş edip diğerini kafama geçiremeden ikisini de kaybettim. Bir süre sonra kızıl ışınımın hayret vericiliği korkumu yendiği zaman doğu penceresine doğru sürünerek ilerledim, şatonun ve köyün tamamının üzerinde hiç kesilmemecesine vızıldanıp yankılanan delirtici flüt sesinin nereden geldiğini anlamak için dışarıya bakındım.

Bataklığın üstünde çakan ve uzaktaki adacıktaki çok eski tuhaf yıkıntının üzerinden akan, kızıl, uğursuz bir ışık tufanı vardı. O yıkıntının

görüntüsünü asla betimleyemezdim - delirmiş olmalıydım, çünkü yıkıntı sütunlarla çevrelenmiş, ihtişamlı ve sanki hiç yıkılmamışçasma görkemli bir şekilde yükseliyor, çatısının alevleri yansıtan mermerleri, bir dağın tepesine kurulmuş bir tapınağın zirvesi gibi gökyüzünü deliyordu. Flütler çığlık attı, davullar vurmaya başladı, ben bütün bu olanları huşu ve dehşet içinde seyrederken, mermer ve parıltı içindeki görünüme karşıt bir şekilde siluet halinde hoplayıp zıplayan karanlık grotesk figürler gördüğümü sandım. Yaratılan etki muazzamdı - bütün bütüne akıl almazdı - ve flüt sesi sol tarafımda artar gibi görünmeseydi o sahneyi sonsuza dek izleyebilirdim. Sarhoşlukla karışık acayip bir dehşet içinde titreyerek, dairesel odada yürüdüm ve oradan baktığımda bütün köyü ve bataklığın kıyısındaki düzlüğü görebileceğim kuzey penceresine doğru geçtim. Sanki onları daha biraz önce doğanın solukluğunun ötesindeki bir sahneden ayırmamışım gibi gözlerim bir başka delice harikaya açıldı, çünkü hayaletvari kızıl bir ışıkla aydınlanmış düzlüğün üzerinde, hiç kimsenin kâbusları dışında başka bir yerde göremeyeceği türden varlıklar sıra halinde yürüyordu.

Birtakım kadim ve çok ciddi ayinsel dansları çağrıştıran fantastik davranışlar gösteren beyazlara bürünmüş bataklık hayaletleri, havanın içinde yarı kayıp yarı yüzerek, durgun sulara ve adacıktaki yıkıntıya doğru yavaşça çekiliyorlardı. Görünmeyen flütlerin uğursuz seslerinin rehberliğinde yarı saydam kolları dalgalanıyor, tekinsiz ritmleri içinde onları kör ve beyinsizce, tıpkı bir köpek sürüsü gibi izleyen, sarhoşlar gibi sendeleyerek yürüyen, sanki hantalca ama karşı konulamaz, şeytani bir iradenin etkisiyle sürükleniyorlar gibi adımlarını güçlükle atan işçi kalabalığını işaretlerle çağırıyordu. Naiad'lar yönlerini değiştirmeden bataklığa doğru yaklaşırken, arkada kalmış gibi görünen ve tökezlene tökezlene gelen kişilerden oluşan yeni bir topluluk sarhoşlar gibi zikzaklar çizerek, penceremin çok aşağısındaki bir kapıdan, şatodan dışarıya çıktı, avluyu ve köyün arada kalan kısmını körü körüne aşarak, düzlükte bata çıka ilerleyen işçi koluna katıldı. Aramızdaki uzaklığa karşın, onların Kuzey'den getirilen hizmetkârlar olduğunu anladım, çünkü gülünçlüğü artık dile getirilemez şekilde trajikleşmiş olan aşçının çirkin ve kaba suretini tanımıştım. Flütler dehşet saçarak çınlıyordu ve adadaki yıkıntısı yönünden yükselen davul seslerini yeniden duydum. Sonrasında naiad'lar sessizce ve zarif bir şekilde suya ulaştılar ve kadim bataklığın içinde birer birer eriyip yok oldular; bu arada takipçi kolu da hızını hiç azaltmadan onların ardından hantalca suya girmiş ve kızıl ışığın altında zar zor gördüğüm dağınık

kabarcıklardan oluşan minik bir burgaç ortasında yok olup gitmişti. Ve son açması sersem yürüyüşçü olarak, şişman aşçı da o kasvetli havuzun içine bir taş gibi batarak gözden kaybolurken flütler ve davullar yavaş yavaş kesildi, yıkıntıdan yükselen kör edici kızıl ışınlar geride yeni doğmuş ayın ışıkları altındaki yalnız ve ıssız köyü bırakarak aniden söndü.

Anlatılamaz bir kaos içindeydim. Deli mi akıllı mı, uyanık mı uyuyor mu olduğumu bilmiyordum, sadece merhametli bir uyuşukluk içinde yaşıyordum. Sanırım Artemis'e, Leto'ya, Demeter'e, Persephone'ye ve Plutos'a yakarmak gibi gülünç şeyler yaptığıma inanıyorum. Durumun uyandırdığı en derin batıl inançlarımın dehşeti yüzünden klasik gençlik eğitimimden hatırladığım her şey dudaklarımdan dökülmüştü. Bütün bir köyün ölümüne tanıklık ettiğimi hissettim ve cüretkârlığı bir felakete yol açan Denys Barry ile birlikte şatonun içinde yapayalnız kaldığımızı anladım. Onu düşünürken kapıldığım yeni korkular beni iyice sarstı ve yere yığıldım; baygın değildim ama fiziksel olarak çaresizdim. Sonrasında ayın yükseldiği doğu penceresinden içeri giren bir rüzgâr patlayışı hissettim ve şatoda, altımdan gelen bazı çığlıklar duymaya başladım. Kısa süre içinde bu çığlıklar yazılamayacak bir özellik taşıyana dek çoğaldı ve onları düşünmem bile beni bayılttı. Bu konuda bütün söyleyebileceğim, bu çığlıkların dost olarak bildiğim birinden yükseldiğiydi.

Bu şok edici periyotun içindeyken, soğuk rüzgâr ve çığlıklar tarafından uyandırılmış olmalıyım, çünkü uyanışımın ardından kapıldığım ilk düşünce, zifiri karanlık odalar ve koridorlar boyunca delice koşarak avludan çıkıp korkunç gecenin içine dalmak olacaktı. Beni şafak vakti Ballylough civarında bilinçsiz bir halde dolaşırken bulmuşlardı, ama bütün bütün aklımı oynatmama yol açan şey, daha önce gördüklerimin ya da duyduklarımın hiçbiri değildi. Karanlıkların içinden bilincimi yeniden kazanarak yavaşça çıkarken, kendi kendime mırıldandığım şey, kaçarken başıma gelen iki fantastik olayla ilgiliydi: bu olayların bir anlamı yoktu, ama yine de bataklıklarda ya da ay ışığında yalnız olduğum zamanlarda sürekli olarak beni rahatsız etmeyi sürdüreceklerdi.

O lanetlenmiş şatodan bataklığın kıyısı boyunca kaçarken yeni bir ses duymuştum: tanıdık gelen, ama daha önce Kilderry'de duyduklarıma hiç benzemeyen bir ses. İçinde hiçbir hayvanın yaşamadığı bu durgun sular, şimdi boyutlarına uymayan garip tonlarda, durmaksızın, tiz bir şekilde, çığlık çığlığa öten bir sürü yapış yapış, devasa kurbağayla dolmuştu. Ay ışığının altında yeşil yeşil, kabarmış olarak parıldıyor ve başlarını yukarı

kaldırıp üzerlerine dökülen ışığın kaynağı izliyor gibiydiler. Çok şişman ve çirkin bir kurbağanın gözünü diktiği yere baktım ve bilincimi yitirmeme neden olan şeylerin ikincisini gördüm.

Uzaktaki adacığın üzerinde bulunan çok eski tuhaf yıkıntıdan doğrudan sararmış aya doğru yükselen ve bataklığın suları üzerinde hiçbir yansıma oluşturmayan donuk bir şekilde titreşen bir ışık sütunu gördüm. Ateşlenmiş hayal gücüm, bu solgun patikanın yukarılarında hafifçe kıvranıp duran ince bir gölge gördü; görünmeyen iblisler tarafından sürükleniyormuşcasına çırpınan, hatları bulanık bir gölgeydi. Delirmiştim, o korkunç gölgenin yapısında inanılmaz bir benzerlik kurdum - mide bulandırıcı, inanılmaz bir karikatür - bir zamanlar Denys Barry olan kişinin küfürbaz suretiydi.

Mart 1921

Bu öykü ilk olarak Haziran 1926'da, The Weird Tales, Vol. 7, No. 6'de yayınlanmıştır.

---

(1) *Turba : Ilıman, nemli ortamlarda, kaim yapraklı otsu bitki artıklarının birikmesi ve kısmen çözünmesi sonucunda oluşan hafif, süngersi, organik yakıt. Avrupa ve Kuzey Amerika ile Asya'nın kuzey kesimlerinde geniş turba yatakları yer alır, ama bu yataklar yalnızca kömürün yetersiz olduğu yerlerde işletilir.*

(2) *Faunus : Eski Roma'da özellikleri Eski Yunan Tanrısı Pan ile özdeşleştirilen kır tanrısı. Faunus'a önceleri kırsal bölgelerde, tarlalara ve sürülere bereket verdiği için tapılırdı. Zaman içinde yalnızca orman tanrısı olarak görülmeye başlandı; ormandan gelen sesler onun sesi sayılırdı. Birçok özelliğim paylaşan dişisinin adı Fauna'dır. Saturnus'un torunu olan Faunus, Faunlar olarak bilinen benzeri yaratıkların eşliğinde, Yunan Satirleri gibi yarı insan yarı keçi biçiminde betimlenirlerdi. Faunus adına yılda iki kez düzenlenen şenliklerin başlıca özelliği sefahatti. Hıristiyanlığın yayılmasına değin, Roma'da Şubat aylarında onun adına düzenlenen bereket töreninde, gençler keçi kılığına girerek sokaklarda koşarlardı.*

(3) *Naiad'lar: Yunanca Naiades, Nais'ler ya da Naias'lar olarak da bilinir. Yunan mitolojisinde, pınar, ırmak, çeşme ya da göllerde yaşayan su perileri. Neşeli ve iyiliksever olarak tanınan Naiad'lar öbür periler gibi çok uzun ömürlü olmakla birlikte, ölümsüz değillerdir.*

Başka Tanrılar

Yeryüzünün doruklarının en yücesinin zirvesine yeryüzünün tanrıları yerleşmiştir ve hiçbir insanın onları gördüğünü söylemesine müsaade etmezler. Onlar, bir zamanlar daha alçak zirvelere yerleşmişlerdi; ama ovalarda yaşayan insanların, kayalık ve karlı yamaçlara doğru tırmanmaya başlamalarının ardından, tanrıları giderek yükseklere, daha yüce zirvelere süreceklerdi, ta ki geride artık en sonuncusu kalana dek. Tanrılar, eski zirvelerini terk ederlerken, biri dışında, kendilerine ait bütün işaretleri de yanlarında götürmüşlerdi; ve denir ki bir keresinde, Ngranek diye adlandırdıkları dağın yamacına oyulmuş bir imge bırakmışlardır.

Oysa onlar artık kendilerini insanların gelişinden korumak için üzerinde hiçbir insanın yürümediği, soğuk ıssızlığın içinde boyun eğmezcesine yükselen, bilinmeyen Ka-dath'a dek geri çekmişlerdi. Onlar da boyun eğmezcesine yükselmişlerdi ve bir zamanlar onları yerlerinden edenlere katlanırken artık insanların gelmesini yasaklamışlardı; ya da gelip gitmelerini. İnsanların soğuk ıssızlığın içindeki Ka-dath'ı bilmemesi iyiydi; yoksa düşüncesiz bir şekilde oraya da tırmanmayı denerlerdi.

Yeryüzünün tanrıları, sıla hasreti çektikleri zamanlarda, eskiden yaşadıkları dağları geceleri ziyaret eder ve anımsadıkları yamaçlarda eskisi gibi oynamaya çalışırlarken kısık bir sesle ağlarlardı. İnsanlar tanrıların ağladıklarını ak zirveli Thurai'da gördükleri halde bunun yağmur olduğunu düşünmüşler; ve Lerion'un kederli şafak rüzgârlarının içinde tanrıların iç çekişlerini duymuşlardır. Tanrılar bulut gemilerin içinde yolculuklar yapmayı âdet edinmişlerdir ve bilge rençperlerin, geceleri hava bulutlu olduğunda belirli yüce zirvelerden uzak durmalarını sağlayan birtakım efsaneler vardır, çünkü tanrılar yaşlı oldukları kadar yumuşak huylu değillerdir.

Skai ırmağının ötesinde uzanan Ulthar'da, bir zamanlar, yeryüzünün tanrılarını görmeyi çok arzulayan yaşlı bir adam yaşarmış; yeryüzünün yedi gizemli kitabını iyice hatmetmiş bir adam, uzaklardaki donmuş Lomar'ın Pnacotik El Yazmaları'nı bilen bir adam. Adı Bilge Barzai'ydi ve köylüler onun tuhaf bir tutulma gecesinde, bir dağa nasıl çıktığını anlatırlardı.

Barzai, tanrıları o kadar iyi biliyormuş ki, geliş gidişlerini söyleyebilirmiş ve onların sırlarının o kadar büyük bir bölümünü keşfetmiş ki, kendisinin de

bir yarı tanrı olduğunu düşünmeye başlamış. Öylesine bilgeymiş ki, Ulthar yöneticilerinin kedilerin öldürülmesine karşı olan o dikkate değer yasayı çıkardıkları zaman[(1)], onlara öğüt veren de oymuş; ve siyah kedilerin Aziz John Arifesi gece yarısında nereye gittiklerini genç rahip Atal'a ilk o söylemiş. Barzai, tanrıların ilmini öğrendikçe onların yüzlerine bakmak için arzu duymaya başlamış. Tanrıların gizli ilmi hakkında sahip olduğu geniş bilgilerin kendisini onların öfkesinden koruyacağına inanıyormuş; böylece tanrıların orada olacaklarını bildiği bir gece, yüce ve kayalık Hatheg-Kla'nın zirvesine tırmanmaya karar vermiş.

Hatheg-Kla, adını aldığı Hatheg'in ötesindeki taşlık çölün uzaklarındadır ve sessiz bir tapınağın içindeki taş bir heykel gibi yükselir. Doruğunun etrafında sisler sürekli sızlanarak dolaşır, çünkü sisler tanrıların anılarıdır ve tanrılar eski günlerde üzerine yerleştikleri Hatheg-Kla'yı severlerdi. Yeryüzü tanrıları sık sık bulut gemilerinin içinde Hatheg-Kla'yı ziyarete gider ve doruğunda eskileri anarak berrak ayın altında dans ederlerken, yamaçlarının üzerine soluk buharlar püskürtürler. Hatheg köylüleri, Hatheg-Kla'ya tırmanmanın her zaman için uğursuzluk getireceğini, solgun buharların ayı ve doruğunu sakladığı gecelerde oraya tırmanmanın ölümcül olduğunu söylerlerdi; ama Barzai, öğrencisi olan genç rahip Atal ile birlikte komşu Ulthar'dan geldiği zaman onlara kulak vermeyecekti. Atal, yalnızca bir hancının oğluydu ve zaman zaman korkuya kapılırdı; ama Barzai'nin babası kadim bir şatoda yaşayan bir soylu olduğu için onun kanı, sıradan halkın yaygın batıl inançlarını taşımıyordu ve korkak rençperlere gülmekle yetindi.

Barzai ve Atal, köylülerin bütün yakarışlarına rağmen, Hatheg'den ayrılarak taşlık çölün içlerine doğru ilerlediler ve gece vakti kamp ateşlerinin başında yeryüzü tanrıları hakkında konuştular. Birçok gün boyunca yol aldılar ve sonunda zirvesinin etrafındaki kederli puslardan oluşmuş halesiyle mağrur Hatheg-Kla'yı uzaktan görmüşler. On üçüncü günde dağın ıssız eteğine ulaştılar ve Atal korkuları hakkında konuştu. Ama Barzai yaşlıydı, bilgiliydi, korkusuzdu ve böylece, küf bağlamış Pnacotik El Yazmaları'nda korkuyla yazıldığı gibi, Sansu'nun döneminden bu yana hiçbir insanın tırmanmadığı yamaçtan yukarılara doğru cesurca yöneldiler.

Yol çok taşlıydı, derin yarıklar, dik kayalıklar ve düşen taşlar yüzünden oldukça tehlikeli bir hale gelmişti. Sonra hava giderek soğudu ve karlandı; Barzai ve Atal, asaları ve baltalarla delikler açarak zorlukla tırmanırlarken sık sık kayıp düşeceklerdi. Sonunda hava inceldi ve gökyüzü rengini

değiştirdi, artık tırmanıcılar solumakta çok zorlanıyorlardı; ama manzaranın tuhaflığını şaşkınlıkla izleyerek, ay yok olduğunda soluk buharlar etrafa yayıldığında doruğun üzerinde neler olacağını düşünüp heyecanlanarak, durmaksızın yukarıya doğru ilerlemeyi sürdürdüler. Üç gün boyunca, yukarılara, yukarılara, dünyanın çatısına doğru sürekli tırmandılar; ardından kamp kurarak ayın bulutlanmasını beklediler.

Dört gece boyunca civarda bulut yoktu ve sessiz doruğun etrafındaki kederli ince pusların arasından ay soğuk ışınlarını yaymayı sürdürecekti. Beşinci gecede, dolunay vakti, Barzai, kuzeyde uzaklarda birtakım yoğun bulutlar gördü ve onların yaklaşmasını izlemek için Atal'la birlikte ayağa kalktılar. Kalın ve görkemli bulutlar, öne doğru yavaşça, kararlı bir şekilde ilerliyordu; seyredenlerin çok yukarısındaki zirveye doğru yönelerek doruğu ve ayı gözlerden gizlediler. Buharlar girdaplanıp bulut katmanları giderek kalınlaşıp hareketlenirken gözleyiciler bir saat boyunca uzun uzun seyrettiler. Barzai, yeryüzü tanrılarının ilmi konusunda bilgiliydi ve belirli sesleri büyük bir dikkatle dinliyordu, ama buharların üşütücülüğünü ve gecenin hususunu hisseden Atal büyük bir korku içindeydi. Bu yüzden Barzai daha yukarılara tırmanmaya başlayıp sabırsızca kızgın bir şekilde el işaretiyle çağırdığında Atal'ın onu izlemesi çok uzun zaman alacaktı.

Sis öylesine yoğundu ki, ilerlemek çok zorlaşmıştı ve sonunda Atal, onu izlemeye başladı, bulutlanmış ay ışığının altındaki loş yamaca tırmanan Barzai'nin gri şeklini zar zor görebiliyordu. Barzai çok ileriye yükseldi, ilerlemiş yaşına rağmen, güçlü ve gözü pek bir adamdan başka herkese çok dik gelmeye başlayan yamaçtan korkmadan, Atal'ın zor atladığı geniş, siyah yarıklarda duraklamadan, Atal'dan daha kolay bir şekilde tırmanıyor gibiydi. Böylece kayaların ve çukurların üzerinden kayarak ve tökezleyerek çılgınca ilerlediler, zaman zaman buz tutmuş çıplak dorukların ve dilsiz granit yokuşların korkunç sessizliği ve enginliği karşısında huşu duyarak şaşkınlığa kapıldılar.

Dışarıya doğru uzamış ve yeryüzü tanrıları tarafından istenmeyen tırmanıcılara geçit vermeyen sarp kaya çıkıntısına tırmanan Barzai, birdenbire Atal'ın görüş çerçevesinden çıkıverdi. Atal çok aşağılarda kalmıştı ve oraya ulaştığında ne yapacağını düşünürken sanki bulutsuz zirveye ve tanrıların ay ışığıyla aydınlanan buluşma yeri çok yakındaymış gibi, ışığın dikkat çekecek ölçüde güçlendiğini fark etti. Çıkıntı yapmış sarp kayalığa ve aydınlık göğe doğru tırmanırken, önceden bildiğinden çok daha

sarsıcı korkular içindeydi. Sonrasında yukarısındaki sislerin arasından Barzai'ın sevinç içinde çılgınca haykıran sesini duydu:

"Tanrıları duydum. Yeryüzünün tanrılarını Hatheg-Kla'da neşeyle şarkı söylerlerken duydum! Yeryüzünün tanrılarının sesi Kâhin Barzai tarafından biliniyor! Sis ince ve ay parlak, gençliklerinde sevdikleri Hatheg-Kla'da çılgınca dans eden tanrıları görebileceğim. Barzai'nin bilgeliği, onu yeryüzü tanrılarından daha yüce kıldı, onun iradesine karşı gelen büyüleri ve engelleri bir hiçti; Barzai, tanrılara bakacak, gururlu tanrılara, gizli tanrılara, insanların görüşlerini hakaretle reddeden yeryüzü tanrılarına!"

Atal, Barzai'nin duyduğu sesleri duyamıyordu, ama artık çıkıntı yapmış sarp kayaya çok yaklaşmıştı ve ayak basacak birtakım yerler görmek için yüzeyini inceliyordu. Sonrasında Barzai'ın sesini daha yüksek ve tiz bir şekilde işitti:

"Sisler çok inceldi ve ay, yamacın üzerine gölgeler düşürüyor; yeryüzünün tanrılarının sesleri yüksek ve delice, onlardan daha yüce olan Barzai'nin gelişinden korkuyorlar... Yeryüzü tanrıları onun altında dans ederken ay ışığı kırpışıyor; ay ışığında içinde sıçrayıp uluyan tanrıların dans eden suretlerine bakacağım... Işık artık daha soluk ve tanrılar endişeli..."

Barzai bu şeyleri haykırırken Atal, sanki doğa yasaları daha ulu yasalara boyun eğiyormuşçasına, havanın içinde belirsiz bir değişim hissetti; çünkü yol her zamankinden daha dik olmasına karşın, patikadan yukarıya çıkış dehşet verici bir şekilde kolaylaşmış, çıkıntı yapmış sarp kayaya ulaşıp dışbükey yüzeyinde tehlikeli bir biçimde yukarıya doğru yürümeye başladığında, kaya önünde pek bir engel oluşturmamıştı. Ay ışığı tuhaf bir biçimde soluktu ve Atal sislerin içine daldığında Bilge Barzai'nin gölgelerin içinde avazı çıktığı kadar bağırdığını duydu:

"Ay karanlık ve tanrılar gecenin içinde dans ediyorlar; gökyüzünde dehşet var, çünkü Ay, insanların ya da yeryüzünün tanrılarının hiçbir kitabında önceden bildirilmeyen bir tutulmanın içine battı. . . Hatheg-Kla'nın üzerinde bilinmeyen bir büyü var, çünkü korkuya kapılmış tanrıların çığlıkları kahkahaya dönüştü ve buz tutmuş yamaçlar içlerine doğru atıldığım siyah göklere fırlıyor... Hey! Hey! Sonunda! Soluk ışığın altında yeryüzünün tanrılarına bakıyorum!"

Atal, kavranılamayan yamacın üzerinde yukarıya doğru başı dönerek yürürken, karanlığın içinden, anlatılamaz kâbuslara sahip Phlegethon'un[(2)] içinde olandan başka hiçbir insanın duyamayacağı bir çığlıkla karışmış

korkunç bir kahkaha işitti; içinde, tek bir merhametsiz ânın içine sıkıştırılmış ömür boyu tacizin ıstırabı ve dehşeti yankılanan bir çığlıktı:

"Başka tanrılar! Başka tanrılar! Yeryüzünün güçsüz tanrılarını koruyan dış cehennemlerin tanrıları! Bakma... Geri git... Görme! Görme! Dipsiz derinliklerin intikamı... Şu lanetli, kahrolası çukur... Yeryüzünün merhametli tanrıları, gökyüzünün içine doğru düşüyorum!"

Kendisini bilinmeyen yüksekliklere doğru emen o korkunç çekişe karşı koymaya uğraşan Atal, gözlerini kapayıp kulaklarını tıkayarak aşağıya sıçrarken Hatheg-Kla'nın üzerinde o dehşetli gök gürlemesi yankılandı; ovanın iyi rençperlerini, Hatheg, Nir ve Ulthar'ın dürüst köylülerini uyandırarak bulutların ötesine doğru bakmalarına, hiçbir kitapta önceden haber verilmeyen tuhaf tutulmayı izlemelerine yol açan bir gök gürültüsü. Sonunda ay yeniden ortaya çıktığında Atal, artık yeryüzü tanrılarının ya da başka tanrıların görüş alanının uzağında, dağın daha aşağılarındaki karın üzerinde güvenlikteydi.

Küf tutmuş Pnacotik El Yazmaları'nda anlatılır ki, dünyanın genç olduğu zamanlarda Hatheg-Kla'ya tırmanan Sansu, suskun buzların ve kayaların dışında hiçbir şey bulamamıştı. Ama Ulthar, Nir ve Hatheg halkı, kapıldıkları korkuları bastırıp gündüz vakti Bilge Barzai'yi aramak için o tekinsiz yamacı tırmandıklarında doruktaki çıplak kayanın üzerine sanki dev bir keski tarafından yapılmışçasına, elli gez[3] genişliğinde tuhaf ve devasa bir sembolün kazılmış olduğunu göreceklerdi. Bu sembol bilgili insanların Pnacotik El Yazmaları'nın okunamayacak kadar kadim olan korkunç kısımlarında fark ettikleri sembolün aynısıydı. Buldukları buydu işte.

Bilge Barzai'yi asla bulamadılar, ne de kutsal rahip Atal'ı onun ruhunun dinlenmesi için dua etmeye ikna edebildiler. Ayrıca o günden beri, Ulthar, Nir ve Hatheg halkı tutulmalardan korkarlar ve gece vakti soluk sisler dağ zirvesini ve ayı gizlediği zamanlarda dua ederler. Ve Hatheg-Kla'da sislerin üzerinde yeryüzünün tanrıları zaman zaman hatırladıkları dansları ederler; çünkü orada güvenlik içinde olduklarını bilirler ve bilinmeyen Kadath'dan bulut gemileriyle gelerek dünya yeniyken ve insanlar erişilmez yerlere tırmanmaya koyulmamışken yaptıkları gibi, oyunlar oynamayı severlerdi.

14 Ağustos 1921

Bu öykü ilk olarak Kasım 1933'de, The Fantasy Fan, Vol. 1, No.3'te yayınlanmıştır.

---

(1) *Bu konuda, daha ayrıntılı bilgiye ulaşmak için "Ulthar'ın Kedileri" adlı öyküyü hatırlamanız ya da yaklaşık yüz sayfa önceye dönerek yeniden okumanız gerekmektedir.*

(2) *Phlegeton : Adı alev anlamına gelen bir kökten türemiş olan Phlegeton, Pyriphlegeton adıyla da anılır. Kokytos'la birlikte yeraltı ülkesinde akan bir ırmak olarak gösterilir. Bir ateş ırmağı olduğu adından bellidir.*

(3) *Gez: (ing. cubit) Dirsekten orta parmağın ucuna kadar olan mesafeye eşit eski bir uzunluk ölçüsü.*